

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I Tiedonantoja	
	
	II Valmistavat säädökset	
	Alueiden komitea	
	Kesäkuun 1999 istunto	
1999/C 293/01	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Alueellisten työllisyyssojpmusten sisältö ja niiden vaikutukset rakennepolitiikkaan"	1
1999/C 293/02	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle - 'Euroopan laajuiset liikenneverkot - 1998 vuosikertomus suuntaviivojen toteuttamisesta ja tulevista painotuksista' (perustuu päätöksen N:o 1692/96/EY 18 artiklaan)"	9
1999/C 293/03	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Sähkön suurjänniteverkon vaikutukset"	16
1999/C 293/04	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi tiettyjen maanteiden tavaraliikenteeseen tarkoitettujen ajoneuvojen verotuksen sekä tiettyjen infrastruktuurien käytöstä perittävien tie- ja käyttömaksujen soveltamisesta jäsenvaltioissa"	21
1999/C 293/05	Alueiden komitean antama lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) Euroopan sosiaalirahastosta"	22

Hinta: 19,50 EUR

FI

(Jatkuu kääntöpuolella)

1999/C 293/06	Alueiden komitean antama lausunto aiheista: — ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Sokrates-ohjelmasta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmaan kuuluviin maihin”, ja — ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Nuorten Eurooppa -ohjelman kolmannesta vaiheesta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmaan kuuluviin maihin”, ja — ”Ehdotus: Neuvoston päätös Leonardo-ohjelmasta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmaan kuuluviin maihin”	23
1999/C 293/07	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kaupunkien asunto- ja asunnottomuusongelmat”	24
1999/C 293/08	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja Euroopan unionin toimien vaikutus matkailun kehittämisessä”	33
1999/C 293/09	Alueiden komitean lausunto aiheista: — ”Yritysten toimintaolosuhteiden yksinkertaistamista käsittelevän työryhmän kertomus – BEST-ryhmä”, sekä — ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ’Yrittäjyyden ja kilpailukyvyen edistäminen’ – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suosituksiin”	48
1999/C 293/10	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön toimintaohjelmasta pelastuspalvelun alalla”	53
1999/C 293/11	Alueiden komitean antama lausunto aiheesta ”Vaihtoehtoinen kaupunkiliikenne” ...	55
1999/C 293/12	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – ’Kaupunkien kestävä kehittäminen Euroopan unionissa: toimintakehys’”	58
1999/C 293/13	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) kalatalousalan rakenteellisia toimia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä”	65
1999/C 293/14	Alueiden komitean hyväksymä päätöslauselma aiheesta ”Euroopan työllisyys sopimus”	70
1999/C 293/15	Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Vuoteen 2000 liittyvä tietokoneongelma”	73
1999/C 293/16	Alueiden komitean antama päätöslauselma aiheesta ”Seuraava hallitustenvälinen konferenssi”	74
1999/C 293/17	Päätöslauselma Kosovon tilanteesta	76

II

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisten työllisyyssovimusten sisältö ja niiden vaikutukset rakennepolitiikkaan”

(1999/C 293/01)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 7. toukokuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 c artiklan neljännen kohdan mukaisesti tekemän päätöksen antaa aiheesta lausunto ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n ”Työllisyys – Talouspolitiikka – Yhtenäismarkkinat – Teollisuus – Pk-yritykset” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 6:n toukokuun 11. päivänä 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 91/99 rev. 2, jonka esittelijät olivat Dimitrios Efstathiadis ja Jorma Virtanen,

ottaa huomioon, että alueiden komitea on hiljattain kiinnittänyt huomiota paikallisten työllisyystoimien merkitykseen esimerkiksi seuraavissa lausunnoissaan ja tiedonannoissaan:

- ”Alueellisten työllisyyssovimusten toteuttaminen Euroopan unionissa”, jonka esittelijä oli Rembert Behrendt, (CdR 379/96 fin),
- ”Ehdotus neuvoston päätökseksi innovatiivisille ja työpaikkoja luoville pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) tarkoitettuista rahoitustukitoimenpiteistä – Kasvua ja työllisyyttä koskeva aloite”, jonka esittelijät olivat Jorma Virtanen ja Gordon Keymer⁽¹⁾,
- ”Talouspolitiikan tulevat yleislinjat”, jonka esittelijä oli Mercedes Bresso⁽²⁾,
- ”Komission tiedonanto suuntaviivoista toiminnaksi: työllisyyttä koskevat kansalliset toimintasuunnitelmat” (KOM(1998) 316 lopull.) ja ”Komission tiedonanto – Ehdotus jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa koskeviksi suuntaviivoiksi vuonna 1999” (KOM(1998) 574 lopull.), jonka esittelijä oli Ken Bodfish⁽³⁾,

ottaa huomioon että ehdotuksessa jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa koskeviksi suuntaviivoiksi vuonna 1999 jäsenvaltioita kehoitetaan edistämään toimenpiteitä, joiden avulla käytetään täysin hyödyksi mahdollisuudet työpaikkojen luomiseen paikallistasolla sekä ottamaan huomioon paikallisviranomaisten erityinen rooli tässä suhteessa,

ottaa huomioon että valmisteluasiakirjassaan aiheesta ”Rakennerahastot ja niiden yhteensovittaminen koheesiorahaston kanssa – Luonnos: Ohjelmien laatimisohteet ohjelmakaudeksi 2000–2006” (SEK(1999) 103 lopull.) komissio toteaa, että on parannettava Euroopan sosiaalirahaston osuutta paikallisen kehityksen edistämiseksi, esimerkiksi alueellisten työllisyyssovimusten avulla,

ottaa huomioon, että tiedonannossaan ”Työllisyyttä tukeva yhteisön politiikka” (KOM(1999) 167 lopull.) Euroopan komissio kiinnittää erityistä huomiota paikallisiin ja alueellisiin toimiin työllisyyspolitiikassa,

⁽¹⁾ CdR 46/98 fin, EYVL C 251, 10.8.1998, s. 41.

⁽²⁾ CdR 110/98 fin EYVL C 51, 22.2.1999, s. 63.

⁽³⁾ CdR 279/98 fin, EYVL C 51, 22.2.1999, s. 59.

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Taustaa

Tämän lausunnon tarkoituksena on esitellä AK:n näkemyksiä alueellisista työllisyys sopimuksista ja myötävaikuttaa alan kehitykseen ja politiikan muotoiluun. Lausunto osoitetaan erityisesti Euroopan komissiolle, joka valmistelelee parhaillaan tiedonantoa aiheesta. Lausuntoa ei tule pitää teknisenä arviona, vaan pikemminkin poliittisena viestinä kaikille elimille, jotka käsittelevät työllisyyttä paikallistasolla: erityisesti se on suunnattu alue- ja paikallisviranomaisille, joita rohkaistaan paneemaan täytäntöön ja laajentamaan työllisyys sopimusten menettelytapoja. Se on suunnattu myös jäsenvaltioiden viranomaisille, joita pyydetään tukemaan ja kannustamaan alan paikallisia ja alueellisia toimijoita.

1. Johdanto – alueellisten työllisyys sopimusten tausta

1.1. Työttömyyden torjunta edellyttää kaikkien asianomaisten osapuolten yhteistä ponnistelua ja sellaisten aloitteiden ja toimenpiteiden kehittämistä, jotka perustuvat paikallisen talouden mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Samaan aikaan näissä toimenpiteissä tulee käyttää hyödyksi talouden euroopalaisen ulottuvuuden tarjoamia mahdollisuuksia.

1.2. Alueelliset työllisyys sopimukset ovat uusi tärkeä pyrkimys tähän suuntaan. Kun komissio oli kesäkuussa 1996 tehnyt aloitteen alueellisista työllisyys sopimuksista, pyysi puheenjohtaja Jacques Santer myös alueiden komiteaa osallistumaan paikallistasolla toteutettavien pilottiohjelmien määrittelyyn. Alueiden komitea teki marraskuussa 1996 pitämässään täysistunnossa ehdotuksia paikallisten työllisyys sopimusten toteuttamiseksi tarvittavista menettelyistä ja säännöistä. Ehdotusten keskeisenä piirteenä on kaikkien toimijoiden – erityisesti paikallisviranomaisten – vastuun tunnustaminen työttömyys ongelman ratkaisemiseksi tarvittavien yhtenäisten toimien kehittämisessä.

1.3. Hankkeen edistyessä myös työllisyys sopimusten käsite täsmentyi. Komission tiedonannossa kesäkuulta 1997 määriteltiin työllisyys sopimusten suunnittelun ja toteutuksen kolme keskeistä kriteeriä:

- a) Valitaan sellaiset aloitteet, jotka ovat peräisin paikallistasolta (alhaalta ylöspäin -lähestymistapa).
- b) Osallistuminen perustuu julkisen ja yksityisen sektorin laajaan kumppanuuteen; mukana ovat kaikki tietyn alueen työllisyysasioiden kannalta tärkeässä asemassa olevat tahot

(tällainen kumppanuus menisi pidemmälle kuin yksinkertainen, rakennerahastoihin liittyvien toimien yhteydessä luotava kumppanuus, ja mukana olisivat aktiivisesti yksityinen sektori, työmarkkinaosapuolet sekä asianomaiset hallituksista riippumattomat organisaatiot).

- c) Toiminta perustuu paikallisen tilanteen analysointiin, ja tavoitteena on työpaikkoja luovan yhtenäisen strategian ja innovatiivisten toimenpiteiden luominen⁽¹⁾.

1.4. Kaikki nämä kolme kriteeriä asettavat alue- ja paikallisviranomaiset kumppanuushankkeiden keskiöön koordinoimaan ja edesauttamaan hankkeiden käynnistämistä. Tästä syystä myös vaaleilla valittujen päättävien elinten sitoutuminen ja niiden antama poliittinen tuki on tärkeä taustaedellytys kumppanuushankkeille.

1.5. Alueelliset työllisyys sopimukset eivät ole yleisvain Euroopan työllisyysongelmaan eivätkä riitä yksin sitä ratkaisuun. Ne voivat kuitenkin käynnistää uudenlaisen dialogin alueen avaintoimijoiden välille, ja näin työvoiman paikallinen kysyntä ja tarjonta saadaan aikaisempaa paremmin kohdentumaan. Juuri tällaisen dialogin aikaansaaminen saattaa olla tärkeä väline, kuten elävästä elämästä poimittu Sofian tapauskin osoittaa:

Sofian tapaus

Sofia on käynyt juustonvalmistusta käsitelleitä kurseja, mutta tämä koulutus ei ole auttanut häntä löytämään edes tilapäistä työtä. Vaikuttaa siltä, ettei koulutusohjelmassa oteta huomioon yritysten toimintatapoja eikä niiden työhönottomenettelyitä. Sofia itse sanoo: "Jos otan itse yhteyttä yrityksiin ja kerron niille, että minulla on tällainen todistus ammatillisen kurssin suorittamisesta, on hyvin epätodennäköistä, että ne palkkaavat minut. Yhteydenotoille tarvitaan joku muu, organisoidumpi tapa. Sitä eivät pysty luomaan työnhakijat itse, eivätkä myöskään koulutuskeskukset." Monet alueelliset työllisyys sopimukset pyrkivät luomaan juuri tällaisia paikallisia kysynnän ja tarjonnan kohtaamista edistäviä järjestelmiä, jotka hyödyttäsivät suuresti Sofiaa. Alueelliset työllisyys sopimukset antavat monille työttömille mahdollisuuden saada kontakti työnantajiin ja hankkia tärkeää ammatillista kokemusta.

⁽¹⁾ Komission tiedonanto alueellisten työllisyys sopimusten täytäntöönpanon edistymisestä CSE(97) 3 lopull., Bryssel 10.6.1997, s. 1.

Alueellinen työllisyys sopimus – ratkaisu Sofian ongelmaan?

Tarvitaan siis dialogia, joka auttaa työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohdentamisessa. Oheinen kooste tarjoaa konkreettisia esimerkkejä siitä, millaisilla välineillä alueellisten työllisyys sopimusten piirissä tätä tarvittavaa dialogia on tähän mennessä onnistuneesti edistetty:

- Monissa tapauksissa alueelliseen työllisyys sopimukseen perustuvat toimet ovat pohjautuneet alueen elinkeinoelämän kilpailukyyn analysoimiseen sekä teollisuus- että palvelu-aloilla. Nykytila-analyysia on lisäksi täydennetty myös toimialakohtaisilla tulevaisuusvisioilla, jolloin on voitu ennakoita kunkin toimialan työvoiman tarve eri aikajän-teillä.
- Tällainen kilpailukykyanalyysi kertoo eri toimialojen työvoimatarpeen kehityksestä. Jotta kysyntä ja tarjonta saataisiin mahdollisimman hyvin kohdennettua, on kuitenkin tiedettävä myös millaista osaamista yritykset jatkossa odottavat eri alojen työntekijöiltä. Tämän johdosta alueellisten työllisyys sopimusten piirissä onkin kehitetty erityisiä yritysten osaamistarvehankkeita, joiden avulla yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa on arvioitu nykyisen sekä mahdollisesti lähitulevaisuudessa rekrytoitavan henkilöstön erityisosaamistarpeet yrityskohtaisesti. Tällaisen analyysin pohjalta on työnhakijoiden työmarkkinakykyä parantavat toimenpiteet voitu kohdistaa todellista työllistymistä tukeviksi.
- On myös analysoitu olemassa olevaa työvoiman ja työttömyyden rakennetta. Tarjolla olevaa työvoimaa ja sen kysyntää vertailemalla on löydetty työvoiman kysynnän pullonkaulat sekä ne toimialat, joilla työvoiman tarjonta ylittää kysynnän. Tämä on edesauttanut työllisyyttä edistävien toimenpiteiden kohdentamista paikalliseen tarpeeseen.

Työttömyyden rakennetta selvittäessä on tietyissä tapauksissa otettu huomioon myös työttömyyden välilliset vaikutukset ja niistä yksilölle aiheutuvat ongelmat. Sellaiset ongelmat kuten toimeentulon järkkyminen, terveyden heikkeneminen sekä sosiaalisten suhteiden väheneminen lisäävät riskiä, että työtön vähitellen syrjäytyy työkeskeisestä yhteiskunnasta.

- Alueellisilla työllisyys sopimuksilla onkin voitu vaikuttaa myös tällaisiin ongelmiin. Näin on voitu estää syrjäytymistä ja lisätä yksilön mahdollisuuksia päästä takaisin työmarkkinoille. Yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja palvelujen

tuottajien kanssa on luotu uudenlaista palvelutarjontaa, jossa otetaan huomioon myös yksilön työttömyydestä aiheutuneet välilliset ongelmat. Esimerkkeinä palveluista, joita alueellisissa työllisyys sopimuksissa on kehitetty, voisi mainita seuraavat:

- työnhakijan osaamisen kartoittaminen ja osaamisen vertaaminen paikalliseen kysyntään sekä paikallisten yritysten todelliseen tarpeeseen kohdistuvan, työllistävyyttä parantavan koulutuksen järjestäminen
- omaehtoista työllistymistä tukevan neuvonnan järjestäminen
- työttömyyden aiheuttamiin terveydellisiin ongelmiin erikoistuneet palvelut
- viranomaisten väliset yhteistyöhankkeet sosiaalisten ongelmakasaumien ratkaisemiseksi.

Kuten huomaamme, työttömyysongelma ylittää hallinnon perinteiset toimivaltarajat ja ohjelmien sektorirajat. Alueelliset työllisyys sopimukset voivatkin olla paikallisesti se väline, joka kerää eri toimijat työllisyyttä edistävään yhteistyöhön ja auttaa laajapohjaisen työllisyysstrategian luomisessa ja toteuttamisessa. Täten alueellista työllisyys sopimusta käytetään eräänlaisena konsulttina, joka tarkastelee alueen koko elinkeinoelämää ja sen mahdollisuuksia työllisyyden näkökulmasta ottaen huomioon sekä yritysten että työntekijöiden ja työnhakijoiden mahdollisuudet ja tarpeet. Tällöin syntyy tarvittava yhteistyö alueellisen elinkeinopolitiikan ja työllisyyspoliittisten toimenpiteiden välille, mikä itse asiassa on avain työpaikkojen luomiseen.

2. Paikallisten työllisyys sopimusten toteutus – alustavia havaintoja

2.1. Yleiskuvaus

2.1.1. Kaikista jäsenvaltioista yhteensä 89 valituksi tullutta paikallista työllisyys sopimusta syntyivät alue- ja paikallisviranomaisten huomattavien ponnisteluiden tuloksena niiden suunnittelussa ja kehittäessä kumppanuussuhteita työttömyyden torjumiseen tähtäävien yhtenäisten toimien luomiseksi. Hankkeessa auttoi myös se, että kaikki osapuolet ymmärsivät siihen asti sovellettujen politiikkojen olleen riittämättömiä työttömyyden rakenteellisten ulottuvuuksien käsittelemiseen. Uusi ja tärkeä työväline otettiin käyttöön, kun työttömyysongelmaan käytiin käsiksi yhtenäisten paikallisten toimenpiteiden avulla. Onnistuessaan tämä toimintamalli nivoo työllisyyspoliittiset toimet paikalliseen elinkeinopolitiikkaan ja edistää myös paikallista talouskasvua.

2.1.2. Alueelliset työllisyys sopimukset ovat hyvin erilaisia paitsi tavoitteidensa ja sisältämiensä toimenpiteiden, myös sisältämiensä ehdotusten kehitys- ja valmisteluasteen suhteen. Näin esimerkiksi Euroopan unionin eteläosissa ohjelmissa keskitytään enemmän kasvun ongelmaan, kun taas pohjoisessa keskitytään tiettyihin työttömyyden erityisnäkökohtiin kuten pitkäaikais- tai nuorisotyöttömyyteen. Joissakin tapauksissa kumppanuussuhteet perustuvat jo ennalta olemassa olleisiin valmiisiin yhteistyömuotoihin paikallisten toimijoiden välillä. Toisinaan taas kumppanuudet ovat syntyneet sellaisten paikallisten sopimusten tuloksena, jotka eivät tähän mennessä ole olleet tarpeeksi pitkälle meneviä ja joilla ei ole ollut asianmukaista institutionaalista pohjaa. Eroavuuksia on myös sopimusten kattamien maantieteellisten alueiden laajuudessa sekä sopimusten perustana olevien kumppanuussuhteiden luonteessa ja kestossa.

2.1.3. Alueellisten työllisyys sopimusten voima on ollut paikalliseen tilanteeseen ja tarpeisiin pureutuminen. Edellä kuvattu monimuotoisuus on itse asiassa tämän luonnollinen seuraus. Niinpä esimerkiksi alueellisesta laajuudesta on jatkosakin voitava päättää paikallisesti, eikä alueellisia rajoituksia tule kirjata ohjelmatasolla. Alueellisten työllisyys sopimusten "alhaalta ylöspäin" -lähestymistapa toiminnan kehittämiseksi, suunnitteluksi ja toteuttamiseksi antaa kansalaisille ja paikallisille aloitteille mahdollisuuden osallistua niihin aktiivisesti. Tämä menetelmä on säilytettävä ja sitä on kehitettävä edelleen ohjelman seuraavissa vaiheissa.

2.1.4. Vain vajaat 9 prosenttia Euroopan unionin kokonaismäärästä elää alueilla, joilla kokeiluohjelmia sovelletaan. Toimien suhteellisen pieni kattavuusalue rajoittaa niiden myönteiset vaikutukset pääasiassa paikallisiin työllisyystilanteisiin. Ohjelmien onnistuminen antaa kuitenkin epäilemättä mahdollisuuden käyttää alueellisia työllisyys sopimuksia myöhemmin laajemmassa mittakaavassa. Niissä kiinnitetään huomio uuteen, tärkeään keinoon työttömyyden torjumiseksi ja paikallisen kasvun auttamiseksi erityisesti huomattavasti kehityksestä jäljessä olevilla unionin alueilla. Eräs havainnoitsija kuvasi kokemuksiaan seuraavasti:

"Alueelliset työllisyys sopimukset ovat käynnistäneet uuden toimintakulttuurin, jossa myös työttömät ovat saaneet vaikuttamismahdollisuuden ja ovat mukana aktiivisina toimijoina. Alueelliset työllisyys sopimukset tunnetaan työllisyyttä edistävän yhteistyön vetureina. Useilla alueilla on löydetty konkreettisia linkkejä työllisyys- ja elinkeinopoliittisten kehittämistoimien välille ja yhtymäkohtia sosiaali- ja terveyssektorien tavoitteisiin."

2.2. Alue- ja paikallisviranomaisten rooli kumppanuushankkeissa

2.2.1. Kuten edellä jo todettiin, on alue- ja paikallisviranomaisilla keskeinen asema alueellisiin työllisyys sopimuksiin

liittyvien kumppanuussuhteiden suunnittelussa ja luomisessa. Paikallisviranomaiset ovat aina se keskus, jonka ympärillä vastuullisten paikallisten elinten ja yksittäisten ihmisten sosiaalista integroitumista ja yhteiskunnallista kehitystä tukevat toimet kehittyvät. Paikallisviranomaiset pystyvät myös arvioimaan, mitkä paikalliset elimet voivat tehokkaasti osallistua kumppanuussuhteiden kehittämiseen tarjoamalla varoja, henkilöstöä ja kokemusta. Kaikissa tapauksissa on tärkeää varmistaa laajapohjainen osallistuminen kumppanuussuhteisiin, jotta alueyhteisön koko potentiaali saataisiin mukaan.

2.2.2. Alueiden komitea korostaa, että koordinoivan roolinsa lisäksi alue- ja paikallisviranomaiset ovat myös politiikan tekijöitä. Tässä roolissa he voivat merkittäväällä tavalla tukea alueellisten työllisyys sopimusten työllistämiskeinojen "tuotekehittelyä" ja osallistua siihen. Lisäksi alueiden komitea huomauttaa, että "alhaalta ylöspäin" -lähestymistapaa tulee soveltaa myös paikallis- ja aluetasolla. Tämä merkitsee sitä, että kansalaisten on todella voitava suoraan osallistua alueellisiin työllisyys sopimuksiin.

2.2.3. Kumppanuussuhteiden käytännön toiminnan on alettava ohjelmien suunnittelutyöstä. Näin varmistetaan kumppaneiden sitoutuminen niin, että ollaan valmiita organisoimaan ja toteuttamaan kyseiset toimet. Erityisen tärkeää näyttää olevan alueen tärkeiden työllistäjien tai huomattavien investoijien osallistuminen kumppanuuksiin alusta lähtien, jotta pystytään arvioimaan alueellisten työllisyys ohjelmien käytännön edut ja mahdollisuudet. Varhainen tieto ja osallistuminen lisäävät sitoutumista.

2.2.4. Alue- ja paikallisviranomaiset voivat ottaa erityistä vastuuta työllisyydestä alueilla, joilla on meneillään huomattavia talouden rakennemuutoksia tai joissa teollisuustoiminta taantuu. Näissä tapauksissa syntyy usein työttömyyssiapukäytäntöjä ja samaan aikaan monia muita sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Näitä ongelmia voidaan ratkaista paikallisten toimijoiden horisontaalisten kumppanuustoimien avulla. Tällä tavoin on mahdollista kohdentaa mahdollisimman hyvin kaikki työttömyyden torjuntaan ja paikallisen kasvun tukemiseen käytettävissä olevat resurssit paikallisella tasolla. Paikallisen koordinaation puute johtaa toimenpiteiden pirstoutumiseen, ja suuri osa käytettävissä olevista resursseista tulee käytetyksi päällekkäisiin ja keskenään ristiriitaisiin toimenpiteisiin.

Kumppanuudet voivat auttaa kehittämään uutta taloudellista toimintaa osuus- ja yhteisö talouden alalla. Näin voidaan luoda työllistämismahdollisuuksia, joita muutoin ei olisi. Jäsenvaltioiden hallitusten ja Euroopan unionin tulisi tästä syystä erityisesti tukea paikallisten toimijoiden ja naapurialueiden toimijoiden väliseen kumppanuuteen perustuvaa yhteistyötä tällaisilla alueilla.

2.2.5. Alueellisten työllisyys sopimusten kumppanuussuhdeiden valmistelu edellyttää yhteisymmärrystä alueen työllisyysongelmista. Niinpä yksi menestyksekkäiden kumppanuussopimusten edellytyksistä näyttääkin olevan paikallisen työttömyys/työllisyystilanteen, taloudellisten vahvuuksien ja tulevien kehitysnäkymien tarkka kartoittaminen. Kumppaneiden on valtiollisten ja alueellisten viranomaisten avulla saatava tarpeellista tietoa paikallisen tilanteen ymmärtämiseksi ja seuraamiseksi. Kumppaneiden on myös pystyttävä tunnistamaan kyseisellä alueella tai muualla sovelletut parhaat käytännöt, jotka on säilytettävä tai joita on kehitettävä edelleen. Hyvin tärkeää on myös hankkeiden seuranta ja arviointi laajemmin kuin pelkkien tilastotietojen avulla, sekä analyysit alueellisten työllisyys sopimusten vaikutuksista asianomaisen alueen työllisyys-, talous- ja yhteiskunnalliseen kehitykseen. Tarkka seuranta auttaa voimavarojen kohdentamisessa ja estää epäonnistuneiden aloitteiden hyödyttömän toistamisen.

2.2.6. On tärkeää huomioida, että kumppanuusperiaatteella on myös vertikaalinen ulottuvuutensa. Se vaatii koordinaatiota ja yhteistyötä jäsenvaltioiden sekä alueellisten ja paikallisten viranomaisten välillä. On kuitenkin ollut havaittavissa, että tietyistä maista, kuten Kreikasta, puuttuvat myös institutionaaliset puitteet kumppanuussuhteiden kehittämiseksi, mikä on merkittävä este kumppaneiden yhteistyölle paikallistasolla. Kumppanuussuhteiden kehittäminen yritysryhmittymien, kuten osakeyhtiöiden tms. tai yleishyödyllisten organisaatioiden muodossa ei aina salli sopivien puitteiden luomista kumppanuudelle. Käyttökelpoisten institutionaalisten puitteiden avulla tulisi mahdollistaa tasavertainen kumppaneiden välinen yhteistyö ja rahoitusosuus luomatta oikeudellisia, verotuksellisia tai työvoimaan liittyviä ongelmia. Tämä edellyttäisi tietyissä tapauksissa jäsenvaltiotason reaktioita ja toimenpiteitä, mutta näyttää siltä että "alhaalta ylöspäin" -periaate on usein ontunut juuri tässä suhteessa ja typistynyt pelkästään paikallisen aktiivisuuden ulottuvuudeksi.

2.2.7. Toisaalta on pyrittävä varmistamaan, etteivät alueelliset työllisyys sopimukset muutu hallinnollisiksi mekanismeiksi ja menetä siten toiminnallista luonnettaan. Silloin niistä tulisi vain yksi uusi sektori jo ennestään sektoroituneeseen yhteiskuntaan. Työllisyys sopimusten voima on juuri sektorirajat ylittävässä yhteistyössä, ja siitä tulee jatkossakin pitää kiinni. Juuri toiminnallisen yhteistyön muotona alueelliset työllisyys sopimukset voivat olla pohjana paikallistason lähestymistavalle työllisyyskysymyksiin, mikä näyttää olevan olennaisen tärkeä keino pyrittäessä sopeuttamaan työllisyyspolitiikkaa paikallisiin tarpeisiin. Paikallinen lähestymistapa työllisyyskysymyksiin kumppanuuksien avulla auttaa myös luomaan yhteyksiä koulutukseen ja ammattikoulutukseen liittyviin toimiin. Tällaisia yhteyksiä ei vielä ole. Monilla alueilla on useita työllisyys-

ja koulutusalojen paikallistason toimijoita, mutta niiden välillä ei ole erityistä synergiaa tai yhteistoimintaa.

2.2.8. Vakiintuneiden yhteistyötoimien jatkuvuus tulisi kuitenkin varmistaa myös jäsenvaltioiden päätöksillä alueellisen työllisyys sopimuksen ensimmäisen hyväksytyin voimassaolajakson päätyttyä.

3. Työllisyysnäkökulman integrointi politiikan eri aloille

3.1. Euroopan tasolla on ymmärretty, että työllisyysongelmaa ei voida ratkaista pelkästään työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä, vaan kaikkien toimintojen ja kehityshankkeiden tulee omalta osaltaan varmistaa työllisyyden paraneminen. Niinpä onkin käynnistetty keskustelu työllisyysnäkökulman integroinnista politiikan eri aloille. Usein komission rahoittamissa projekteissa ja hankkeissa voidaan edellyttää paikallista toimijaa huomioimaan työllisyysnäkökohdat siten, että yhteisön asettamat työllisyysvaatimukset toteutuvat toimi- tai politiikan alasta riippumatta.

3.2. Jäsenvaltiotasolla hallinnon vakiintuneet sektorirajat ovat usein este työllisyysnäkökohtien tehokkaalle integroinnille. Tämä on joissakin tapauksissa osoittautunut ongelmaksi myös alueellisten työllisyys sopimusten toimeenpanossa: paikallisella tasolla yli sektorirajojen toimiville yhteistyöhankkeille on ollut vaikeaa löytää vastinetta sektorikohtaisesti luoduista kansallisista ohjelmista.

3.3. Työllisyysongelma on helpointa sisällyttää eri hallinnonalojen ohjelmiin paikallis- ja aluetasolla. Näiden ohjelmien vaikutus ongelmiin ja työllisyyteen on käsin kosketeltavaa, ja toiminnan vaikutukset heijastuvat myönteisenä kehityksenä ja palautteena suoraan alueelle. Yleensä paikallistason ongelmana on se, ettei merkittäviä paikallisia rahoitusvälineitä ole olemassa. Näin eivät edes hyvät työllisyyttä edistävät ohjelmat voi täysitehoisesti tuottaa kaivattuja työllisyysvaikutuksia. Alueiden komitean mielestä olisi tarkasti tutkittava, onko alueellisissa työllisyys sopimuksissa kehitetty hyviä käytänteitä työllisyysaspektin integroimiseksi muille politiikan aloille.

3.4. Tehokkaimmin työllisyysnäkökulman integroimista paikallistasolla kuitenkin edistettäisiin, mikäli alueellisille työllisyys sopimuksille annettaisiin vastuu alue- tai paikallistason työllisyysstrategian luomisesta. Tähän tulisi jatkossa määrätietoisesti pyrkiä.

3.5. Jäsenvaltioiden viranomaisten tulee huolehtia erityisesti verotuksen ja hallinnon yksinkertaistamisesta. Sitä tarvitaan, mikäli alueellisten työllisyys sopimusten tiettyjen avaintoimien on määrä onnistua. Erityisesti pk-yritysten on mahdollista osallistua työllisyyden ja paikallisen kehityksen parantamiseen tähtääviin aloitteisiin, ellei näin tehdä. Vain

jäsenvaltioiden viranomaiset voivat suunnitella ja toteuttaa yksinkertaistamistoimet. Hallinnon yksinkertaistamisen lisäksi ovat tärkeitä pk-yrityksille suunnatut erityiset tukipalvelut ja -ohjelmat. Tällaisissa ohjelmissa ja niitä hallinnoivissa yksiköissä tulisi tarjota mahdollisuus alueellisten työllisyysopimusten toteuttamiseen ja tukea niitä aktiivisesti.

3.6. Tietyissä tapauksissa suurilla kansallisilla ja monikansallisilla yhtiöillä voi olla tärkeä asema paikallisen työllisyyden kannalta. Yhteistyö tällaisten yritysten kanssa paikallistasolla molemminpuolisen hyödyn hengessä voi olla tärkeä tekijä alueellisissa työllisyysopimuksissa, jotta parannetaan paikallisia työllisyysmahdollisuuksia niiden rajoittamisen sijaan. Alueiden komitea on luonnollisestikin tietoinen ongelmista, joita paikallinen talouselämä kohtaa nykyään maailmanlaajuistumisen kiihtyessä. Luomalla varsinkin alihankkijoille tärkeitä uudenlaisia verkostoja alueelliset työllisyysopimukset voivat tarjota joitakin ratkaisuja, jotka ovat hyödyllisiä yritettäessä säilyttää liiketoiminnan paikalliset puitteet, niin että ne eivät olisi kokonaan maailmanlaajuisten liikeverkostojen armoilla.

4. Euroopan työllisyysstrategia: uusi sisältö

4.1. Eurooppa-neuvoston kokouksessa Amsterdamissa päätettiin Euroopan unionin perustamissopimukseen lisätä uusi työllisyyttä koskeva osasto. Sen mukaan jäsenvaltiot pitävät työllisyyden edistämistä yhteisenä etuna ja pyrkivät näin ollen kehittämään yhteistä työllisyysstrategiaa. Päävastuu työllisyyspolitiikan toimeenpanosta on kuitenkin edelleen jäsenmailla.

4.2. Eurooppalaisen työllisyysstrategian luominen on antanut uuden sisällön myös alueellisille työllisyysopimuksille, ja tämä on otettava jatkossa huomioon.

4.3. Marraskuussa 1997 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa sovittiin ensimmäisistä työllisyyspolitiikan suuntaviivoista perustamissopimuksen uuden työllisyysosaston mukaisesti. Suuntaviivat koskivat neljää asiakokonaisuutta: työllistävyyden paranemista, yrittäjyyden suosimista, yritysten ja työntekijöiden sopeutumiskyvyn parantamista sekä naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämistä.

4.4. Huippukokous päätti myös, että kukin jäsenvaltio laatii oman työllisyyden toimintasuunnitelmansa, jossa on otettava huomioon Eurooppa-neuvoston hyväksymät suuntaviivat. Toimintasuunnitelmissa on noudatettava toissijaisuusperiaatetta, otettava huomioon jäsenvaltioiden toimivalta työllisyyden alalla, ja suunnitelmien on oltava EU:n talouspolitiikan yleislinjojen mukaisia. Vuonna 1998 kukin jäsenvaltio toteutti työllisyyspolitiikkaansa sovitun suunnitelman mukaisesti.

4.5. Paikallisuuden merkitys kasvaa jatkuvasti globalisoituvassa maailmassa. Varsinkin pyrittäessä ratkaisemaan työllisyysongelmaa tulee huomioida alueen paikalliset olosuhteet. Euroopan komissio on painottanut paikallisten toimien ja erityisesti paikallisen aloitteellisuuden merkitystä työllisyyden edistämässä. Alueiden komitea puolestaan on ehdottanut, että alue- ja paikallisviranomaiset tulisi integroida tiiviisti mukaan kansallisten toimintasuunnitelmien laatimiseen ja toimeenpanoon. Ehdotus ei kuitenkaan ole saanut täyttä vastakaikua.

4.6. Edellä esitettyjen havaintojen perusteella voidaan tehdä seuraava johtopäätös. "Alhaalta ylöspäin" -periaatteella toimivien alueellisten työllisyysopimusten toteutuksessa on usein törmätty siihen ongelmaan, että paikallistason toimet eivät ole saaneet aikaan tarvittavaa institutionaalista vastakaikua hallinnon ylemmiltä tahoilta. "Alhaalta ylöspäin" -periaate on näin supistunut paikallistason toimiksi ja horisontaaliseksi yhteistyöksi. Samanaikaisesti Euroopan työllisyysstrategian luominen on käynnistänyt toisensuuntaisen (ylhäältä alaspäin) prosessin: Euroopan tasolla rakennetulle poliittiselle tahdolle haetaan kansallisten toimintasuunnitelmien välityksellä toteutustapoja jäsenmaissa. Kuten edellä todettiin, jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmien toimeenpano edellyttää lopulta myös alue- ja paikallisviranomaisten myötävaikutusta, mutta sitä ei ole tähän mennessä riittävästi huomioitu. Jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmista olisi siten pelkkien toimenpide- ja tavoiteluetteloiden sijaan tultava luja lähtökohta alueellisten työllisyysopimusten toteuttamiselle.

4.7. Alueiden komitea huomauttaa, että jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmat, jotka ovat näiden kahden erisuuntaisen prosessin leikkauspisteessä, tarjoavat mahdollisuuden nyt esiin nousseiden ongelmien ratkaisemiseen. Jos alueellisten työllisyysopimusten kokemukset ja syntyneet uudet käytännöt otetaan aidosti huomioon jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmia luotaessa, tulee alue- ja paikallistaso automaattisesti vedettyksi mukaan niiden laatimiseen ja toteutukseen, ja samalla voidaan luoda sellaiset keskushallinnon tason ratkaisut, joita alueellisten työllisyysopimusten toteuttaminen mahdollisesti edellyttää. Tämä toisi myös tarvittavaa jatkuvuutta ja mahdollistaisi todennäköisesti monille kumppanuushankkeille nykyistä pitkäjänteisemmän toiminnan.

5. Alueellisten työllisyysopimusten ja rakennepolitiikan väliset yhteydet

5.1. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että tulevasta rakennerahastokaudesta tulee tärkeä viitekehys Euroopan työllisyysstrategian toimeenpanossa. Euroopan komissio on asettanut rakennerahastouudistuksen tavoitteiksi: 1. tukien tehokkaan keskittämisen, 2. toimeenpanon hajauttamisen ja yksinkertaistamisen sekä 3. tehokkuuden ja valvonnan vahvistamisen. Uudistuksen yleisiksi tavoitteiksi komissio on asettanut

kestävän taloudellisen kehityksen, pk-yritysten kilpailukyvyntukemisen ja innovaation kehittämisen, työllisyyden edistämisen, ympäristönsuojelun ja kestävän kehityksen sekä tasa-arvon edistämisen. Euroopan sosiaalirahaston osalta otetaan esille paikallisuus esittämällä paikallisia työllisyysaloitteita sekä alueellisia työllisyys sopimuksia aktiivisen työmarkkinapolitiikan välineiksi työttömyyden torjumiseksi.

5.2. Tässä yhteydessä on tärkeää huomata, että laaja kumppanuuskäsitys ja kaikkien työllisyyteen merkittävästi vaikuttavien paikallisten ja alueellisten toimijoiden aktiivinen osallistuminen – periaatteet, joihin alueellisten työllisyys sopimukset perustuvat – voivat tarjota selvää lisäarvoa verrattuna perinteisiin rakennepoliittisiin toimiin.

5.3. Jäsenvaltioitasolla rakennetuissa ohjelmissa ei aina kyetä löytämään oikeita lääkkeitä paikallisiin ongelmiin, ja alueellisten erojen huomioiminen koko jäsenvaltiota koskevassa työllisyysohjelmassa on vaikeaa. Paikalliset toimintatavat tuleekin nähdä kansallisia työllisyystoimenpiteitä täydentävänä mahdollisuutena eikä suinkaan niiden kilpailijana. Työllisyyden paikallinen hoito tulisi jo EU-tasolla kytkeä vahvasti tulevan ohjelmakauden tavoitteisiin sekä jäsenvaltioiden ohjelmien toteutukseen. Alueelliset työllisyys sopimukset tulisi tässä yhteydessä esitellä toimintamallina, joka tarjoaa joustavan mahdollisuuden integroida paikallinen kumppanuus kansallisiin ohjelmiin. Tälle toimintamallille tulisi korvamerkitä myös riittävät resurssit. Se edistäisi myös kansallisten viranomaisten sitoutumista paikallistason ongelmien ratkaisemiseen.

5.4. Näyttää siltä, että komission on ehdottoman tärkeää tehdä aloite tulevina vuosina toteutettavien alueellisten työllisyys sopimusten määrän lisäämiseksi ja nykyisten sopimusten jatkuvuuden turvaamiseksi. Paikallis- ja aluetasolla on nyt tärkeitä aloitteita, joita komission tulisi tukea. Sen tulisi myös antaa tarvittavaa teknistä apua alueellisten työllisyys sopimusten tekemiseksi kriisialueilla tai alueilla, joilla on erityisiä työllisyysongelmia. Tähän tarkoitukseen varattuun budjettiin tarvitaan tietenkin huomattavia lisämäärärahoja. Tärkeää on käyttää määrärahoja sellaisiin rakenteisiin, joiden avulla voidaan luoda pysyviä työpaikkoja.

5.5. Nyt meneillään olevissa alueellisissa työllisyys sopimuksissa – ja erityisesti tulevaisuudessa toteutettavissa sopimuksissa – tulee konkreettisten alueellisten tarpeiden lisäksi painottaa myös sellaisia aloja kuin ympäristö, terveys, matkailu, kulttuuri ja sosiaalipalvelut, jotka helpottavat työpaikkojen luomista uusilla dynaamisilla talouden aloilla. Samaan aikaan alueellisten työllisyys sopimusten on voitava toimia virikkeinä uusien yritysten perustamiselle mainituilla ja muillakin aloilla. Tällaista aloitetta voidaan tukea luomalla ”yrityshautomaita”,

jotka tarjoavat koulutusta ja teknistä apua uusille yrittäjille. Toimia on tuettava niin pitkälle kuin mahdollista luomalla alueellisia rahastoja tai pääomaliittymiä, jotka kantavat liiketaloudellisen vastuun ja tukevat pieniä investointeja, joiden saamiseksi perinteiseltä pankkisektorilta yrittäjillä ei ole annettavanaan vaadittuja takuita.

6. Kokemusten ja parhaiden käytäntöjen tunnetuksi tekeminen

6.1. Alueiden komitea ehdottaa, että komissio laatii eurooppalaisen toimintasuunnitelman alueellisista työllisyys sopimuksesta saatujen kokemusten ja niitä koskevien parhaiden käytäntöjen tunnetuksi tekemiseksi. Toimintasuunnitelman tulee olla luonteeltaan toimielintenvälinen, jotta voidaan hyödyntää kunkin toimielimen suhdeverkosto.

6.2. Alueiden komitea ehdottaa, että osana toimintasuunnitelmaa luetteloidaan alueellisten työllisyys sopimusten ominaispiirteet ja niistä syntyvät parhaat käytännöt. Tällaisen käsikirjan tulee perustua erityisen tutkimuksen pohjalta koottuihin tietoihin. Tavoitteena tulee olla niiden etujen ja mahdollisuuksien tunnistaminen, joita paikallisen yhteistyön muodot tarjoavat työllisyysongelmia ratkottaessa. Käsikirjan tulee sisältää yksityiskohtaista tietoa erityisesti sellaisista kumppanuuden menettelytavoista, menetelmistä ja institutionaalisista edellytyksistä, joille alueelliset työllisyys sopimukset pohjautuvat.

6.3. Alueellisia työllisyys sopimuksia käsittelevä opaskirja tulee lähettää alue- ja paikallisviranomaisille, ja sen tulee tarjota tietoa sopimusten puitteissa onnistuneesti toteutettujen aloitteiden menettelytavoista. Siinä tulee arvioida toimien kestävyyttä ja sopimusten avulla luotuja työpaikkoja. Alueiden komitea sitoutuu osallistumaan aktiivisesti kyseisen opaskirjan valmisteluun ja pyytää muita toimielimiä ja erityisesti komissiota yhteistyöhön.

7. Loppuhuomiot

7.1. Lopuksi on syytä palata työllisyys sopimusten perimmäiseen luonteeseen ja toiminta-ajatukseen. Ne ovat horisontaalisen yhteistyön varaan luotu väline, joka on tavallaan vastavoima yhteiskunnan ja hallinnon sektoroitumiselle. Ko koamalla kaikki avaintoimijat yhteen voidaan luoda kokonaiskuva sekä ongelmista että mahdollisuuksista ja soveltuvista toimenpiteistä.

7.2. Työllisyys sopimusten on jatkossakin perustuttava yhteistyöhön ja -toimintaan, eikä saa luoda uutta eriytynyttä sektoria jo entuudestaan pirstoutuneeseen yhteiskuntaan. Alueellisten työllisyys sopimusten on sen sijaan oltava paikallisten toimien yhdistävä tekijä ja toimittava pohjana paikalliselle

lähestymistavalle työllisyysasioihin luomiensa laajojen kumppanuuksien ansiosta. Alueiden komitea haluaa lopuksi kannustaa alue- ja paikallisviranomaisia ottamaan aktiivisen roolin alueellisten työllisyysopimusten suunnittelussa ja toteutuksessa ja auttamaan kaikkia asiaankuuluvia paikallisia toimijoita tunnistamaan näiden sopimusten tarjoamat huomattavat mahdollisuudet.

8. Suositukset

Alueiden komitea korostaa, että alueellisten työllisyysopimusten perusteella käynnistetyissä toimissa on luotu uusia välineitä, uusia kumppanuuksia ja uusia menetelmiä. Jotta näitä innovaatioita hyödynnettäisiin täysin ja alueellisten työllisyysopimusten mallia saataisiin käyttöön laajemmaltikin, on tehtävä seuraavat toimenpiteet.

1. Paikallis- ja alueviranomaisia on kannustettava edelleen osallistumaan aktiivisesti alueellisten työllisyysopimusten ja muiden kumppanuuksien valmisteluun politiikantekijöinä ja koordinaattoreina.
2. Kumppanuuksien sekä horisontaalista että vertikaalista ulottuvuutta on vahvistettava.
3. Toimenpiteiden arviointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Arviointi on suoritettava pelkkää tilastotietojen keräämistä laajemmalla tavalla: on analysoitava alueellisten työllisyysopimusten vaikutuksia kyseisen alueen työllisyyden, talouden ja yhteiskunnan kehitykseen.
4. On tutkittava tarkasti, onko alueellisissa työllisyysopimuksissa kehitetty hyviä käytäntöjä työllisyysaspektin integroimiseksi muille politiikan aloille.
5. Työllisyyden hoidon paikallinen ulottuvuus tulisi EU:n tasolla kytkeä vahvasti tulevan ohjelmakauden tavoitteisiin sekä kansallisten ohjelmien toteutukseen.
6. Alueellisten työllisyysopimusten määrää on lisättävä, nykyisten sopimusten jatkuvuus taattava ja kumppanuusmallin käytön suosimista lisättävä; etusijalla on oltava pysyvien työpaikkojen luominen.
7. Koska riittämättömät resurssit ovat tärkeä este alueellisten työllisyysopimusten toteuttamiselle paikallistasolla, rakennerahastoihin tulee liittää erityissäännöksiä tällaisia sopimuksia varten.
8. Konkreettisten alueellisten tarpeiden lisäksi on painotettava entistä enemmän sellaisia aloja kuin ympäristö, terveys, matkailu, kulttuuri ja sosiaalipalvelut.
9. Komission tulee laatia eurooppalainen toimintasuunnitelma alueellisista työllisyysopimuksista saatujen kokemusten ja niitä koskevien parhaiden käytäntöjen tunnetuksi tekemiseksi.
10. Osana toimintasuunnitelmaa tulee luetteloida alueellisten työllisyysopimusten ominaispiirteet ja niistä syntyvät parhaat käytännöt.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – ‘Euroopan laajuiset liikenneverkot – 1998 vuosikertomus suuntaviivojen toteuttamisesta ja tulevista painotuksista’ (perustuu päätöksen N:o 1692/96/EY 18 artiklaan)”

(1999/C 293/02)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi annettujen suuntaviivojen toteuttamisesta (perustuu päätöksen N:o 1692/96/ey 18 artiklaan) kom(1998) 614 lopull.,

ottaa huomioon komission 4. marraskuuta 1998 perustamissopimuksen 198 c artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon komitean työvaliokunnan 13. tammikuuta 1999 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 3:n ”Euroopan laajuiset verkot – Liikenne – Tietoyhteiskunta” tehtäväksi,

ottaa huomioon Euroopan unionin perustamissopimuksen ja erityisesti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen XII osaston (Euroopan laajuiset verkot) ja XIV osaston (taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus) (unionin perustamissopimuksen III osaston G artikla),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1692/96/EY, tehty 23 päivänä heinäkuuta 1996, yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi,

ottaa huomioon valiokunta 3:n huhtikuun 15. päivänä 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 60/99 rev. 1, jonka esittelijöinä olivat Ramón Valcárcel Siso ja Anders Gustáv,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

1.1. Euroopan unionin perustamissopimuksen B artiklassa mainittu ”taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” on yksi tärkeimmistä välineistä, joiden avulla Euroopan unionissa saavutetaan ”tasapainoista ja kestävästä taloudellista ja sosiaalista edistystä”.

1.2. Jo Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa erotetaan selvästi toisistaan ”taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” (2 artikla) ja ”taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen” (3 artikla). Näiden termien myöhempi käsittely perustamissopimuksessa merkitsee,

- että kaikkia ”yhteisön politiikkoja” laadittaessa tulee aina pitää mielessä niiden ”taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta” lujittava panos
- että unionin on huolehdittava tarpeesta ryhtyä konkreettisiin toimiin, joiden tarkoituksena jo itsessään on ”lujittaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta”.

1.3. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen XII osaston (Euroopan laajuiset verkot) ja XIV osaston (taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus) tarkastelu osoittaa, että Euroopan laajuisia verkkoja koskeva politiikka on konkreettinen väline, jonka odotetaan osaltaan

- edistävän sellaisen sisärajoittoman alueen luomista, jolla tavat, palvelut, ihmiset ja pääomat liikkuvat vapaasti

- parantavan yhteisön teollisuuden kilpailukyvyyn edellytyksiä

- lujittavan taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, joka määrittellään pyrkimyksiksi ”vähentää eri alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden, maaseutu mukaan luettuna, jälkeenjääneisyyttä” (Amsterdamin sopimuksella artiklan loppu muutettiin kuulumaan – alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä maaseutu mukaan luettuna).

1.4. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät perustamissopimuksen 129 c ja 129 d artiklassa asetetut tavoitteet ja erityistehtävät ja antoivat ohjeellisen yhteispäätös menettelyn jälkeen 23. heinäkuuta 1996 päätöksen N:o 1692/96/EY yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi. Päätöksellä komissio velvoitettiin

- laatimaan joka toinen vuosi kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle päätöksessä esitettyjen suuntaviivojen toteuttamisesta (18 artikla)

- antamaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle joka viides vuosi päätöksen voimaantulon jälkeen ja ensimmäisen kerran 1. päivään heinäkuuta 1999 mennessä kertomus, josta käy ilmi, onko suuntaviivoja mukautettava, ja tekemään kertomuksen vuoksi aiheelliseksi katsomiaan ehdotuksia (21 artikla).

1.5. Koska Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämistä koskevista yhteisön suuntaviivoista on ennen niiden hyväksymistä kuultava talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa (Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 129 d artikla), on katsottava, että myös päätöksen N:o 1692/96/EY 21 artiklassa tarkoitetuista mahdollisista mukautuksista ja ehdotuksista on kuultava komiteoita.

2. Menettelykysymyksiä

2.1. Vuoden 1998 kertomus Euroopan laajuisen liikenneverkon suuntaviivojen toteuttamisesta ja tulevista painotuksista (jäljempänä "vuoden 1998 TEN-T-kertomus") on asiakirja, jonka tarkoituksena on kertomuksen itsensä mukaan paitsi antaa kuva asioiden tilasta myös "käynnistää laajat kuulemiset ja lopulta laatia vuonna 1999 valkoinen kirja suuntaviivojen tarkistamisesta."

2.2. Huolimatta näiden lausumien yleisluonteisuudesta voidaan päätellä, että komissio aikoo aloittaa suuntaviivojen tarkistamisen, joka olisi jotain muuta kuin päätöksen N:o 1692/96/EY 21 artiklassa tarkoitettu mukauttaminen tai seurausta artiklan sisällön väljästä tulkinnasta.

2.3. Näin ollen alueiden komitea pitää välttämättömänä, että komissio selvittää täsmällisesti suunnittelemansa suuntaviivojen tarkistuksen määräajat, vaiheet ja sisällön.

3. Euroopan laajuisen liikenneverkon peruslähtökohdat: kilpailukyky ja yhteydet

3.1. Vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa todetaan, että yhteisön Euroopan laajuisia verkkoja koskevalla strategialla on kaksi lähtökohtaa, jotka perustuvat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 129 b artiklan 2 kohtaan:

- tehokkaan liikenneinfrastruktuurin olennainen merkitys kilpailukyvyille, pitkäaikaiselle kasvulle ja työllisyydelle (pätöksen N:o 1692/96/EY 2 artiklan 2 kohdan tavoitteet a-f)
- taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen varmistamalla syrjäseutujen hyvät yhteydet koko EU:n verkkoihin (pätöksen N:o 1692/96/EY 2 artiklan 2 kohdan tavoitteet g ja h); tämän lähtökohdan tueksi TEN-T-kertomuksessa esitetään koheesiorahaston puitteissa toteutetut toimet.

3.2. Jälkimmäistä, taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvää lähestymistapaa on käsitelty äskettäin perusteellisesti asiakirjassa "Komission tiedonanto neuvostolle,

Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Koheesio ja liikenne" (1).

3.3. Alueiden komitean mielestä ei kuitenkaan ole selvää, että yhteisön TEN-T-politiikan konkreettisella teknisellä ja taloudellisella kehityksellä on päästy riittävään tasapainoon yhtäältä kilpailukykyyn ja toisaalta koheesioon liittyvien näkökohtien välillä.

3.4. Alueiden komitea ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että epätasapaino on johtunut pelkästään teknisistä syistä. Sen mielestä on joka tapauksessa syytä todeta, että yhteisön TEN-T-politiikan toteuttamista tuntuvat tällä hetkellä ohjaavan käytännössä enemmän kilpailukykyyn liittyvät kriteerit ja indikaattorit (liikennemäärät, ruuhkien torjunta, yhteensopiavuus, välitön kannattavuus jne.) kuin taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvät (kuten yhteyksiä ja pitkäaikaista yhteiskunnallis-taloudellista kannattavuutta osoittavat) kriteerit ja indikaattorit.

3.5. Yhteisö rahoittaa TEN-T-verkkoja luonnollisesti myös koheesiorahastosta, mutta tällöinkin yhteisön tukea arvioidaan pitkälti kilpailukykyä painottavien kriteerien ja osoittimien perusteella.

3.6. Toinen esimerkki, joka paljastaa yhteisön tämän alan politiikan jossain määrin keskittyneen kilpailukykyyn liittyviin seikkoihin, on perusrakenteiden hinnoittelupolitiikka. Se on epäilemättä käytännöllinen väline perusrakenteiden kapasiteetti- ja kilpailukykyongelmien ratkaisuun koko talousjärjestelmässä, mutta sen soveltuvuutta yleisten yhteysongelmien ratkaisuun ja koheesiotavoitteiden saavuttamiseen sopii epäillä.

3.7. Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen alueiden komitea katsoo, että unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden tulee lisätä käsitteenmuodostukseen liittyviä teknisiä ja hallinnollisia ponnistuksiaan ja pyrkiä tasapainottamaan yhteisön TEN-T-politiikka. Tasapainoon päästään

- painottamalla hankkeiden arvioinnissa yhteyksien parantamista nykyistä enemmän
- oivaltamalla, ettei yhteysongelma koske vain pääsyä valtioiden verkoista Euroopan laajuisiin verkkoihin vaan ilmenee myös Euroopan laajuisen verkkojen sisällä.

3.8. Alueiden komitea siis ymmärtää, että TEN-T-politiikan yhtenä perustavoitteena tulee käytännössä olla uuden "alueidenvälisten yhteyksien kartan" luominen. Se auttaa, kuten jo mainitussa tuoreessa "Koheesio ja liikenne" -tiedonannossa todetaan, vähentämään alueiden välisiä eroja määrittämällä (objektiivisin aika- ja kustannuskriteerein) kaikkien unionin alueiden välisten yhteyksien vähimmäisvaatimukset.

(1) (KOM(1998)806) lopull.

3.9. Kaikki tämä tulee alueiden komitean näkemyksen mukaan toteuttaa siksi, että vaikka maantieteellinen syrjäisyys on väistämätön tosiasia, ei voida sallia, että siitä seuraa syrjäisyydelle vielä ylimääräisiä haittoja. On syytä korostaa, että syrjäisyydet kärsivät sijaintinsa lisäksi vielä unionin ydinalueita hitaammista "teoreettisista matkustusnopeuksista" ja suuremmista "liikenteen yksikkökustannuksista".

3.10. Alueiden komitea ei kuitenkaan näe kilpailukykyyn ja yhteyksiin liittyvien tavoitteiden olevan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä keskenään ristiriidassa tai yhteensovittamattomia, sillä myöhemmässä vaiheessa investointi- ja työllisyyspolitiikkojen kehittyttä yhteyksien parantaminen merkitsee samalla kilpailukykyyn edellytysten parantamista. Alueiden komitean mielestä on tärkeää, että säilytetään tasapaino kilpailukykyyn ja koheesioon liittyvien näkökohtien välillä.

3.11. Jo mainittujen argumenttien lisäksi EU:n vuosina 1996–97 myöntämien rahoitustukien jakaumissa oli vuoden 1998 TEN-T-kertomuksen mukaan suuria eroja:

- TEN-T-budjetista myönnetystä rahoituksesta 56,9 prosenttia osoitettiin rautateille ja 20,9 prosenttia liikenteenohjausjärjestelmille, mikä jätti tieliikenteelle vain 15,4 ja muille hankkeille 6,8 prosenttia.
- Koheesiorahastosta ja EAKR:stä yhteensä myönnetystä tuesta osoitettiin 55,2 prosenttia tieliikenteelle ja 38,8 prosenttia rautateille, ja näin liikenteenohjausjärjestelmille jäi vain symboliset 0,2 prosenttia ja muille hankkeille 5,8 prosenttia.

TEN-T-budjetista, koheesiorahastosta ja EAKR:stä tuettiin pääasiassa vain katuja ja rautateitä. Myös ympäristöystävällisille vesiväylille tulisi tulevaisuudessa varata mainittuja EU:n myöntämiä rahoitustukia ilman palautusvaateita.

3.12. Alueiden komitean näkemyksen mukaan yhteisön rahoitusvälineiden tuen erilaiset jakaumat liikennemuotojen välillä sekä eräät muut TEN-T-kertomuksessa esitetyt näkyvät seikat eri verkkojen kehityksessä osoittavat, missä määrin ongelmat, joita Euroopan laajuisia liikenneverkkoja kehittämällä on määrä ratkaista, vaihtelevat Euroopan unionissa alueelta toiselle.

3.13. Unionissa on "keskusalueita", joiden pahimmat ongelmat liittyvät kilpailukykyyn ja kapasiteettiin ja joilla (erityisesti ympäristöön liittyvien) epähyötyjen vaikutus on hyvin määräävä. Toisaalta on "syrjäisiä alueita", joilla yhteyksiin ja koheesioon liittyvät ongelmat ovat keskeisiä ja epähyötyjen vaikutus suhteellisen pieni.

3.14. Alueiden komitean mielestä nämä seikat täytyy ottaa huomioon kilpailukykyyn ja yhteyksiin liittyvien ilmaisimien ja kriteerien tasapainon ohella, niin että yhteisön TEN-T-politiikalla pyritään löytämään konkreettisia ratkaisuja kunkin alueen konkreettisiin ongelmiin.

4. Vuosina 1996–97 toteutetut toimet

4.1. Vuoden 1998 TEN-T-kertomuksen johdannossa todetaan, että kertomuksessa käsitellään keskeisiä TEN-rahoituksen kehityskulkuja. Alueiden komitea ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että kertomuksessa vahvistetaan päätöksellä N:o 1692/96/EY määritettyjen TEN-T-hankkeiden valmistuvan aikataulun mukaisesti vuoteen 2010 mennessä.

4.2. Vahvistus perustuu siihen, että vuosina 1996–97 liikenteen TEN-verkkoon investoitiin yhteensä 38,4 miljardia ecua sellaisten hankkeiden osalta, joiden lopullisten kustannusten arvioidaan olevan 307 miljardia ecua. Kun liikenteen TEN-verkon edellyttämät kokonaisinvestoinnit on arvioitu 400–500 miljardiksi ecuksi vuoteen 2010 mennessä, nämä luvut merkitsevät, että meneillään olevat hankkeet vastaavat 60–75:ttä prosenttia arvioiduista kokonaisinvestoinneista. Alueiden komitea antaa näiden lukujen valossa täyden tunnustuksen asianomaisille yhteisön toimielimille.

4.3. Alueiden komitea korostaa kuitenkin tässä yhteydessä, että TEN-T-verkon kehityksen jatkuvassa seurannassa tulee kiinnittää erityistä huomiota tieverkon, rautatieverkon ja satamaverkon erilaisiin kehitysvaihteluihin. Verkkojen kehitystä on välttämättä koordinoitava nykyistä paremmin

- yhdistettyjen kuljetusten edistämiseksi
- yhteisön politiikan suuntaamiseksi nykyistä "asiakaskeskeisemmäksi" ja kohti yhtenäistä käsitystä "ovelta ovelle" -kuljetuksista.

4.4. Alueiden komitea antaa myös tunnustusta tähänastisille myönteisille ponnistuksille ja painottaa, että yksityisen pääoman osallistumista liikenneinfrastruktuurin rahoitukseen tulee edistää. Kysymys ei ole mutkaton tämäntyyppisten investointien erikoisen toteutuksen ja kehittymisen (määräajat, riskit jne.) vuoksi, mutta yhteisön toimielimet voisivat edistää sitä huomattavasti syventämällä ja kokoamalla yhteen kokemuksia

- erityyppisten hankkeiden suunnittelusta
- julkisen ja yksityisen sektorin yhteishankkeiden onnistumisen edellyttämien keskinäisten takuiden luonteesta ja muotoilusta sekä asettamalla ne järjestelmällisesti kaikkien jäsenvaltioiden ja talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoiden käyttöön.

4.5. Muita toimia vähättelemättä alueiden komitea korostaa vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa "useita aloja koskeviksi" kutsuttuja toimia:

- Yhteentoimivuutta edistävät ponnistukset, joissa tulee aina ottaa huomioon tämän kysymyksen konkreettinen taloudellinen merkitys, ovat näkyvä yhteisön panos verkkojen kehittämiseksi.
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tukemisella on kerrannaisvaikutuksia, jotka edistävät verkkojen kehitystä, tukevat lisäosastojen syntymistä ja luovat kansainvälisessä kilpailussa ratkaisevaa taitotietoa.

- Strategisen ympäristöanalyysin menetelmien kehittyminen avannee ensimmäistä kertaa kaikki liikennejärjestelmän osat tällaiselle arvioinnille. Näin arviointi kohdistuu tavanomaisen "hankkeen" lisäksi myös "liikennekäytäviin" ja "verkkoihin".
- Yhteydet yhteisön ulkopuolisiin maihin ovat ratkaisevia, jotta Euroopan unionin tulevien laajentumisten tiellä on alusta alkaen mahdollisimman vähän rakenteellisia esteitä ja jotta unionin verkot saadaan liitettyä mahdollisimman hyvin maailmanlaajuisiin liikennejärjestelmiin.

4.6. Alueiden komitea huomauttaa kuitenkin, että vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa käsitellään varsin suppeasti yhteentoimivuuteen liittyviä ongelmia ja toimia. Komissio ja jäsenvaltiot ovat saavuttaneet tällä alalla muutamia mainitsemisen arvoisia edistysaskelaita, ja se mainitaan merkityksensä vuoksi erikseen jopa Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa (129 b artiklan 2 kohta).

4.7. Alueiden komitean mielestä on hyvä, että menetelmään, jolla arvioidaan vuosina 1996–97 toteutettujen hankkeiden saamaa yhteisön rahoitusta, on liitetty selittävä taulukko. Vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa "rahoitukseen" laskeetaan niin puhtaat tuet (TEN-T-budjetti, EAKR, koheesiorahasto jne.) kuin täysin takaisinperittävät lainatkin (EIP ym.). Tällainen käsittely saattaa vinouttaa huomattavasti yhteisön roolin arviointia, ja sen vuoksi olisi hyvä aina selvittää eri rahoitusvälineiden tarkka luonne.

4.8. Jättäen hetkeksi syrjään kaiken suuntaviivojen tulevaisuuteen liittyvän komitea toteaa, että vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa ainoastaan kuvaillaan ja arvioidaan analyytisesti vuosina 1996–97 toteutettuja toimia. Sitä vastoin se ei sisällä nykyistä vuoden 1998 TEN-T-kertomusta eikä siinä esitetä toista, yksityiskohtaista kertomusta varten kuvauksia tai arvioita saavutetuista tavoitteista ja toimien konkreettisista tuloksista.

4.9. Tähän aiheeseen liittyvistä monista asiakirjoista alueiden komitea mainitsee esimerkkinä komission vuonna 1996 saaman tutkimuksen "Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin liittyvät aluestrategiat". Tutkimuksessa, joka kattoi kaikki viisi toista jäsenvaltiota sekä Sveitsin ja Norjan, esitettiin liikenteen TEN-verkkojen matemaattinen malli ja pyrittiin määrittämään kvantitatiivisesti nykytilanne sekä verkkojen kehityksen merkitys vuoteen 2010 asti.

4.10. Analyysija ja arvioita varten tutkimuksessa määritettiin useita liikenteen TEN-verkkojen päätavoitteisiin liittyviä indikaattoreita. Näitä olivat

- Euroopan talouden kilpailukyvyyn parantaminen
- Euroopan koheesion lujittaminen
- kestävän liikkuvuuden luominen.

4.11. Tutkimuksen lopputiivistelmänä lueteltiin eräitä tärkeitä osoittimia, joista on syytä mainita seuraavat:

- henkilöliikenne
 - henkilöliikenteen osoittimena alueen kaikista osista alle kolmen tunnin matkan päässä asuvan väestön määrä
- tavaraliikenne
 - tavaraliikenteen osoittimena alueen kustakin osasta eri ajanjaksoissa saavutettavan väestön määrä sekä suorat kustannukset,
 - jotka aiheutuvat tietyn väestömäärän saavuttamisesta kaikkialta alueen eri osista.

4.12. Alueiden komitea katsoo, että Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi annettujen suuntaviivojen toteuttamista koskevissa kertomuksissa, joista määrätään päätöksen N:o 1692/96/EY 18 artiklassa, sekä päätöksen 21 artiklaan perustuvassa tulevassa kertomuksessa, josta käy ilmi, onko suuntaviivoja mukautettava, tulee eritellä ja arvioida yhteisön TEN-T-politiikan saavuttamia tavoitteita ja konkreettisia vaikutuksia.

4.13. Tätä silmällä pitäen tässä esimerkkinä mainitut, "Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin liittyvät aluestrategiat"-tutkimuksessa käytettyjen kaltaiset välineet, joita voidaan vielä kehittää ja hioa "useita aloja koskevalla" TK-toimilla,

- viittaavat kohdassa 3.8 ilmaistuun kantaan "alueiden välisen yhteyksien kartan" luomisesta Euroopan unioniin; tätä karttaa on voitava arvioida objektiivisin välinein
- osoittavat suunnan, johon alueiden komitean mielestä päätöksellä N:o 1692/96/EY määrättyjen kertomusten tulee kehittyä.

4.14. Lopuksi on syytä korostaa, että TEN-T-suuntaviivat ovat mielekkäitä vain siinä määrin, kuin ne edistävät tehokkaasti yhteisön elinkeinoelämän kilpailukykyä ja unionin sisäistä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Tämän vuoksi alueiden komitea katsoo, että edistävän vaikutuksen konkreettinen ja luotettava mittaaminen on välttämätön edellytys Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi annettujen suuntaviivojen toteuttamisen ja mukauttamistarpeen arvioinnille.

5. Tulevat suuntaviivoihin liittyvät toimet (yleiset kysymykset)

5.1. Kysymykset, jotka vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa nostetaan esiin käsiteltäessä tuleviin suuntaviivoihin liittyviä toimia, antavat aiheen palata päätöksen N:o 1692/96/EY hyväksymistä edeltäneeseen suunnitteluprosessiin. Tällä alueiden komitea ei pyri luomaan katsausta menneeseen vaan kiinnittämään huomion puutteeseen, jonka ratkaisu tarjoaisi vastauksen myös suureen osaan TEN-T-kertomuksessa esitettyjä kysymyksiä.

5.2. Yhteinen TEN-T-politiikka, sellaisena kuin se kuvataan unionin perustamissopimuksessa, on sikäli hyvin epämääräistä, ettei siinä määritellä, mikä on Euroopan laajuinen liikenneverkko tai mitä sen pitäisi olla. Komitea katsoo, ettei perustamissopimuksen tekstistä käy ilmi,

- onko verkkojen määrä kattaa koko unionin alue ja muodostua hierarkkisesti ja toiminnallisesti ylimmän tason elementeistä
- onko kyse verkoista, jotka koostuvat "yhteistä etua" palvelevista tekijöistä; "yhteinen etu" on määriteltävä tarkasti ja arvioitava erikseen kunkin hankkeen kohdalla
- onko kyse vain tehokkaasta, koordinoitusta ja yhteensopivasta tavasta kehittää jäsenvaltioiden liikenneperusrakenteiden verkkoja.

5.3. Näistä lähtökohdista tarkasteltuna ei alueiden komitean tietojen mukaan vuosina 1992–1996 liikenteen TEN-verkoille onnistuttu luomaan teoreettista eikä operatiivista määritelmää (paitsi ehkä suurnopeusrataverkolle, yhdistettyjen kuljetusten verkolle sekä lentoasemien verkolle, joiden käsitteellistämässä on nähty muita enemmän vaivaa). Tällaiset määritelmät, joiden puuttuminen nyt korostuu, ovat välttämättömiä verkkojen mallien ja suunnittelun kannalta.

5.4. Todettakoon myös, että alueiden komitean tietojen mukaan päätöstä N:o 1692/96/EY edeltävässä suunnittelussa ja käsittelyssä ei myöskään onnistuttu luomaan eri liikennemuotoja todella yhdistävää yleisnäkemyistä liikenteen TEN-verkoista.

5.5. Tässä yhteydessä on syytä muistaa komission itsensä esittäneen ehdotuksissaan vuonna 1994, että jo kaikkien liikennemuotojen verkkojen suunnitelmilla taataan liikennemuotoja yhdistävä lähestymistapa. Alueiden komitean näkemyksen mukaan pelkästään erillisillä liikennemuotokohtaisilla verkoilla ei kuitenkaan varmisteta multimodaalista kokonaisuutta. Se edellyttää päinvastoin, että kukin liikennemuotokohdainen verkko suunnitellaan jo alun perin tai muutetaan jälkikäteen yhteensopivaksi muiden verkkojen kanssa ottaen huomioon verkkojen keskinäinen täydentävyys ja niiden käytötavat.

5.6. Kolmanneksi – yhä edelleen alueiden komitean käytössä olevien tietojen mukaan – vaikuttaa siltä, ettei jonkin konkreettisen TEN-T-hankkeen palvelemasta "yhteisestä edusta" ole täsmällistä määritelmää eikä yhtenäistä tunnistamis- ja arviointimenetelmää huolimatta käsitteen runsaasta kuvailevasta ja argumentatiivisesta käytöstä (erityisesti päätöksen N:o 1692/96/EY 7 artiklassa).

5.7. Alueiden komitean mielestä nykytilanteen ratkaisemiseksi on ryhdyttävä ennen vuotta 1996 tekemättä jätettyyn käsitteenmuodostustyöhön, jonka päämääränä on, että

- TEN-T-verkot ovat lähempänä sitä, mitä niillä unionin perustamissopimuksessa tarkoitetaan (sekä kilpailukykyä että koheesiota palvelevia välineitä)

- TEN-T-verkot perustuvat eri liikennemuotoja yhdistävään perusnäkemykseen
- että TEN-T-verkkojen osatekijät ovat tiukan arvioinnin alaisia.

5.8. Alueiden komitea katsoo, että tässä käsitteenmuodostuksessa on luotava tarkka määritelmä siitä, mikä on liikenteen TEN-verkko tai mitä sen tulee olla. Tämän määritelmän, jonka luominen voisi olla yhtenä tavoitteena komission valkoisella kirjalla käynnistämässä keskustelussa, tulee olla riittävän tarkka ja yksityiskohtainen, jotta

- suuntaviivojen tarkistuksessa saadaan käyttöön tarkat analyttiset ja kvantitatiiviset välineet,
 - joiden avulla voidaan tarjota kapasiteettia siellä, mihin kysyntä on keskittynyt
 - joiden avulla voidaan tarjota riittävät yhteydet kaikkiin yhteisön osiin
 - joiden avulla voidaan vähentää ympäristövahinkoja siedettävälle tasolle
 - jotka vastaavat sosiaalisten kustannusten ja hyödyn analyysin peruseräiteitä

- voidaan keskustella objektiivisin ja vertailukelpoisin argumentein siitä, tuleeko tietyn infrastruktuuriosan kuulua Euroopan laajuiseen multimodaaliseen liikenneverkkoon

- voidaan järjestää Euroopan laajuiseen multimodaaliseen liikenneverkon ja kaikkien sen osien (yhteydet, liityntäkohdat ja liikennekäytävät) hierarkia ja toimivuus

- voidaan luoda yleinen viitekehys Euroopan laajuiseen multimodaaliseen liikenneverkon suunnittelulle sekä ensisijaisten tavoitteiden erittelylle ja arvioinnille.

5.9. Mainittujen puutteiden poistamiseksi alueiden komitea ehdottaa, että useita aloja koskevien tutkimus- ja kehitystoimien välittömään ohjelmointiin sisällytetään tehtäviä, joilla pyritään

- laatimaan tehokkaita indikaattoreita ja menetelmiä, joilla voidaan jatkuvasti arvioida TEN-T-verkkojen panosta kilpailukykyyn kehittämiseen ja yhteyksien paranemiseen, jota on pidettävä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden yhtenä tukipilarina

- laatimaan tehokkaita indikaattoreita ja menetelmiä, joilla voidaan tunnistaa ja arvioida TEN-T-verkkojen konkreettisten osien (liikennekäytävät, hankkeet jne.) palveleva yhteinen etu

- laatimaan tehokkaita indikaattoreita ja teknisiä standardeja, joiden avulla kyetään mittaamaan TEN-T-perusrakenteiden ja niiden varassa tarjottujen palvelujen itsenäinen arvo.

6. Tulevat suuntaviivoihin liittyvät toimet (konkreettiset kriteerit)

6.1. Koska toistaiseksi ei ole konkreettista ja toiminnallista määritelmää siitä, minkälainen Euroopan laajuisen multimodaalisen liikenneverkon tulee olla, on tarjottava joitain vastauksia kysymyksiin, joita komissio esittää vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessaan. Seuraavassa esitetään tähän liittyviä kriteerejä, osallistutaan siten käynnistyvään keskusteluun ja vedetään jälkikäteen karkeita linjauksia, joiden suuntaisesti Euroopan laajuisesta multimodaalista liikenneverkkoa tulisi kehittää.

6.2. TEN-T-kertomuksessa esitetään mahdollisuus tehostaa tulevaisuudessa yhteisön ponnistuksia liikenteenohjaus- ja navigointijärjestelmien (ITS) kehittämiseksi. Järjestelmien avulla voidaan optimoida nykyisten perusrakenteiden käyttöä ja keventää toimien painottumista uusien perusrakenteiden rakentamiseen.

6.3. Alueiden komitean mielestä esitetty vaihtoehto ei kohdissa 3.12–3.14 esitetyistä syistä ole aina käypä. Ongelmat, joihin on tarkoitus vastata kehittämällä Euroopan laajuisesta multimodaalista liikenneverkkoa, eivät ole täsmälleen samat kaikilla Euroopan unionin alueilla. Tämän vuoksi eräiden ”keskusalueiden” kannalta oleellinen (nykyisten rakenteiden paras mahdollinen hyödyntäminen kehittyneiden ohjausjärjestelmien avulla) saattaa olla joillekin ”syrajaisille alueille” ennenai-kaista ja syrjivää, sillä niiden perusliikenneinfrastruktuureissa on yhä kouriintuntuvia ja perusteellisia puutteita.

6.4. Komiteaa huolestuttaa vuoden 1998 TEN-T-kertomuksen sisältämä ajatus, jonka mukaan ensisijaiset hankkeet määritellään tapauskohtaisesti kuten tähänkin asti. Huolta herättää se, että tapauskohtainen lähestymistapa esitetään kertomuksessa vaihtoehtona kahdelle järjestelmälliselle menettelylle. Jos vuoden 1998 TEN-T-kertomusta näin ollen lukee itsenäisesti ja kertomuksen tarkoitushakuisuudesta piittaamatta, syntyy vaikutelma, että tapauskohtainen menettely on yhtä kuin mielivaltaisen tai vain kunkin tilanteen välittömät tekijät huomioon ottava menettely.

6.5. Jos painotukset asetetaan tapauskohtaisesti, kuten vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa esitetään, alueiden komitean on huomautettava, että hankkeiden valinta tapauskohtaisesti (eli siis mielivaltaisesti) on ristiriidassa hankkeiden tiukkojen suunnittelu- ja toteutusmenettelyjen kanssa. Siksi painotuksilla – olkoonkin, että niitä tarkistetaan objektiivisten tekijöiden ja sosiaalisten arvostusten muuttuessa – tulisiakin päinvastoin olla ennalta määrätty ja tunnetut säännöt, jotka tekevät menettelystä riittävän avoimen.

6.6. Alueiden komitea katsoo myös, että systemaattinen menettely, jolla määritellään yksittäisten hankkeiden ja liikennekäytävien yleiseurooppalainen hyöty (toinen TEN-T-kertomuksen esittämistä vaihtoehdoista), on väistämätön askel painopistealueiden valitsemiseksi suuntaviivojen tarkistamisen yhteydessä.

6.7. Tästä huolimatta alueiden komitea toteaa, ettei tällaisen systemaattisen menettelyn, toisin kuin TEN-T-kertomuksessa esitetään, tarvitse olla vaihtoehto nykyisten tiheiden verkkojen päälle luotavalle ensisijaisten multimodaalikäytävien kerrokselle (kolmas TEN-T-kertomuksen esittämistä vaihtoehdoista). Tarkka ja järjestelmällinen menettely on päinvastoin välttämätön näiden ensisijaisten multimodaalikäytävien yksilöimiseksi ja valitsemiseksi.

6.8. Syrjäseudut, saari- ja erillisalueet on liitettävä nykyistä tiiviimmin muuhun EU:hun, jotta Euroopan alue saataisiin tasapainotettua siten, että yhteisön alueesta tulee entistä sopuisempia kokonaisuus.

Tämä edellyttää alueiden erityispiirteisiin tukeutumista satamia kehitettäessä ja luotaessa jatkoyhteyksiä satamista pitkän matkan rautatielinjoin. Esimerkkinä mainittakoon tarve taata Euroopan laajuisen liikenneverkkojen puitteissa syrjäseutujen satamista tie-, rautatie- ja muut kulkuyhteydet (kuten vesiväylät ja ns. syöttölinjat), jotta voidaan vahvistaa merikuljetusten kilpailukykyä ja parantaa syrjäseutujen satamien täydentävyyttä.

Intermodaalisuus on todellinen vaihtoehto maantiekuljetuksille varsinkin pitkällä matkoilla.

6.9. Alueiden komitean käsityksen mukaan on tarpeen yksilöidä ja valita verkkojen suunnittelussa käytettyjä tiukkoja menettelyjä noudattaen ensisijaiset multimodaalikäytävät, jotka

- aloittavat kehityskulun, jolla pyritään luomaan hyvin laaja alustava hierarkia
- luovat ensisijaisten hankkeiden valintamallin, jossa säilytetään tasapaino kilpailukyyn ja yhteyksien edistämisen välillä
- ovat tehokas koordinoituvalline
- ovat paras tae Euroopan laajuisesta multimodaalista liikenneverkkoa koskevien suunnitelmien yhtenäisyydestä ja johdonmukaisuudesta tulevinakin suunnittelukausina.

6.10. Päätöksessä N:o 1692/96/EY suunniteltujen TEN-verkkojen on määrä valmistua vuoteen 2010 mennessä. Vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa esitetty kysymys, tuleeko tätä aikataulua muuttaa suuntaviivoja tarkistettaessa, on alueiden komitean näkemyksen mukaan luultavasti pikemminkin muodollinen kuin sisällöllinen kysymys.

6.11. Itse asiassa alueiden komitean mielestä ei ole ajateltavissa, että yhteisön toimielimet hyväksyvät vuonna 2006 toisen tarkistuksen yhteydessä suuntaviivoja, jotka eivät ulotu kauemmaksi tulevaisuuteen kuin neljän vuoden päähän. Tämä tuntuu mahdottomalta siksi, että perusrakenteiden suunnittelu on jo luonteensa vuoksi oltava jatkuvaa ja ennakoitava tarpeiden ja kaikenlaisten niihin vaikuttavien tekijöiden kehitystä.

6.12. Toteutuupa suunnittelun jatkuvuus lopulta "liukuviina" määräaikoina tai uutena suunnitelmana, jolla on kiinteät määräajat, se ei estä yhteisön toimielimiä laajentamasta Euroopan laajuisen multimodaalisen liikenneverkon suunnittelun näköpiiriä ja katsomasta aina 10–15 vuotta eteenpäin. Alueiden komitea katsoo, että ensimmäinen suuntaviivojen tarkistus samoin kuin sitä seuraavat tarkistukset tulee toteuttaa tällä tavoin.

6.12a. Pitkäjänteinen suunnittelu on sopusoinnussa komission tekemän, varainhoitoasetuksen uudistamista koskevan ehdotuksen kanssa. Ehdotuksen mukaan hankkeiden rahoitusta varten voitaisiin perustaa monivuotisia viiteohjelmia, joiden tarkoituksena on luoda hankkeiden rahoitukselle keskipitkän aikavälin suunnittelukehys.

6.13. Eräiden edellä esitettyjen ajatusten mukaisesti ja toisin kuin vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa esitetään, alueiden komitea pitää kyseenalaisena ainakin yhteistä politiikkaa, jossa painotus siirretään perusrakenteiden rakentamisesta niiden käytön tehostamiseen, mikä mainitaan TEN-T-kertomuksessa yhtenä mahdollisuutena. Alueiden komitea painottaa, että politiikassa tulee

- valita kuhunkin tapaukseen parhaiten sopivat toimet, kuten kohdissa 3.12–3.14 todetaan
- pitää mielessä, että perusrakenteet rakennetaan käytettäviksi, mikä jättää avoimeksi joka hetki mahdollisuuden optimoida niiden käyttöä ja parantaa siten palvelujen laatua.

6.14. Alueiden komitea katsoo, että liikenteen TEN-verkkojen integrointi ja multimodaalisuus, joita ei tule käsittää pelkäksi liikennemuotokohtaisten verkkojen rinnakkaisuudeksi vaan kokonaisuuden suunnittelun ennakoedellytyksiksi, ovat keskeisiä välineitä yhteentoimivuuteen, teknisiin perustandardeihin ja palvelujen tasalaatuisuuteen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi sopivimmalla tavalla. Komitea toistaa, että TEN-T-verkkojen käsitteellistäminen ennakolta kohdissa 5.1–5.9 kuvatuin termein on välttämätöntä suuntaviivojen tarkistamisen yleisen johdonmukaisuuden vuoksi.

6.15. Vaikka ympäristöseikat olisivat kuinka ratkaisevia Euroopan laajuisen multimodaalisen liikenneverkon kehittämisessä, alueiden komitea ei ymmärrä vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa "painotusten" ja "ympäristön" välille luotua yhteyttä. Ongelman voitaisiin tulkita piilevän siinä, että päätöksen N:o 1692/96/EY 5 artiklassa mainitaan "ympäristönäkökohtien yhdistäminen verkon toteuttamiseen ja kehittämiseen". Siten ympäristöseikat yhtäältä Euroopan laajuisen multimodaalisen liikenneverkon suunnittelun ensisijaisena näkökohtana ja toisaalta konkreettista toimintaa määräävänä tekijänä ovat kaksi eri asiaa.

6.16. Alueiden komitean näkemyksen mukaan ympäristöongelmat vaikuttavat tapaan, jolla jokin hanke toteutetaan, toimii, joihin on ryhdyttävä hankkeen ulkoisten vaikutusten lieventämiseksi ja jopa siihen, toteutetaanko hanke ylipäätään vai ei (näitä ääri vaihtoehtoja on tarkasteltava päätöksen N:o 1692/96/EY 8 artiklassa määrätyn ympäristövaikutusten strategisen arvioinnin perusteella). Komitea ei kuitenkaan käsitä, miksi ympäristönäkökohtien tulisi vaikuttaa suoraan painotusten asettamiseen. On täysin mahdollista, etteivät vaikutukseltaan vähäiset hankkeet ole kaikkein tarpeellisimpia eivätkä kiireellisimpiä (tai päinvastoin).

6.17. Vuoden 1998 TEN-T-kertomuksessa tuodaan esille sellaisen menettelyn tarve, jolla yhteisön suuntaviivat mukautetaan politiikan ja painotusten jatkuvaan muutokseen. On jossain määrin aivan uutta, että kertomuksessa puhutaan "menetelmästä suuntaviivoihin sisällytetyjen hankkeitten poistamiseksi tai muuttamiseksi". Tämä huoli on – sinänsä hyvin myönteisessä – ristiriidassa alkuperäisten TEN-T-mallin kanssa, jossa (taas alueiden komitean käytössä olevien tietojen mukaan) perusrakenteiden sisällyttämiseksi käytettiin vain poikkeustapauksissa järjestelmällisiä ja yhdenmukaisia menetelyjä (jäsenvaltioiden omien ehdotusten lisäksi).

6.18. Tähän menettelytapakysymykseen liittyen alueiden komitea katsoo, että toisin kuin ensi näkemältä näyttää, jo pelkkä suunnittelun ja rakenteen tiettyjen peruskäsitteiden sekä selkeästi ja toiminnallisesti määriteltyjen ensisijaisten kriteerien olemassaolo mahdollistaa yhtenäisen ja johdonmukaisen reagoinnin politiikan ja ensisijaisten sosiaalisten arvostusten muutokseen.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Sähkön suurjänniteverkon vaikutukset”

(1999/C 293/03)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston suositukseksi, joka koskee pyrkimystä rajoittaa ihmisten altistumista sähkömagneettisille kentille (0 Hz – 300 GHz), KOM(1998) 268 lopull.,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 16. syyskuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 c artiklan neljännen alakohdan mukaisesti tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”Maankäyttö – Taajama-asiat – Energia – Ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon Euroopan sähköteknisen standardoinnin komitean teknisen komitean 111 marraskuussa 1994 laatiman kokeellisen standardin CENELEC ENV 50166-1,

ottaa huomioon kansainvälisen säteilysuojelujärjestön IRPA:n (*International Radiation Protection Association*) perustaman kansainvälisen ei-ionisoivaa säteilyä käsittelevän tieteellisen komission ICNIRP:n (*International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection*) tekemät ehdotukset, joiden tavoitteena on edistää sekä ihmisten että ympäristön suojelua ei-ionisoivalta säteilyltä (*non-ionizing radiation*, NIR),

ottaa huomioon Maailman terveysjärjestön (WHO) ympäristöä ja terveyttä käsittelevän osaston – jonka tehtävänä on edistää kansainvälisten tiedemiesten yhteistyötä maailmanlaajuisen terveystilanteen optimoimiseksi – antamat ehdotukset,

ottaa huomioon Euroopan maissa voimassa olevat säännöt matalataajuuksisten sähkö- ja magneettikenttien vaikutuksista ihmisten terveyteen,

ottaa huomioon että alueiden komitea haluaa neuvoston antavan suosituksen matalataajuuksisille sähkö- ja magneettikentille asetettavista raja-arvoista, joita noudattamalla varmistettaisiin, ettei ihmisten terveydelle koitu haittaa,

ottaa huomioon valiokunta 4:n helmikuun 4. päivänä 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 399/98 rev. 2, jonka esittelijä oli Evangelos Kouloumbis,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) enemmistön äänin seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

1.1. Sähkö- ja televiestintaverkostojen verrattoman nopea laajentuminen on aiheuttanut ympäristön sähkömagneettista saastumista ja lisännyt jatkuvasti ihmisten huolestuneisuutta sähkömagneettisille kentille altistumisen mahdollisista vaikutuksista.

1.2. Viimeisimmän kymmenvuotijakson aikana on alettu pohtia yhä enemmän sähkönsiirron ja -jakelun ympäristövaikutuksia tiheäänasutuilla alueilla. Sähkönsiirron ja -jakelun ympäristönäkökohdat sisältävät monenlaisia kysymyksiä aina sähkölinjojen rumuudesta yleisön alati kasvavaan huolestuneisuuteen sähkö- ja magneettikenttien olemassaolosta ja niiden vaikutuksista.

1.3. Nyt, kun verkostojen kautta siirretään suuria määriä sähköä päivittäin, suurjännitelinjoiden sijoittamisesta on tullut erityisen tärkeä kysymys.

1.4. Tärkeimmät sähkönsiirtoon ja -jakeluun liittyvät ympäristökysymykset ovat

- esteettiset haitat
- sähkökemiallinen saastuminen
- sähkö- ja magneettikentät
- meluhaitat (suurjännite- ja ultrasuurjännitesiirot).

1.5. Mielenkiinto ja tutkimukset kohdistuvat suurjännitelinjoiden mahdollisiin haitallisiin vaikutuksiin ihmisten terveyteen. Suurjännitelinjoiden läheisyydessä – tai jopa niiden alla – asuvat ihmiset ovat alkaneet ”tuntea” sähkömagneettiset kentät, erityisesti voimakkaiden kenttien piirissä.

1.6. Vaikka sähkömagneettisten kenttien mahdollisia terveysvaikutuksia on jo laajalti tutkittu, ei tähän saakka ole päästy lopullisiin tuloksiin eläville organismeille mahdollisesti aiheutuvista vaaroista. Lukuisat ympäristöjärjestöt ovat kuitenkin ottaneet asiaan vahvasti yhä kielteisemmän kannan.

1.7. On todettava, että osa kansainvälisestä tiedeyhteisöstä suhtautuu vielä varauksellisesti turvallisuusnormeihin, jotka koskevat sähkömagneettisten kenttien vaikutuksia ympäristöön ja ihmisten terveyteen. Monet tutkijat ovat esittäneet tutkimustuloksia, joiden perusteella on tarpeen omaksua suoje-lukeskeinen lähestymistapa hyväksyttävien vähim-mäissäännösten suhteen.

1.8. CENELECin joitakin vuosia sitten laatimat standardit antavat pohjan turvallisuusmääräysten tarkistamiselle tieteellisen tutkimustulosten ja kansalaisten huolenaiheiden valossa.

1.9. On olemassa useita esimerkkejä siitä, kuinka yleinen mielipide tai kansalaiset, joita kysymys suoraan koskee, ovat onnistuneet myöhästyttämään töitä tai kokonaan estämään uusien sähkölinjojen rakentamisen tai vanhojen sähkölinjojen uudenaikaistamisen. Tämä on johtanut sähköjaketun osittaiseen tai täydelliseen katkeamiseen (esim. Etelä-Italiassa syyskuussa 1995 ja Ateenassa maaliskuussa 1998). Tällaisten tapausten voi odottaa aiheuttavan lisäongelmia tulevaisuu-
dessa.

1.10. Kaikkien edellä mainittujen syiden vuoksi sähköjaketun ongelmiin liittyvien kysymysten perusteellinen selvittäminen voi auttaa vastaamaan lisääntyvään yleiseen huoleen siitä, millaisia vaikutuksia sähkönsiirrolla on kansanterveyteen.

1.11. Sähkövoimalinjojen ympäristövaikutuksiin paneutuvan tutkimuksen odotetaan paljastavan erään tärkeimmistä sähkönsisämarkkinoiden kehittämisen ja loppuunsaattamisen tiellä olevista esteistä. Avointen sähkömarkkinoiden toteutua lienee selvää, että suuria määriä sähköä siirretään eurooppalaisten verkkojen kautta parhaan taloudellisen tuloksen saavuttamiseksi ja resurssien täydelliseksi hyödyntämiseksi sähkönsisämarkkinoita koskevien yhteisten sääntöjen mukaisesti⁽¹⁾.

1.12. Tämän vuoksi tarvitaan rakennetoimia, joilla pyritään takaamaan suurtaajuuslinjojen turvallisuus kiinnittäen erityisesti huomiota niiden etäisyyteen asutuskeskuksista ja riittävään korkeuteen maanpinnasta. Tämä edellyttää asianomaisten paikallishallintojen osallistumista.

2. Sähkömagneettisten kenttien vaikutukset

2.1. Kysymys matalataajuuksisten sähkömagneettisten kenttien vaikutuksista ihmisten terveyteen on askarruttanut

kansainvälistä yhteisöä paljon viime vuosina. Aiheesta on tehty tusinoittain tutkimuksia ja julkaistu tuloksia, mutta on erittäin vaikeaa vetää johtopäätöksiä eri tieteenharjoittajien saamista tuloksista.

2.2. Sähkömagneettiset kentät syntyvät sähkövirroista ja niitä esiintyy ympäristössä. Sähkökentät riippuvat jännitteistä (potentiaalieroista) ja niitä mitataan voltteina metriä kohden (V/m). Rakennukset, puut tms. muodostavat suojaavan muurin sähkökenttiä vastaan.

2.3. Magneettikentät riippuvat sähkövirran liikkeistä ja niitä mitataan ampeereina metriä kohden (A/m). Näitä kenttiä vastaan ei ole yhtä helppoa suojautua kuin sähkökenttiä vastaan, mutta niiden voimakkuus heikkenee huomattavasti etäisyyden kasvaessa.

2.4. 1970-luvulla kiinnitettiin paljon huomiota sähkökenttien mahdollisiin vaikutuksiin ihmisten terveyteen. Lukuisissa yksityiskohtaisissa tutkimuksissa ei kuitenkaan pystytty todistamaan, että ihmisten terveydelle aiheutuisi vaaraa sähkökenttävoimakkuudesta, joka ilmenee voimalinjojen alla.

2.5. 1980-luvulla tieteellinen mielenkiinto siirtyi pääasiassa magneettikenttien vaikutuksiin ihmisten terveyteen. Erityisesti keskityttiin niiden mahdollisiin karsinogeenisiin vaikutuksiin sen jälkeen, kun monissa epidemiologisissa tutkimuksissa oli havaittu sähkölinjojen lähellä asuvilla nuorilla ja lapsilla esiintyvän tavallista enemmän kasvaimia.

2.6. Useat kansainväliset organisaatiot tutkivat tämän jälkeen edellä mainittujen tutkimusten tulokset yksityiskohtaisesti uudelleen. Jokaisessa tapauksessa todettiin löytöjen perusteella voitavan vetää ainoastaan se johtopäätös, että tarvitaan lisätutkimusta magneettikenttien vaikutuksista ihmisten terveyteen, eikä sen vuoksi ole syytä muuttaa voimassa olevia suojelutoimenpiteitä.

2.7. Sähkömagneettisten kenttien vaarat voidaan jakaa ihmisen elimistöön kohdistuviin biologisiin vaikutuksiin, jotka voivat puolestaan olla lämpövaikutuksia ja ei-termisiä vaikutuksia.

Biologiset vaikutukset

2.8. Biologisia vaikutuksia aiheuttaa säteilyn vaikutus herkimpiin ja arimpiin kudoksiin, kuten aivoihin, silmiin ja sukupuolielimiin. Useissa tutkimuksissa on todettu yhteys erittäin matalataajuisille kentille altistumisen ja toisaalta syövän sekä aivokasvainten esiintymisen välillä. Maailman terveysjärjestö (WHO) ja Euroopan sähkötekninen standardointikomitea (CENELEC) ovat jo rahoittaneet monivuotisia ja useita keskuksia työllistäviä tutkimusohjelmia, joiden tavoitteena on hakea pitäviä vastauksia näihin kysymyksiin.

⁽¹⁾ (hiljattain annettu direktiivi 96/92/EY) – EYVL L 27, 30.1.1997, s. 30.

Lämpövaikutukset

2.9. Lämpövaikutukset tunnetaan tarkoin ja niitä on tutkittu paljon. Ne näkyvät elimistön ylikuumentumisena säteilykentässä. Useimmat biologiset molekyylit absorboivat energiaa aikataajuudeltaan vaihtelevista sähkömagneettisista kentistä, muuntavat sen liike-energiaksi ja alkavat värähdellä. Värähtely tuottaa lämpöä ja nostaa elimistön lämpötilaa.

2.10. Lämpövaikutukset voivat olla hyödyllisiä ja miellyttäviä, mutta ne voivat olla myös vaaraksi terveydelle ja turvallisuudelle. Molekyylien ylikuumentumista on vältettävä. Siihen liittyvät riskit riippuvat säteilyn voimakkuudesta, eivät sen taajuudesta. Kriittinen tekijä on siten absorboitujen energian määrä.

2.11. Hyväksyttävän säteilymäärän rajan määrittäminen – toisin sanoen raja-arvon määrittäminen sille, minkä tason alapuolelle jäävä määrä ei aiheuta vaaraa ihmisen terveydelle – on monimutkainen tehtävä, jossa turvallisuustekijät on otettava huomioon. Altistumistason turvallisuusrajojen avulla ei voida vetää jyrkkää rajaa siihen, mikä on täysin turvallista ja mikä kiistatta vaarallista. Ne ovat suositusrajoja, jotka pohjautuvat monien, ympäri maailmaa tehtyjen tutkimusten arviointiin.

Ei-termiset vaikutukset

2.12. Viime aikoina on puhuttu paljon ei-termisistä vaikutuksista. Monia tutkimustuloksia on jo julkaistu, ja vain muutamissa niistä on todettu tiettyjä vähäisiä vaikutuksia soluihin. Toisissa samankaltaisissa tai jopa täysin samanlaisissa tutkimuksissa ei olla todettu mitään tällaisia vaikutuksia.

2.13. Koska ei ole olemassa selvää mekanismia, joka tuottaa ei-termisiä biologisia vaikutuksia, kaikki tätä koskevat tiedot ovat epäsuoria. Ei-termisten vaikutusten tutkimista pidetään hyvin vaikeana, ja tätäkin vaikeampaa on arvioida epidemiologisia tutkimuksia, koska niihin voivat vaikuttaa hyvin monenlaiset häiritsevät tekijät.

2.14. Näihin asti kansainvälinen tiedeyhteisö on katsonut, ettei ole olemassa tarpeeksi pitäviä perusteita vaatia ei-termisiä vaikutuksia koskevien turvallisuusmääräysten laatimista.

3. Sähkömagneettisia kenttiä koskevat standardit

3.1. Marraskuussa 1994 Euroopan sähköteknisen standardointikomitean (CENELECin) tekninen komitea 111 julkaisi eurooppalaisen ENV 50166-1 -standardin, joka koskee ihmisten altistumista matalataajuuksisille (0 Hz – 10 kHz) sähkömagneettisille kentille. Tämä standardi ja ENV 50166-2 -standardi – joka koskee 10 kHz – 300 GHz:n taajuuksia – ovat

ensimmäiset Euroopan laajuiset keinot asian käsittelemiseksi. Ne ovat ensimmäinen askel pyrittäessä käsittelemään sähkömagneettisille kentille altistumisen ongelmaa yleensä ja sellaisia erityiskysymyksiä kuin sähkömagneettisten kenttien mittaamenetelmät, sekä sitä, kuinka voidaan valvoa ja säännellä ihmisten altistumista näille kentille ja niiden aiheuttamille virtauksille.

3.2. ENV 50166-1 -standardi on laadittu suojaamaan niiltä haitallisilta vaikutuksilta, joita ihmiskehon lyhytaikainen altistuminen staattisille ja matalataajuuksisille sähkömagneettisille kentille aiheuttaa. Standardi koskee 0 Hz ja 10 kHz välillä olevia taajuuksia. Tällä taajuuksivälillä sähköisiä ja magneettisia kenttiä on käsiteltävä erikseen.

3.3. Kyseisessä standardissa otetaan huomioon a) ihmisruumiissa olevat indusoivat virrat, jotka voivat stimuloida hermoja lihaskudosta, b) sähkökenttien aiheuttamat pintavirtaukset, jotka voivat aiheuttaa ärsytystä tai jännitettä, sekä c) virtaukset, jotka voivat lävistää kehon, kun se joutuu kosketuksiin kentässä olevien esineiden kanssa; tämä voi aiheuttaa sähköiskun tai hetkellistä epämukavuutta.

3.4. Standardissa asetetaan perusraajat ja viitearvot sähkömagneettiselle säteilylle altistumiselle. Siinä jaetaan nämä rajat soveltamista varten kahteen luokkaan: työntekijöiden altistuminen sähkömagneettisille kentille ja muun väestön altistuminen niille. Viitearvot ja sähkövirtojen tasot on ymmärrettävästi asetettu kaksi tai kolme kertaa alemmaksi viimeksi mainitussa luokassa.

3.5. Lisätutkimukset voivat kuitenkin saada – ja ovat jo saaneetkin – jotkut maat pitämään standardissa asetettuja viitearvoja vähimmäisvaatimuksena tiettyjen taajuuksien suhteen, sekä asettamaan tiukemmat turvallisuusrajat. Lisäksi standardia tullaan todennäköisesti muuttamaan uusien tieteellisten tutkimustulosten seurauksena, kunnes se vahvistetaan lopulliseksi standardiksi; tai se voidaan jopa peruuttaa kokonaan. Tästä syystä on selvää, että täyteen standardisointiin pääsemiseksi tällä laajalla mutta tärkeällä alalla tarvitaan yhä lisää tutkimusta.

3.6. Vaikka edellä mainittu standardi (kuten ENV 50166-2 -standardikaan) ei ole periaatteessa sitova, sitä pidetään hyvin tärkeänä ja vaikutusvaltaisena välineenä ottaen huomioon, että olemassaolollaan se varmistaa turvallisuuden Euroopan sisämarkkinoilla ja mahdollistaa standardia heikompien laitteiden tunnistamisen ja korvaamisen.

4. Lainsäädäntö

4.1. Kaikki sähköasennukset ja -laitteet tuottavat sähkömagneettisia kenttiä. Näiden kenttien vahvuus on suoraan riippuvainen jännitteestä ja etäisyydestä sähkövirtaan.

4.2. Vaikka sähkökentät eivät ole ihmisille vahingollisia, niillä voi olla epätoivottavia vaikutuksia, kuten pistely tai kutina, ja ne voivat aiheuttaa häiriöitä tiettyjen sähköisten laitteiden (kuten sydämentahdistimien) toiminnassa.

4.3. Magneetikenttien epäillään sen sijaan vaikuttavan ihmisten terveyteen. Tästä syystä näitä kenttiä on tutkittu paljon kaikkialla maailmassa. Valtaosassa näistä tutkimuksista ei ole pystytty todistamaan magneetikenttien olevan vaarallisia, vaikka päinvastaistakaan ei ole pystytty kiistattomasti osoittamaan.

4.4. Sähkömagneettisia kenttiä koskevat säännöt

4.4.1. Sähkömagneettisille kentille altistumisen raja-arvot

4.4.1.1. Tammikuussa 1990 kansainvälinen säteilysuojajärjestö IRPA (*International Radiation Protection Association*) julkaisi yhdessä WHO:n (Maailman terveysjärjestön) kanssa – samoin kuin vuonna 1998 kokoontunut kansainvälinen ionisoimaton säteilyä käsittelevä tieteellinen komissio ICNIRP (*International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection*) – väliaikaiset suuntaviivat 50/60 Hz:n sähkö- ja magneetikentille altistumisen rajoista. Suuntaviivoissa annetut suositukset väestön altistumisrajoista ovat seuraavat:

sähkökenttien osalta 5 kV/m, magneetikenttien osalta 0,1 mT.

4.4.1.2. CENELEC tutkii ehdotuksia säännöiksi, jotka pohjautuisivat näihin ehdotettuihin raja-arvoihin. Eräät valtiot ovat jo hyväksyneet vastaavat raja-arvot; toiset odottavat vielä, että CENELEC hyväksyisi ne virallisesti.

4.4.1.3. Useimmat sähköyhtiöt Euroopassa ovat hyväksyneet IRPA:n säännöt, vaikka niihin ei sisällykään sitovia määräyksiä. Eräissä maissa on hyväksytty lainsäädäntöä, jossa määritellään asuinrakennusten ja muiden rakennusten vähimmäisetäisyys sähkölaitteistoista.

4.4.2. Voimalinjojen etäisyys asuinrakennuksista

4.4.2.1. Jotkut maat – esimerkiksi Luxemburg – ovat hyväksyneet säädöksiä, joissa määritellään vähimmäisetäisyys sähkövoimalinjojen ja asuinrakennusten tai muiden julkisten rakennusten, kuten koulujen, urheilukeskusten tms. välillä.

4.4.2.2. On huomattava, että asuinrakennusten ja voimalinjojen välistä etäisyyttä koskevat säännökset ovat erilaiset eri Euroopan maissa. Tiettyt maat – esimerkiksi Tanska ja Ruotsi – ovat päättäneet olla antamatta kieltosääntöjä; sen sijaan ne ovat ehdottaneet ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä ja määrittäneet uusia voimalinjoja rakennettaessa vaadittavat etäisyydet asuin- tai muista rakennuksista.

4.4.2.3. Ranskassa hylättiin lakimuutos, jossa olisi kielletty suurjännitelinjojen sijoittaminen asuinrakennusten läheisyyteen ja luotu rakennuskieltoon asetettavat ”käytävät” sähkölinjojen alle.

4.4.2.4. Alueiden komitea pitää tarpeellisenä määritellä vähimmäisetäisyys, joka on säilytettävä voimalinjoihin niiden lähetyville rakennettaessa. Etäisyyden tulee olla sama, joka vaaditaan silloin, kun rakennetaan voimalinjoja olemassa olevien rakennusten lähelle.

4.5. Kiistanalaiset väittämät

4.5.1. Sähkömagneettisista kentistä puhutaan yleensä, kun on kyse

- vetoomuksista uusien voimalinjojen rakentamista vastaan
- korvausvaatimuksista, joita voimalinjojen läheisyydessä sijaitsevien rakennusten omistajat esittävät
- taloudellisista korvausvaatimuksista, joita sähkömagneettisten kenttien aiheuttamista terveydellisistä ongelmista kärsivät ihmiset esittävät.

4.5.2. Kun väitellään uusien voimalinjojen rakentamisesta, sähkömagneettisia kenttiä käytetään usein yhtenä perusteena suurjännitelinjojen rakentamista vastaan.

4.5.3. Saksassa ja Italiassa tuomioistuimet hylkäävät kanteet sähkömagneettisten kenttien aiheuttamista terveydellisistä vahingoista, koska IRPA:n mukaan tällaista vaaraa ei ole olemassa. Tanskassa tuomioistuimet myöntävät, että voimalinjojen läheisyydessä sijaitsevien rakennusten arvo laskee jonkin verran; Ruotsissa sen sijaan sähkömagneettiset kentät on otettu huomioon korvausvaatimuksissa, joita lähellä voimalinjoja sijaitsevan omaisuuden omistajat ovat esittäneet.

4.5.4. Tulevina vuosina säännökset ja oikeuspäätökset tulevat kehittymään ja niissä otetaan huomioon uudet tieteelliset todisteet. Useimmat Euroopan maat ovat kuitenkin omaksuneet varovaisen asenteen, jottei asetettaisi kohtuutonta taloudellista rasitetta sähkön siirtoon tai jakeluun osallistuville yrityksille.

4.6. Voimassa oleva lainsäädäntö

4.6.1. Useimmissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ei ole lainsäädäntöä, joka koskisi sähkömagneettisia kenttiä. Saksassa tuli 1. tammikuuta 1997 voimaan asetus, joka koskee tiettyjen perusrakenteiden kuten kiinteiden lähetasemien ja suurjännitejohtojen aiheuttamia sähkömagneettisia kenttiä. Sen tavoitteena on väestön ja välittömän ympäristön suojeleminen haitallisilta ympäristövaikutuksilta sekä sähkömagneettisten kenttien haitallisten ympäristövaikutusten torjuminen ennakolta.

4.7. Oikeustoimet

4.7.1. Lähes kaikki Euroopan unionissa aloitetut tätä alaa koskevat oikeudenkäynnit ovat liittyneet uusien voimalinjojen rakentamisen vastustamiseen.

5. Päätelmät

5.1. Alueiden komitean mielestä komission on otettava keskustelujen ja selvitysten perusteella selkeästi kantaa sähkömagneettisten kenttien vaikutuksiin ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta.

5.2. Alueiden komitea arvioi, että matalataajuuksisten sähkömagneettisten kenttien oletettavien vaikutusten tutkimuksessa on edistytty merkittävästi. Siksi neuvoston on nyt hyväksyttävä sallittuja raja-arvoja koskeva suositus haitallisten terveys- ja ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi.

5.3. Sähkömagneettisia kenttiä koskevia raja-arvoja määrittäessä on otettava huomioon tulokset, joille CENELECin standardit perustuvat, sekä erilaisten kansainvälisten organisaatioiden kuten ICNIRP:n, IRPA:n ja WHO:n tätä aihetta koskevat tutkimukset. Lisäksi on otettava huomioon ei-termiset vaikutukset, joita voi esiintyä jo kyseisiä raja-arvoja alemmilla tasoilla ja joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen.

5.4. Alueiden komitea katsoo, että sähkömagneettisia kenttiä koskevien raja-arvojen tulisi varmistaa ihmisille ja ympäristölle koituvien haitallisten vaikutusten ehkäiseminen. Ne eivät kuitenkaan saa tuottaa vaikeita ongelmia sähköverkostojen kehittäjille. Komitea huomauttaa, että verkostojen käyttö tulee väistämättä lisääntymään sähkön sisämarkkinoiden toteututtua, kuten direktiivissä 96/92/EY todetaan. Valtion ja aluetason viranomaisten tulisi pitää ehdottomana edellytyksenä uusissa kaupunkisuunnittelua koskevissa tomissaan, että suurjänniteverkot asennetaan maan alle.

5.5. Alueiden komitean mielestä komission antama ehdotus neuvoston suositukseksi aiheena väestön suojaaminen sähkömagneettisille kentille altistumiselta on tärkeä ensiaskel.

5.6. AK kehottaa energia-, ympäristö- ja terveysasioita käsitteleviä komission pääosastoja yhdistämään voimansa sekä jatkamaan ja vahvistamaan pyrkimyksiään mainitun aiheen tutkimiseksi. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon niin laajalti kuin mahdollista riskien ehkäisy ja minimointi, kuten osittain jo tapahtuu suurtaajuuksien kohdalla.

5.7. AK pyytää komissiota hyödyntämään alue- ja paikallisviranomaisten kokemuksia ja tekemään jatkuvaa yhteistyötä niiden kanssa.

5.8. Alueiden komitea katsoo, että sähköverkostojen toiminnan ja kehittämisen yhdenmukaistamiseksi Euroopan unionissa komission on tehtävä ehdotus, joka koskee sähkömagneettisiin kenttiin liittyviä yhteisiä raja-arvoja jäsenvaltioissa. Ehdotuksessa on otettava huomioon jäsenvaltioissa – esimerkiksi Saksassa ja Luxemburgissa – voimassa olevat säännöt.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi tiettyjen maanteiden tavaraliikenteeseen tarkoitettujen ajoneuvojen verotuksen sekä tiettyjen infrastruktuurien käytöstä perittävien tie- ja käyttömaksujen soveltamisesta jäsenvaltioissa"

(1999/C 293/04)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon luettelon odotettavissa olevista komission ehdotuksista, joiden kohdalla Amsterdamin sopimuksen voimaantulo 1. toukokuuta 1999 aiheuttaa muutoksen oikeusperustaan ja/tai menettelytapaan (SEC(1999) 581 final),

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston direktiiviksi raskaitten ajoneuvojen verottamisesta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä KOM(96) 331 lopull. – 96/0182 COD (entinen 96/0182 SYN)⁽¹⁾,

ottaa huomioon neuvoston Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan ja 71 artiklan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto (neuvoston kirje päivätty 3. toukokuuta 1999),

ottaa huomioon työvaliokuntansa 7. toukokuuta 1999 AK:n työjärjestyksen 39 kohdan nojalla tekemän päätöksen nimittää Wendelin Weingartner ja Michel Lebrun yleisesittelijöiksi ja antaa heidän tehtäväkseen laatia aiheesta lausunto,

ottaa huomioon tammikuun 16. päivänä 1997 täysistunnossaan hyväksymänsä lausunnon aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi raskaitten ajoneuvojen verottamisesta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä" (KOM(96) 331 lopull. – 96/0182 SYN) CdR 364/96 fin⁽²⁾, jonka esittelijät olivat Wendelin Weingartner ja Michel Lebrun,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitea vahvistaa aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi raskaitten ajoneuvojen verottamisesta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä" laatimansa ja tammikuun 16. päivänä 1997 täysistunnossaan hyväksymänsä lausunnon sisällön.

2. Alueiden komitea pitää hyvin valitettavana, että neuvosto ei ole noudattanut Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 265 artiklassa määrättyä menettelyä, joka koskee lausunnon antamista varten asetettavaa määräaika. Kyseinen määräaika on vähintään kuukausi siitä, kun komitean puheenjohtaja on vastaanottanut lausuntopyynnön. Neuvoston kirje, jossa lausuntoa pyydetään, on päivätty 3. toukokuuta 1999 ja se on merkitty vastaanotetuksi alueiden komiteassa 5. toukokuuta 1999. Neuvoston asettama määräaika päättyy 3. kesäkuuta 1999.

⁽¹⁾ EYVL C 59, 29.2.1997, s. 9.

⁽²⁾ EYVL C 116, 14.4.1997, s. 58.

3. Alueiden komitea pitää erittäin valitettavana, että neuvosto poikkeaa yleisessä kannassaan huomattavasti AK:n edellisessä lausunnossaan esittämistä olennaisista näkökohdista ja yleisistä huomioista.

4. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan parlamentti on konsultoinnin yhteydessä selkeästi huomauttanut, että alueiden komiteaa on kuultava. Komitea pitää kuitenkin valitettavana, että parlamentti hyväksyi neuvoston yhteisen kannan perustamissopimuksen 251 artiklan 2 kohdan mukaisesti, vaikka alueiden komitealle ei annettu tilaisuutta antaa lausuntoaan tätä ennen.

Alueiden komitea huomauttaa, että kyseessä voi olla perustamissopimuksen 230 artiklassa mainitun kaltainen olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, josta kuka tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi perustamissopimuksen 230 artiklan neljännen kohdan nojalla nostaa kanteen.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean antama lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) Euroopan sosiaalirahastosta"

(1999/C 293/05)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon luettelon odotettavissa olevista komission ehdotuksista, joiden kohdalla Amsterdamin sopimuksen voimaantulo 1. toukokuuta 1999 aiheuttaa muutoksen oikeusperustaan ja/tai menettelytapaan (SEC(1999) 581 final),

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston asetukseksi (EY) Euroopan sosiaalirahastosta KOM(1998) 131 lopull. — 98/0115 COD (entinen 98/0115 SYN)⁽¹⁾,

ottaa huomioon neuvoston Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan ja 148 artiklan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto (neuvoston kirje päivätty 3. toukokuuta 1999),

ottaa huomioon työvaliokuntansa 7. toukokuuta 1999 AK:n työjärjestyksen 39 kohdan nojalla tekemän päätöksen nimittää Linda Matthews ja José Correia yleisesittelijöiksi ja antaa heidän tehtäväkseen laatia aiheesta lausunto,

ottaa huomioon marraskuun 19. päivänä 1998 täysistunnessaan hyväksymänsä lausunnon aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahastosta" (KOM(1998) 131 lopull. — 98/0115 SYN) CdR 155/98 fin⁽²⁾, jonka esittelijät olivat Linda Matthews ja José Correia,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitea vahvistaa uudelleen näkemykset, jotka se esitti marraskuun 19. päivänä 1998 täysistunnessaan hyväksymässään lausunnossa aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahastosta".

2. Alueiden komitea pitää hyvin valitettavana, että neuvosto ei ole noudattanut Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 265 artiklassa määrättyä menettelyä, joka koskee lausunnon antamista varten asetettavaa määräaika. Kyseinen määräaika on vähintään kuukausi siitä, kun komitean puheenjohtaja on vastaanottanut lausuntopyynnön. Neuvoston kirje, jossa lausuntoa pyydetään, on päivätty 3. toukokuuta 1999 ja se on merkitty vastaanotetuksi alueiden komiteassa 5. toukokuuta 1999. Neuvoston asettama määräaika päättyy 3. kesäkuuta 1999.

⁽¹⁾ EYVL C 176, 9.6.1998, s. 39.

⁽²⁾ EYVL C 51, 22.2.1999, s. 48.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean antama lausunto aiheista:

- ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Sokrates-ohjelmasta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmaan kuuluviin maihin”, ja
- ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Nuorten Eurooppa -ohjelman kolmannesta vaiheesta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmaan kuuluviin maihin”, ja
- ”Ehdotus: Neuvoston päätös Leonardo-ohjelmasta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmaan kuuluviin maihin”

(1999/C 293/06)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon luettelon odotettavissa olevista komission ehdotuksista, joiden kohdalla Amsterdamin sopimuksen voimaantulo 1. toukokuuta 1999 aiheuttaa muutoksen oikeusperustaan ja/tai menettelytapaan (SEC(1999) 581 final),

ottaa huomioon ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksiksi Sokrates ja Nuoriso-ohjelmista annettujen peruspäätösten muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmiin kuuluviin maihin ja ehdotuksen neuvoston päätökseksi Leonardo-ohjelmasta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmaan kuuluviin maihin KOM(96) 199 lopull. — 96/0130 COD — 96/0131 COD — 96/0132 COD (entinen 96/0132 SYN)⁽¹⁾,

ottaa huomioon neuvoston 11. toukokuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 149 ja 150 artiklan sekä 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon komitean työvaliokunnan 7. toukokuuta 1999 työjärjestyksen 39 kohdan nojalla tekemän päätöksen nimittää John Evans yleisesittelijäksi ja antaa hänen tehtäväkseen laatia aiheesta lausunto,

ottaa huomioon alueiden komitean marraskuun 19. päivänä 1998 hyväksymän lausunnon uusista Sokrates-, Leonardo- ja Nuoriso-ohjelmista (KOM (1998) 329 lopull, KOM(1998) 330 lopull. ja KOM(1998) 331 lopull.) CdR 226/98 fin⁽²⁾, jonka esittelijä oli John Evans,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea vastaanotti 18. toukokuuta 1999 Euroopan unionin neuvoston pyynnön laatia lausunto komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksiksi Sokrates- ja Nuorten Eurooppa -ohjelmista annettujen peruspäätösten muuttamisesta ja ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Leonardo-ohjelmasta annetun peruspäätöksen muuttamisesta Turkin sisällyttämiseksi ohjelmiin kuuluviin maihin. Kyseessä ovat ajanjaksoa 1995-1999 koskevat ohjelmat.

Alueiden komitea pitää hyvin valitettavana, että neuvosto ei ole noudattanut Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 265 artiklassa määrättyä menettelyä, joka koskee lausunnon antamista varten asetettavaa määräaika. Kyseinen määräaika on vähintään kuukausi siitä, kun komitean puheenjohtaja on vastaanottanut lausuntopyynnön. Neuvoston kirje, jossa lausuntoa pyydetään, on päivätty 11. toukokuuta 1999 ja se on merkitty vastaanotetuksi alueiden komiteassa 20. toukokuuta 1999. Neuvoston asettama määräaika päättyy 11. kesäkuuta 1999.

Marraskuun 19. päivänä 1998 antamassaan lausunnossa, joka koski vuodesta 2000 alkaen sovellettavia uusia Sokrates-, Leonardo- ja Nuoriso-toimintaohjelmia, alueiden komitea tuki komission ehdotusta avata kyseiset kolme ohjelmaa Turkille (esittelijä John Evans).

⁽¹⁾ EYVL C 186, 26.6.1996, s. 8, 9, 10.

⁽²⁾ EYVL C 51, 22.2.1999, s. 77-85.

Alueiden komitea panee merkille, että ehdotus Turkin sisällyttämisestä ohjelmiin kuuluviin maihin nykyisen ohjelmakauden aikana tarjoaa mahdollisuuden ryhtyä valmisteleviin toimenpiteisiin, jotta voidaan tukea Turkin osallistumista tuleviin ohjelmiin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että AK tukee komission ehdotusta sisällyttää Turkki Sokrates-, Leonardo- ja Nuorisotoimintaohjelmiin kuuluvien maiden joukkoon nykyisen ohjelmakauden (1995-1999) aikana.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kaupunkien asunto- ja asunnottomuusongelmat”

(1999/C 293/07)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokunnan 16. syyskuuta 1998 Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 198 c artiklan neljännen kohdan nojalla tekemän päätöksen antaa aiheesta lausunto ja määrätä sen valmistelu valiokunta 4:n ”Maankäyttö – Taajama-asiat – Energia – Ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 4:n 4. helmikuuta 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 376/98 rev. 1 (esittelijä François Geindre),

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

Alueiden komitea katsoo aiheelliseksi antaa lausunnon asunnottomien ongelmasta. Vaikka ilmiö näyttäytyy erilaisena Euroopan unionin jäsenvaltioissa eikä vaikuta ensi kädeltä edes yhteisön toimivaltaan kuuluvalta, on kuitenkin selvää, että kaupunkien asunnottomat ovat Euroopan unionissa piilevän yhteiskunnallisen syrjäytyneisyyden räikeimpiä ilmenemismuotoja, ongelma, joka koskee ennen kaikkea alue- ja paikallisyhteisöjä. Lausunto on annettu lähinnä näiden tahojen näkökulmasta

1.1. Asunnottomat ja Euroopan unionin toiminnan perusteet

1.1.1. Asunnottomien asiat kuuluvat osittain asunto-ongelmista yhteisössä käytävän keskustelun piiriin. Se liittyy myös kysymykseen yhteisön sosiaalipolitiikan vahvistamisesta sekä yhteisön aloitteisiin ja ohjelmiin, joiden tarkoitus on syrjäytymisen ehkäiseminen. Asunnottomien ongelma on otettava huomioon myös kaupunkipolitiikan suunnittelussa.

1.1.2. Asunnottomien tuki- ja avustustoiminnan kehittämistä varten voidaan osoittaa useita oikeusperustoja.

1.1.3. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (Maastichtin sopimuksen) XIV osastossa käsitellään taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, 130 a ja 130 e artiklassa säännellään yhteisön toimintaa, jonka tarkoituksena on vähentää eri alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeensä jääneisyyttä (rakennerahastomekanismeista annetut määräykset).

1.1.4. Amsterdamin sopimuksen 13 artiklaa, jonka tarkoituksena on vähentää eriarvoisuutta ja syrjintää työmarkkinoille pääsystä, voidaan alkaa käyttää perussopimuksen tultua voimaan. Siitä saadaan tukea hankkeille, joiden tavoitteena on estää ja vähentää sosiaalista syrjäytymistä. Amsterdamin sopimuksen 137 artiklassa annetaan selkeät valtuudet sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan. Tällä hetkellä Euroopan unioni joutuu soveltamaan Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 235 artiklaa, jonka mukaan vasta neuvoston yksimielisen kannan perusteella voidaan ryhtyä toimintaan, jota ei nimenomaisesti ole perustamissopimuksessa mainittu. Tällaisesta tilanteesta koituu yhteisön sosiaalista toimintaa vakavasti haittaavia esteitä.

1.1.5. Jäsenvaltioiden ja komission välillä käytävän keskustelun tuloksena Euroopan tasolla pitäisi pystyä torjumaan työttömyyttä ja yhteiskunnallista syrjäytymistä nykyistä paremmin. Tavoiteltuun toimintatasoon kuuluu (puiteasetusehdotuksessa) yksiselitteinen pyrkimys edistää yhteiskunnallista tasavertaisuutta ja tasavertaisia mahdollisuuksia. Ehdotuksessa kannustetaan kokonaisvaltaiseen kehitysnäkemykseen ja ennen kaikkea yhtenäisyyteen yhteisön eri rahastojen ja painopistealueiden, työllisyysstrategian, jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalipolitiikan sekä jäsenvaltioiden aluepolitiikan välillä.

1.1.6. Lisäksi on otettava huomioon kaksi seikkaa. Ensiksi komissio hyväksyi 15. lokakuuta 1998 yhteisön työllisyysstrategian suuntaviivat vuodeksi 1999 korostaen viittä päälinjaa, joista yksi on työmarkkinoiden avaaminen kaikille, myös vammaisille ja etnisille vähemmistöille. Toiseksi 17. lokakuuta 1998 vietettiin maailmanlaajuisia köyhyyden päivää, jonka yhteydessä sosiaalialioista vastaava komission jäsen Pádraig Flynn saattoi muistuttaa, että yhteisön politiikkaa on parannettava ja otettava huomioon 137 artiklan tarjoama oikeusperusta työelämään pääsyn helpottamiseksi tilanteessa, jossa Euroopan unionin kotitalouden kokonaismäärästä 17 %:n tulot ovat alle köyhyysrajan.

1.1.7. Kaikkein varattomimpien henkilöiden, muun muassa asunnottomien tilanteeseen liittyvät huolenaiheet saavat vähitellen yhä vankemman aseman Euroopan unionin pohdinnoissa ja politiikoissa.

1.2. Alueiden komitean suositukset

1.2.1. Tässä lausunnossa tarkastellaan asunnottomuutta Euroopan unionissa sen kaikista näkökulmista. Siinä annetaan viisi suositusta ja huomiota, jotka on syytä tarkentaa heti.

1.2.2. Asunnottomien vaikean ja monisyisen ongelman vuoksi alueiden komitea

- i) suosittelee, että Euroopan unioni jatkaa tilannetta selvittävien tutkimusten tukemista
- ii) ehdottaa paikallisyhteisöjen välisen tietojen ja hankkeiden vaihtojärjestelmän vahvistamista Euroopan unionin laajuisesti nykyisiä verkostoja käyttäen
- iii) suosittelee, että tämäkin problematiikka sisällytetään rakennerahaston tavoitealoihin
- iv) kehottaa unionin toimielimiä syventämään periaatteellista näkemystään oikeudesta asianmukaiseen majoitukseen
- v) korostaa Euroopan yhteenkuuluvuuden ja yhdentymisen kysymystä epäedullisessa asemassa olevien maiden naapurisuuden näkökulmasta.

2. Yleistä

2.1. Asunnottomat ovat tulleet voimakkaasti näkyviin Euroopan unionin kaupunkien yleisillä paikoilla 1980-luvulta alkaen. Ongelma ei ole uusi, mutta se on saanut uudet mittasuhteet erityisesti siitä syystä, että äärimmäisen köyhyyden ilmentymiä pidetään yltäkyläisyyden yhteiskunnissa mahdollisuuksina hyväksyä. Asunnottomien tilannetta ja elinolosuhteita pidetään kaikkialla loukkauksena ihmisoikeuksia vastaan.

2.2. Asunnottomat ovat yksi sosiaalisen syrjäytymisprosessin ilmentymismuodoista. He ovat jo toistakymmentä vuotta herättäneet muussa väestössä vihamielisyydestä myötämielisyteen meneviä reaktioita, heihin ovat kiinnittäneet huomiota tiedotusvälineet ja tutkijat (lukemattomia artikkeleita, raportteja, tutkimuksia ja teoksia) sekä instituutiot (oikeus asianmukaiseen majoitukseen, rakennepolitiikan ja/tai täsmätoimien kehittäminen).

2.3. Asunnottomuus kysymys juontaa juurensa kunkin jäsenvaltion yhteiskunnallis-taloudellisesta ja kulttuurisesta todellisuudesta. Sitä hoidetaan paikallisesti, ja aiheutetaan samalla reaktioita ja vastauksia, jotka heilahtelevat pakkokeinovaatimuksista solidaarisuuteen. Vaikka yhteiskunnan apua asunnottomille kannatetaan laajalti eri maissa, se synnyttää sekavia tunteita asukkaissa, jotka saattavat paikallistasolla esittää ristiriitaisia toiveita asunnottomien vastaanottamiseksi tai karkottamiseksi.

2.4. Kaikkia asunnottomuuteen liittyviä seurannaisongelmia (asunnon saantiehtot, kerjääminen, epäsosiaalinen käyttäytyminen, työelämään ja hoitoon pääsyn vaikeudet) ei voida käsitellä ainoastaan paikallishallinnon vastuutasolla. Todellisuudessa kyse on laajojen alueiden yhteistyöstä, johon on rajoja poistettaessa suhtauduttava uudella tavalla.

2.5. Asunnottomuus ei ole toissijainen tai vähäpätöinen kysymys vaan keskeinen ongelma, joka ei ole ratkaistavissa hyvin lyhyellä aikavälillä. Pyrittäessä taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen yhteenkuuluvuuden Euroopan unionissa on otettava huomioon tulenarka asunnottomuusilmiö, joka vääjäämättä on eurooppalaisten kaupunkien arkipäivää vielä 21. vuosisadan alkupuolella. Alueiden komitea suosittelee, että pyritään tekemään kaikki mahdollinen, jotta asiantilaa ei alistuta eikä toivoo, että asunnottomuuden ehkäisemiseksi tehdään aloitteita.

3. Huonosti tunnettu kansanosa

3.1. Kaikkien Euroopan unionin maiden huolenaihe

3.1.1. Asunnottomat eivät ole ensi näkemältä vaikuttaneet Euroopan unionin huolenaiheilta. Valkoisessa kirjassa Euroopan sosiaalipolitiikasta ei mainittu erikseen asunnottomia.

Monet köyhyyden ja syrjäytymisen torjunnasta annetut yhteisöaloitteet ja ohjelmat (Urban, Integra, Köyhyys, ESR:n hankkeet) ovat kuitenkin mahdollistaneet uutta luovien avustujärjestelmien tukemisen jäsenvaltioissa. Lisäksi Euroopan tason keskustelujen viimeaikainen kehitys osoittaa, että kiinnostus ongelmakenttää kohtaan on kasvussa.

3.1.2. Kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ollaan yhtä mieltä siitä, että asunnottomuus on muutoin hyvinvoivien valtioiden häpeäpilkku. Kaikkialla ollaan yksimielisiä myös toteamuksesta, jonka mukaan asunnottomuudessa kiteytyvät yhteiskunnan ja kaupunkien ongelmat. Asunnottomuus on näin ollen näkyvin syrjäytymisen ilmenemismuodoista, joita on kehitetty ja kehitetty lisää Euroopassa”.

3.1.3. Kansalaisten silmin katsottuna köyhyydellä ja syrjäytymisellä on monet kasvot. Kadulla asuminen on kuitenkin ensisijaisia köyhyyden määrittelyssä käytettyjä ilmiöitä kaikkialla unionissa. Epävarmuuden vallitessa pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyessä joudutaan pohtimaan syrjäytymiskehityksen syitä. Tällöin asunnottomat ovat keskeisessä asemassa useimmissa jäsenvaltioissa.

3.1.4. Vailla asuntoa elävien henkilöiden määrä on kasvanut hälyttävästi 1980-luvulta alkaen. Ilmiön tosiasiallinen lisääntyminen tuntuu paikallisesti yhteiskunnan ja avustujärjestöjen palveluihin kohdistuvan paineen kasvuna, mutta sen laajuudesta ei tiedetä tosiasiallisesti paljoakaan, samoin kuin yleensä puuttuvat tarkat tiedot itse asunnottomista. Huomattavaa kehitystä on kuitenkin tapahtunut viimeaikaisen tutkimustyön ansiosta.

3.1.5. Äärimmäinen köyhyys ja yksinäisten miesten suuri osuus tässä väestöosassa ovat tunnettuja tosiasioita. Väestönsä vähittäinen naisistuminen ja nuorentuminen käyvät myös selvästi ilmi monista Euroopan unionin kaupungeissa tehdyistä erityistutkimuksista. Samoin niistä ilmenee suuri alkoholinkulutus ja huumeiden käyttö sekä yleisen terveydentilan heikentyminen. Tuberkuloosi ja mielenterveyshäiriöt (vaikkei niitä pidäkään liioitella) mainitaan vakavina kansanterveydellisinä ongelmina. Muista jäsenvaltioista ja myös Pohjois-Afrikan maista, Saharan eteläpuolisesta Afrikasta ja Itä-Euroopasta tulleet ulkomaalaiset kasvattavat asunnottomien joukkoa eri tavoin eri maissa. Maahanmuuttajien osuuden lisääntyminen asunnottomien joukossa on joka tapauksessa huomioon otettava tekijä. Tosin heidänkin määränsä vaihtelee maittain.

3.1.6. Ongelman näkyvyys ja muodot vaihtelevat huomattavasti maittain, kaupungeittain ja hyvinvointityypeittäin, mutta suurimmassa osassa jäsenvaltioita on 1990-luvulla ollut havaittavissa samankaltaisia ilmiöitä: asunnottomien myymien ”katulehtien” yleistyminen, kansalaisten julkiselle vallalle osoittamien vaatimusten ja erilaisten yhdistysten tekemien aloitteiden lisääntyminen.

3.1.7. Asunnottomat ovat tällä hetkellä hyvin näkyvästi esillä kuntien, kaupunkien ja valtioiden poliittisissa ohjelmissa. Tiettyinä vuodenaikoina, erityisesti talvisin, kun ankarat sääolosuhteet muuttuvat vaarallisiksi, asunnottomat herättävät oikeutettua myötätuntoa. Toisina, matkailijoiden suosimina vuodenaikoina asunnottomien herättämät reaktiot ovat torjuvampia ja vaikkakin jossain määrin ymmärrettäviä, monilta osin hyvin arveluttavia.

3.1.8. Euroopan unionin tasolla toimii hallituksista riippumattomia järjestöjä, jotka käsittelevät asunnottomien ongelmia. Ne tukevat tutkimusta ja painostavat julkisia tahoja. Ne tiedottavat maiden välisistä samankaltaisuuksista ja eroista. Asunnottomien kansallisten tukijärjestöjen liitto (*Fédération Européenne d'Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri*, FEANTSA) perustettiin 1989, ja vuodesta 1991 alkaen Euroopan komissio on valtuuttanut sen toimimaan Euroopan asunnottomien seurantakeskuksena jäsenvaltiotason järjestöjen muodostaman yliopistollisen verkon pohjalta. Verkon avulla on pystytty keräämään ja jakamaan tunnistamista, laskentaa ja tutkimusta helpottavia tietoja väestöosasta, jota ei tavoiteta perinteisillä kotipaikkaan perustuvilla tilastointimenetelmillä.

3.2. Heterogeeninen väestöryhmä

3.2.1. Asunnottomien esiinmarssi yli kymmenen viime vuoden aikana selittyy ensinnäkin sillä, että he ovat vallanneet kaupunkien yleiset paikat aikaisempaa näkyvämmiin, vaikkei heidän lukumääräänsä voidakaan vielä täsmällisesti arvioida. Asunnottomilla on tiettyjä huomiota herättäviä yhteisiä toimintatapoja: talonvaltauksat, katulehdet, tukiyhdistysten lobbaustoiminta, mielenosoitukset sekä yleisten paikkojen ja tyhjillään olevien rakennusten käyttöönotto.

3.2.2. Voisi luulla, että on hyvin helppo luonnehtia väestöryhmää, jonka edustajiin jokainen eurooppalainen voi törmätä kotikaupunkinsa kaduilla, mutta itse asiassa sen seikkaperäinen tunteminen on varsin vaikeaa erityisesti siksi, ettei kaikkia asunnottomia voi kadulla tunnistaa asunnottomiksi.

3.2.3. Asunnottomien väestöryhmä tunnetaan huonosti ensiksikin siksi, että heistä ei ole tarkkaa eikä kaikissa maissa vakiintunutta oikeudellista määritelmää. Käsite ”asunnoton” viittaa joka maassa erilaiseen todellisuuteen. Jäsenvaltioissa vallitsevat erilaiset määritelmät, säännöt ja käytänteet eivät selkiytä jo ennestään monimutkaista tilannetta. Euroopan unionin tasolla määritelmät eivät ole sen vakiintuneempia selkiyttämisyhteyksistä huolimatta.

3.2.4. Eräissä tutkimuksissa ja eräiden jäsenvaltioiden säädöksissä kiertävä väestönsä yhdistetään yleisesti asunnottomiin, koska kyseisillä henkilöillä ei ole vakituista asuinsijaa. Näin erilaisten ryhmien niputtaminen voi vain hämärtää asioita. Tosiasiaksi kuitenkin jää, että suhtautuminen paikkakunnalle saapuviin kiertolaisiin on usein samankaltaista kuin asunnottomien osakseen saama kohtelu.

3.2.5. Asunnottomat tunnetaan huonosti myös siksi, että pohjimmiltaan ryhmä on erittäin heterogeeninen. Siihen kuuluu hyvin erilaisissa elämäntilanteissa olevia yksilöitä, mm. pitkään kadulla eläneitä miehiä – perinteiset rappioalkoholistit – ja nuoria naisia, jotka on vastikään häädetty asunnostaan. Tutkimuksissa on voitu osoittaa, että asunnottomuus on tilanne, joka muuttuu merkittävästi ajan kuluessa. Se voi olla ohimenevä tai pitkäaikainen vaihe tai pysyvä tila. Jotkut ovat olleet kadulla jo jonkin aikaa ja saattavat pysyä siellä pitkään. Toiset ovat kadulla vain hetken eivätkä palaa sinne enää milloinkaan, toiset palaavat aika ajoin. Kaikissa tapauksissa kyseisen ryhmän olemus ja yhteiskunnan tarjoamat vastaukset eivät välttämättä vastaa toisiaan.

3.2.6. Toisin sanoen asunnottomien ongelmaan liittyy myös semanttinen ongelma. Yleismerkityksessä 'asunnottomalla' viitataan pikemminkin yhteiskunnalliseen asemaan kuin asuinolosuhteisiin. Asunnoton, kulkuri, laitapuolen kulkija ja kerjäläinen ovat yleensä synonyymejä. Asunnottomista käytävä keskustelu kääntyykin varsin usein keskusteluksi kerjäämisestä. Mutta kaikki kerjäläiset eivät suinkaan ole asunnottomia eikä päinvastoin. Sitä paitsi asunnottomuus liittyy hyvin kiinteästi koko laajaan asuntokysymykseen. Asunnottomiksi luokiteltavien henkilöiden läsnäolo kaupungeissa ei kuitenkaan ole pelkästään asunto-ongelma.

3.2.7. Enemmän tai vähemmän kätevällä termillä 'asunnottomuus' tarkoitetaan yleisesti ongelmakokonaisuutta, jonka kohtaavat työssään päivittäin ne, jotka ovat tekemisissä asunnottomiksi luokiteltavien henkilöiden kanssa, huolehtivat heistä ja osallistuvat avustustoimintaan. Tällöin varsin erilaiset ilmiöt (asunnon puute, yleisillä paikoilla häiriköiminen, kerjääminen, irtolaisuus, äärimmäinen köyhyys, asuntomarkkinoiden ja -politiikan mullistukset) kootaan saman nimikkeen alle.

3.2.8. Näissä määritelmässä, jotka on omaksuttu käytännössä mutta joista voidaan aina väitellä, korostuu tilapäinen tai jatkuva pysyvän asunnon puuttuminen. Tutkimukset paljastavat tilanteiden samankaltaisuuden kadulla, vastaanottokeskuksissa ja tilapäisasunnoissa elävien kesken. Asunnoton väestönosa ei siis rajoitu kadulla yöpyviin, joiden tilanne on raikean silmiinpistävä, tai avustusjärjestöjen ja viranomaisten tilastoisiin tuensaajiin.

3.2.9. Useimmissa tutkimuksissa korostetaan enemmän yhteiskunnallisia muutoksia kuin pelkkää asunnon menettämistä. Asunnottomia tarkastellaan tällöin suhteessa erilaisiin syrjäytymisen kehittymistapoihin eikä ainoastaan asuntomarkkinoiden toimintahäiriöihin.

3.2.10. Pisimmälle viedyissä tutkimuksissa kehoitetaan aina pohtimaan kysymystä syrjäytymiskehityksen termein eikä vain kuvailemaan tilanteiden ilmiä. Tässä ajattelumallissa asunnottomat eivät ole homogeeninen ryhmä. Totuudenmukainen

kuva voidaan muodostaa vain ottamalla huomioon ilmiön aaltoliike, yksilölliset elämänvaiheet, tilanteeseen joutuminen ja siitä ulos pääseminen. Kyseessä on monitahoinen tilanne, joka on ymmärrettävä yhdeksi syrjäytymisprosessin viimeisimmistä ja koettelevimmista vaiheista.

3.2.11. On siis aina muistettava, että asunnottomat ovat hyvin heterogeeninen joukko, eikä heitä voida pitää vakiintuneena yhteiskunnallisena ryhmänä. Saman käsitteen piirissä yhdistyy hyvin poikkeavia tilanteita esim. sosiaalisten siteiden, asumisen tai sosiaaliturvan kannalta.

3.3. Epätarkat luvut

3.3.1. Tällaisista vaikeuksista ja epätarkkuuden mahdollisuuksista huolimatta asunnottomista on saatu aikaan tilastoja sekä maittain että Euroopan unionin tasolla. Niihin on kuitenkin suhtauduttava erittäin varauksellisesti, kuten tutkijat ja tarkkailijat kehottavat tekemään.

3.3.2. Päätäjien vakuuttamiseksi ja yleisen mielipiteen herättämiseksi asunnottomien määrän arviointi on nykyisin välttämätöntä. Kun on haluttu kiinnittää huomiota asunnottomiin esittämällä tilastotietoja, on usein lueltu pelkkiä lukuja ilman ymmärtämisen kannalta välttämättömiä selityksiä (kuka? missä? kuinka kauan?) tai kyllin pitäviä laskenta- tai otantamenetelmiä. Niinpä nykyisin käytettävissä olevat arvot sisältävät hyvin usein sekä koko vuoden että osan vuodesta asunnottomana olevat henkilöt. Monesti sotketaan keskenään erilaisten asunnottomien kokonaismäärä ja asunnottomien tukipisteissä huollettujen määrä. Laskentatyötä vaikeuttaa kyseisen väestönosan luonnehdinnan epämääräisyys, sillä se voi vaihdella laatijoiden intressien mukaan. Jotkut suosivat venyvää määritelmää, joka kattaa tiukasti asunnottomiksi luokiteltujen lisäksi kaikki huonoissa asuinoloissa elävät. Toiset käyttävät ahtaampaa määritelmää, jonka piiriin kuuluvat syrjäytyneistäkin ainoastaan yhteiskunnan kaikkein köyhimmät.

3.3.3. Kaikissa unionin jäsenvaltioissa on tehty laskentatyötä. Luvut perustuvat usein avustusjärjestöjen tilastoihin, joskus myös viranomaisilta saatuihin lukuihin. Tietoja kerää ja julkaisee FEANTSA, joka kehottaa suhtautumaan niihin varauksin (taulukko A). Luvut kertovat enemmän avustusjärjestelmien laajuudesta kussakin jäsenvaltiossa kuin todellisista ongelmista. Ne riippuvat myös ongelmien paikallisesta määrittelystä. Koska kaikilla luvuilla ei ole tarkasti samaa perustaa eivätkä ne tarkoita samankaltaisia henkilöitä, seikka-eräiset kansainväliset vertailut eivät ole mahdollisia. Luvut antavat kuitenkin aavistuksen ilmiön laajuudesta sekä tilanteiden moninaisuudesta.

Taulukko A

Keskimääräinen arvio sellaisten asunnottomien määrästä, jotka turvautuivat viranomaisten tai avustusjärjestöjen tarjoamiin avustuspalveluihin 1990-luvun alussa.

Maa	Keskimäärin yhden päivän aikana tai tutkimuksen suorittamispäivänä	Vuoden aikana
Alankomaat	7 000	12 000
Espanja	4 000	5 500
Belgia	8 000	11 000
Irlanti	2 667	3 700
Italia	56 000	78 000
Itävalta	6 100	8 400
Kreikka	5 500	7 700
Luxemburg	194	200
Portugali	3 000	4 000
Ranska	250 000	346 000
Ruotsi	9 903	14 000
Saksa	490 700	876 450
Suomi	4 000	5 500
Tanska	2 947	4 000
Yhdistynyt kuningaskunta	283 000	460 000

Lähde: FEANTSA.

3.3.4. Joka päivä noin 1,1 miljoonaa Euroopan unionin kansalaista turvautuu asunnottomille järjestettyihin tukipalveluihin. Vuoden pituisena tarkkailujaksona luku on 1,8 miljoonaa. FEANTSA:n arvioiden mukaan lähes 18 miljoonaa Euroopan kansalaista elää hyvin huonokuntoisissa tai "epätavallisissa" asunnoissa eli tiloissa, joita ei ole tarkoitettu asumiskäyttöön.

3.3.5. On huomattava, että eräissä jäsenvaltioissa (Saksa, Belgia, Tanska, Suomi, Yhdistynyt kuningaskunta ja Ruotsi) tilastot osoittavat asunnottomille suunnattuja tukimuotoja käyttävien lukumäärän vähentyneen viime aikoina, vaikka tästä ei voidakaan tehdä johtopäätöstä, että asunnottomien kokonaismäärä olisi vähentynyt, pysynyt ennallaan tai lisääntynyt.

3.3.6. Luvut osoittavat joka tapauksessa, että ilmiö esiintyy varsin erilaisena Euroopan unionissa eikä välttämättä liity hyvinvointivaltion muotoihin eri maissa. Eräissä sekä eteläisissä (Espanja, Kreikka, Portugali) että pohjoisissa (Tanska, Suomi, Ruotsi) jäsenvaltioissa ongelma on tilastollisesti vähäpätöinen. Ilmiö on marginaalinen Itävallassakin, kun taas Saksassa, Ranskassa, Italiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa se on paljon merkittävämpi.

3.3.7. Lukumääräisten tietojen tarve on saanut monet viimeaikojen tieteellisistä tutkimuksista kohdistumaan asunnottomien määrän selvittämiseen. Niiden ansiosta on voitu ratkaista laskennallisia ongelmia, valaista asunnottomien haastattelututkimusten metodologisia ja eettisiä kysymyksiä sekä testata menetelmiä, joiden avulla voidaan päästä parempiin tuloksiin kuin huoltajien omista arvioista.

3.3.8. Koska pelkkien numerotietojen mielekkäisyys on sangen suhteellinen, tutkimuksissa on menty pitemmälle ja pureuduttu asunnottomien henkilökohtaisiin ominaisuuksiin ja elämäntapaan. Tällöin on kehitetty ja testattu kokonaisvaltaisempia väestölaskennan ja -arvioinnin menetelmiä (otantatutkimukset, avustustoiminnan yhteydessä suoritettavat kyselytutkimukset, kadulla ja asuntoloissa olevien asunnottomien määrän keskinäissuhteen arviointi). Eräissä jäsenvaltioissa on tarkoitus suorittaa tutkimuksia, joiden menetelmät takaavat tulosten tietynasteisen luotettavuuden. Tosiasiana kuitenkin pysyy, että Euroopan unionin tasolla ei ole tarkkaa tietoa asunnottomien muuttoliikkeistä maasta toiseen. Festivaaleilta toiselle vaeltavien nuorten liikkeistä on kuitenkin saatu selvityksiä avustustyöntekijöiltä. Olisi tärkeää, että muuttoliikkeet tunnettaisiin nykyistä paremmin.

4. Monimutkaisia ongelmia ja monenlaisia vastauksia

4.1. Erityisen monitahoinen yhteiskunnallinen ongelma

4.1.1. Monissa tutkimuksissa selvitetään poliittisia ja yhteiskunnallisia muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet eniten asunnottomuuden ilmiön yleistymiseen, esimerkiksi köyhyyden muotojen muuttuminen, epävarmuuden ja pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen, psykiatristen sairaaloiden avohuoltopainotteisuus, alkoholin ja huumeiden käyttö, yksinhuoltajaperheiden lisääntyminen, sosiaaliturvan leikkaukset eräissä maissa ja niiden vääristynyt kehitys toisissa sekä asunnon saannin vaikeudet.

4.1.2. Eri sosiaalisten toimijoiden näkökannasta riippuen asunnottomuutta pidetään ennen kaikkea joko asunto-ongelmana, työllistämisongelmana, väestöongelmana, henkiseen sairauteen liittyvänä ongelmana, huume- tai alkoholiongelmana, perheväkivaltaongelmana, sosiaalibudjetin leikkauksista tai sen liiallisesta paisuttamisesta johtuvana ongelmana, perhesiteiden hölyntymisen tai köyhyyden lisääntymisen ja sen luonteen muuttumisen aiheuttamana ongelmana.

4.1.3. Asunnottomuuden selittämisessä voidaan erottaa kaksi päälinjaa. Voidaan keskittyä rakenteellisten ilmiöiden analysointiin (työttömyys, asuntomarkkinoiden muutokset, jne.). Voidaan myös keskittyä henkilökohtaisiin syihin, jotka ajavat yksilön asunnottomuuteen (tunne-elämän kolhut, sairaus, epäsuotuisat sosiaaliset lähtökohdat jne.). Yksilöllisiin

muuttujiin keskittyvän selitysmallin kannattajat kritisoivat rakenteellista näkökulmaa, jossa ei oteta huomioon tilanteiden erityispiirteitä. Rakenteiden dynamiikkaan selityksensä perustavat puolestaan arvostelevat yksilöllisiä tekijöitä korostavia tarkkailijoita ja selittäjiä taipumuksesta leimaamiseen.

4.1.4. Väittelyssä rakenteellisista ja yksilöllisistä syistä ratkaisu löytynee ääripäiden väliltä. Perusteellisemmissä analyyseissä korostetaan tarvetta osoittaa yhteydet asuntomarkkinoiden, tukijärjestelmien ja työmarkkinoiden sekä yksilöllisten syiden kuten sosiaalisten, erityisesti perhesiteiden hölytymisen, eräiden henkilökohtaisten vajavaisuuksien ja sosiaalisesti epäsuotuisien lähtökohtien välillä. Asunnottomuuden syyt eivät juonnu yksinomaan rakenteellisista tai yksilöllisistä ongelmista vaan todennäköisimmin molempien syiden yhteisvaikutuksesta. Tällainen yhdistelmä aiheuttaa noidankehän, joka saattaa ajaa jotkut ihmiset kadulle, sillä nämä ongelmakimput ruokkivat toisiaan.

4.1.5. Asunnottomuus paljastaa itse asiassa kaksi muuta ongelmaa: toisaalta instituutioiden rakenteellisen sopeutumattomuuden, toisaalta tiettyjen yksilöllisten heikkouksien tehokkaan hoitamisen ongelman.

4.1.6. Asunnottomuus on monitahoinen ongelma myös konkreettisten jokapäiväisten ulottuvuuksiensa osalta. Asunnottomuuden lisäksi kyse on usein ja ennen kaikkea työllistämisestä, terveydestä ja epäsosiaalisesta käyttäytymisestä. Joidenkin asuntoloissa tai väliaikaisasunnoissa asuvien ensisijainen ongelma on työnsaanti. Toisilla on suuria terveydellisiä vaikeuksia, jotka haittaavat asunnon saantia tai sen säilyttämistä. Jotkut taas saattavat aiheuttaa häiriötä julkisilla paikoilla käyttämällä niitä turvapaikkanaan tai tulolähteenään. Moni enemmän tai vähemmän laillinen toiminta, jota he harjoittavat henkensä pitimiksi, voidaan luokitella tietyssä määrin epäsosiaalisiksi käyttäytymiseksi (parveilu, uhkaava käytös, aggressiivinen kerjääminen), jolloin se saattaa osaltaan heikentää kaupunkien elämisen laatua ja lisätä turvattomuuden tunnetta.

4.1.7. Asunnon saantia tulee tarkastella osana laajempia yhteiskuntaan osallistumista tukevia yleisiä toimia, joiden avulla on mahdollista tarjota ahdingossa oleville integroituja palveluja ja taata siten terveydenhuoltopalvelujen saatavuus sekä työelämään pääsy.

4.2. *Julkisten tilojen hoidon jokapäiväinen ongelma*

4.2.1. Paikallisyhteisöille ja muille julkisista paikoista (asemat, liikekeskukset, yleiset puistot, jne.) vastaaville asunnottomat merkitsevät jokapäiväistä huolta toisaalta inhimillisestä suhtautumisesta, toisaalta järjestyksenpidosta kyseisissä tiloissa.

4.2.2. Asunnottomien sanotaan usein synnyttävän (pelkällä läsnäolollaan tai käyttäytymisellään) turvattomuuden tunnetta. Asunnottomien oma elinympäristö on hyvin väkivaltainen ja vaarallinen.

4.2.3. Kysymys asunnottomien asemasta hyvin ajankohtaisessa turvallisuusongelmien kentässä on polttava. Kerjäämisen kieltävät kaupunkien järjestyssäännöt, joita on annettu eräissä Euroopan unionin kaupungeissa (Saksassa, Belgiassa, Ranskassa, Alankomaissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa) 1990-luvun puolivälin jälkeen, ovat lietsoneet poliittisia kiistoja sekä kokoontumis- ja ilmaisuvapaudesta käytävää väittelyä. Tämänkaltaiset hyvin arveluttavat kunnallispoliittiset toimet, joita vaatii usein merkittävä osa väestöstä, ilmentävät oireyhtymää, jonka anglosaksit ovat ristineet "nimbyksi" tai "nimeyksi" ("*Not In My Back Yard*" tai "*Not In My Electoral Yard*"). Kyseessä on pelko- ja torjuntareaktio, jonka aiheuttaa palvelujen tarjoaminen asunnottomille tai niiden tarjoamisen aloittaminen asuinympäristössä. Asunnottomien ongelma kompastuu ilmeiseen ristiriitaan: he saavat osakseen myötätuntoa ja heistä toivotaan huolehdittavan mutta ei aivan lähipiirissä.

4.2.4. Koska kokonaiset asuinalueet ja kaupungit suhtautuvat hyvin torjuvasti koko ongelmaan, on liioiteltua väittää, että kaikki tuntisivat yksimielisesti sympatiaa asunnottomia kohtaan. Tämänkaltaisten reaktioiden taustalla on usein houkutus sortua yleiseen paheksuntaan, mutta toisaalta ne osoittavat selkeästi kaunistelun ja kurjistelun asiattomiksi. Asunnottomuuteen liittyvät myös turvallisuusongelma ja häiriköinti. Asunnottomuus herättää kysymyksiä poliisitoimien politiikasta ja julkisten paikkojen järjestyksenpidosta.

4.2.5. Asunnottomuus kysymyksen päivittäinen hoito josain kaupungissa on osoitus julkishallinnon vaikeuksista selviytyä monimutkaisista ongelmista ja toteuttaa tilanteen vaatimia toimia oikeudenmukaisena vastauksena erilaisiin ja toisistaan suuresti poikkeaviin kysymyksiin, joita sääliä tuntevat tai huolestuneet asukkaat esittävät asunnottomien majaillessa heidän käyttämillään kaduilla ja julkisilla paikoilla. Keskitie on aina löydettävissä yleisen tuomion ja kaunistelun väliltä. Joitakuuta on toistuvasti muistutettava heidän velvollisuksistaan ja toisia kehoitettava suvaitsevaisuuteen.

4.2.6. Ei ole olemassa ihmeratkaisua, joka oikeudenmukaisesti ja tehokkaasti poistaisi tällaisen ristiriidan. Sen sijaan yritykset, turvallisuuspalvelut ja kunnat ovat kehittäneet julkisten paikkojen, niiden käyttäjien ja asunnottomien kannalta myönteisiä ratkaisuja kaikissa Euroopan unionin maissa. Alueiden komitean mielestä olisi paikallaan luoda kokemusten vaihtamiseksi erityinen verkko, jossa voitaisiin keskustella muodostuneista käytänteistä ja punnita niiden tehokkuutta, oikeudenmukaisuutta ja käyttökelpoisuutta toisissa oloissa.

4.3. Alueellisen yhteistyön tärkeys

4.3.1. Asunnottomuus on paikallistason todellisuutta. Se herättää kysymyksen samalla alueella sijaitsevien kaupunkien yhteistyöstä. Ongelman tärkeyden vuoksi on paikallaan kerrata hiukan historiaa.

4.3.2. Aina kaupunkien synnystä lähtien irtolaiskysymys on ollut Euroopan paikallisyhteisöjen hallitsijoille polttava ongelma. Keskiajalla köyhien ja irtolaisten käsite vaihteli paikallisista yhteiskunnallis-poliittisista voimasuhteista riippuen, ja köyhäinapua saatettiin antaa kokonaisille kaupungeille, mutta yksikään kaupunki ei pystynyt huolehtimaan köyhäinavusta kokonaisen alueen laajuudessa. Kaupungeilla oli vain kaksi vaihtoehtoa: joko ottaa vastaan saapuvat köyhät tai ajaa heidät pois. Kunta, joka uskonnollisista tai poliittisista syistä päätti ottaa köyhät vastaan, ei voinut tietää, tekisivätkö muut yhteisöt samoin vai käyttäisivätkö ne hyväkseen naapurinsa vieraanvaraisuutta ajaakseen kulkijat pois omilta porteiltaan. Näin muodostui jännitteitä irtolaisuuden alueellisuuden ja avun paikallisuuden välille. Uuden ajan alussa, kun köyhien ja irtolaisten määrä kasvoi, jännite lisääntyi. Valtakeskukset puuttuivat silloin asiaan kaikkialla Euroopassa, ja köyhät sidottiin kotiseuduilleen. Apu oli kuitenkin riittämätöntä, ja järjestelmä järkkyy helposti sodan, epidemian tai huonon sadon seurauksena.

4.3.3. Kun kaupungit ja niiden keskinäinen riippuvuus lisääntyivät, valtiovalta puuttui asiaan ja toteutti alueellisen tasapainon paikallisten hyväntekeväisyysjärjestelmien osoitaututtua kyvyttömiksi. Enää ei köyhiä suljettu laitoksiin, joissa heitä huollettiin tai rankaistiin. Kullekin määrättiin sopiva tehtävä, jonka tarkoituksena oli käännättää, rangaista, hoitaa tai kasvattaa. Suojatyöpajoissa työskenteli monenlaista väkeä erilaisine rajoituksineen ja velvollisuuksineen. Pyrkimyksenä oli työllistää työkykyiset köyhät omavaraisen tukijärjestelmän puitteissa. Valtakeskuksilla oli tällöin suuri merkitys kaupunkien tukijoina. Antamalla pientä tukea paikalliselle huoltojärjestelmälle valtiovalta varmisti yhtenäisyyden säilymisen. Euroopan valtioiden osuus irtolaisuuden torjunnassa ja köyhäinavussa kasvoi jatkuvasti. Paikallisyhteisöjen itsehallinto väheni paisuvan valtiomahdin ottaessa paikallisyhteisöt yhä tiukemmin hallintaansa.

4.3.4. Valtakeskuksissa uskottiin aluksi, että köyhät voitiin sitoa paikalleen velvoittamalla kukin seurakunta ruokkimaan omat asukkaansa. Käsitys pakkotyön tervehdyttävästä vaikutuksesta levisi, kunnes sekin osoittautui harhaksi.

4.3.5. Kun irtolaisuusongelman käsittelyn historiaa tarkastellaan tältä kannalta, nykyiset ilmiöt avautuvat. Opetuksena on, että itsehallinnolliset kunnat eivät pysty ilman keskusvallan

sääntelyä kollektiiviseen toimintaan irtolaisuuden hallitsemiseksi. Valtion toiminnan tarkoituksena on tällöin järjestää liikkuvuuden valvonta ja kaupunkien yhteistyö. Keskushallinnon ohjailulla ei kuitenkaan lopullisesti poisteta kuntien pulmia.

4.3.6. Vielä nykyisinkin paikallisyhteisöt pyrkivät huolehtimaan ainoastaan niistä köyhistä, joiden ne katsovat kuuluvan omaan vastuualueeseensa, ja seuraavat samalla huolestuneina naapurikaupunkien suhtautumista. Asunnottomuuden kollektiivinen hoito on edelleen alueelliseen tasapainoon ja järjestäytymiseen liittyvä ongelma. Paikallisyhteisön kannalta kyse on asunnottomien vastaanottamisen vuoksi sosiaalimenoina ja vaalikannatuksena maksettavan hinnan minimoimisesta, samalla kun täytetään sekä lailliset että moraaliset velvoitteet. On siis aina päätettävä, ketkä ovat "omia" asunnottomia ja ketkä kuuluvat muiden yhteisöjen huollettaviin. Tämä mielivaltainen jako perustuu iänikuisen tapaan luokitella köyhät "avun ansainneisiin" ja muihin.

4.3.7. Näin ollen asunnottomien ongelma on edelleen paikallisyhteisöjen yhteistyöongelma aikana, jolloin hallintojärjestelmillä on vaikeuksia sopeutua nykyajan alueelliseen todellisuuteen. Asunnottomuuden kollektiivisia ratkaisupyrkimyksiä voidaan siis tarkastella ihmisten ja vastuun päättymättömänä edestakaisena pallotteluna. Kun jäsenvaltioiden rajat avautuvat ja maahan virtaa epäedullisemmässä asemassa olevasta naapurimaasta epäedullisemmässä asemassa olevia ihmisiä, ongelma kärjistyy entisestään. Alueiden komitea katsoo, että Euroopan unionin toimielinten kuuluu ymmärtää tämä ilmiö nykyistä paremmin voidakseen kehittää oikeudenmukaisia ja tehokkaita sääntelykeinoja. Yhteisötasolla pystytään varmasti käsittelemään ongelmia, joihin liittyy merkittäviä kansainvälisiä näkökulmia.

4.4. Pontta vaatimukselle oikeudesta asuntoon

4.4.1. Asunnottomuus kysymyksen saatua lisähuomiota sekä tukijärjestöjen ja yleisen mielipiteen painostuksen lisääntyttä kaikkien jäsenvaltioiden hallitukset ovat kehittäneet säädöstöä, joka koskee oikeutta asuntoon.

4.4.2. Unionin 15 jäsenvaltiota ovat ratifioineet kaikki ihmisoikeuksia koskevat kansainväliset asiakirjat. Niissä tunnustetaan viitteellisesti oikeus asianmukaiseen majoitukseen yhtenä ihmisen perusoikeuksista, jota ihmisarvon kunnioitus edellyttää. Kesäkuussa 1996 pidetyn Habitat II -konferenssin jälkeen, jossa voitiin todeta Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin välillä eräitä erimielisyyksiä oikeudesta asuntoon, asiasta on muodostunut tietty eurooppalainen käsitys, joka ilmentää valtioiden sitoutumista pyrkimykseen saattaa voimaan kyseinen oikeus, vaikka jäsenvaltioiden tilanteet, lähestymistavat ja lait poikkeavatkin toisistaan.

4.4.3. Oikeus asuntoon on lisätty eräiden jäsenvaltioiden perustuslakiin (Alankomaat, Belgia, Espanja, Portugali, Ruotsi, Suomi). Ranskassa se on tavoite, jolla on perustuslaillinen painoarvo. Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin lainsäädännössä ei tunneta oikeutta asuntoon mutta asunnottomuutta hoidetaan lakisääteisillä erityisjärjestelyin velvoittamalla paikallisyhteisöt majoittamaan tiettyjä ensisijaisiksi katsottuja väestönosia (Yhdistynyt kuningaskunta) tai ainoastaan laskemaan asunnottomat ja määrittelemään ensisijaiset asunnontarvitsijat (Irlanti). Saksan osavaltioiden on huolehdittava siitä, ettei kukaan joudu yöpymään kadulla. Yleisen järjestyksen nimissä osavaltiot voivat määrätä tyhjät asunnot luovutettaviksi käyttöön. Tanskassa kunnilla on velvollisuus osoittaa asunnottomille kunnallinen asunto.

4.5. *Hätäratkaisuna käynnistetyt ja pysyviksi jääneet hankkeet*

4.5.1. Entistä näkyvämmät ja tiedotusvälineissä paljon huomiota saaneet asunnottomat ovat herättäneet yleisön ja viranomaisten keskuudessa skandaalinkäryisiä ja paheksuvia reaktioita, mikä on nostanut keskusteluun "sosiaalisen hätätilan" kyseenalaisen tematiikan.

4.5.2. Noin kymmenen vuoden aikana asunnottomista huolehtiminen – erityisesti hätämajoitus – on saanut uusia muotoja. Asunnottomiin on kohdistettu erityistoimenpiteitä ja -välineitä. Perinteiset toimet majoituksen ja ravinnon turvaamiseksi ovat vakiinnuttaneet asemansa, ja ne muodostavat nykyisin avustusjärjestöjen ja julkishallinnon ylläpitämän monimuotoisen palvelujärjestelmän. Uusiakin palvelumuotoja on luotu (liikkuvat toimintayksiköt, päiväkeskukset, tarkoitusta varten suunnitellut vastaanottolat jne.). Hyvin erilaiset ammattimaiset ja vapaaehtoiset auttajat toimivat nykyään hyvin erilaisissa puitteissa.

4.5.3. Monimutkaisessa oikeudellisessa tilanteessa, jossa toimivaltaristiriidat ja rahoitusvaikeudet ovat tavallisia, kaupungeista ja yhdistyksistä on löytynyt kekseliäisyyttä. Uusia määräyksiä ja järjestelmiä on kokeiltu ennen kaikkea paikallisesti. Tällöin on turvauduttu kuntien ja järjestöjen yhteistyöhön.

4.5.4. Mutta kaikissa maissa valtaosa asunnottomille suunnatusta yhteiskunnan tuesta on edelleen hätämajoitusta ja -vastaanottoa ilman todellista strategiaa asuntopolitiikan ja sosiaalisen integraatiopolitiikan kehittämiseksi.

4.5.5. Hätäpalveluiden ja -majoituksen osalta näyttää olevan aiheellista arvioida eri järjestelmiä, jotta voidaan selvittää niiden heikkoudet ja vahvuudet. Eräät toimintakeskukset ja -tyypit näyttävät mahdollistavan ihmisarvoisen ja tehokkaan avun, jota vaikeuksissa olevat arvostavat. Toisissa tapauksissa asunnottomat kieltäytyvät tarjotusta avusta siksi, että se merkitsee joutumista alttiiksi törkeälle ahdistelulle ja väkivallalle.

4.5.6. Tarkkailijat ja toimijat ovat yhtä mieltä hätäratkaisujen tarpeellisuudesta mutta myös rajallisuudesta, sillä ne ovat

luonteeltaan ainoastaan lievittäviä ja täydentäviä. He kiinnittävät huomiota myös taipumukseen vakinaistaa hätäratkaisuja. Väliaikaisiksi tarkoitettujen järjestelmät muuttuvat helposti pysyviksi, ilman että rahoitusjärjestelyt kuitenkaan vastaavasti vakiintuisivat tai että asunnottomille voitaisiin järjestää todellisia mahdollisuuksia katkaista syrjäytymiskierre. Tietynlaisen kahtiajaon karikot terveydenhuollon, asunto- ja työllisyyspolitiikan ja sosiaalisen suojelun aloilla korostuvat tällöin. Kyse on vakavasta epäkohdasta, jota ei sovi jättää huomiotta, kun vahvistetaan yhteisön politiikkaa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamiseksi.

5. **Päätelmät**

Alueiden komitealle on osoitettu Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksessa toisaalta alue- ja paikallisyhteisöjen edustus, toisaalta toimivalta käsitellä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta koskevia kysymyksiä sekä rakenne- ja koheesiorahastoihin liittyviä erityismekanismia.

Näissä kahdessa ominaisuudessa alueiden komitea tekee viisi suositusta ja huomiota.

5.1. *Tuetaan asunnottomia koskevaa tutkimusta*

5.1.1. Asunnottomia koskevaan tutkimukseen liittyy eräitä ristiriitoja. Harva väestönosa on itse asiassa saanut osakseen niin paljon poliittista, tieteellistä tai tiedotusvälineiden huomiota. Lehtiartikkeleita, kokouksia, kirjoja, kyselytutkimuksia ja puheita on paljon. Tutkimusta on tehty ainakin kolmesta näkökulmasta: asunnottomuus yhteiskunnallisena ilmiönä, elämäntapana ja toimenpiteiden kohteena.

5.1.2. Kaikki tämä toiminta on epäilemättä lisännyt tuntemusta väestönosasta, joka vielä 1990-luvun alussa näytti olevan uusi, epäselvä ja määrittelemätön. Mutta saadut tiedot näyttävät jääneet harvojen haltuun, julkinen valta ei niitä käytä, eikä niiden avulla pystytä vastaamaan lukuisiin kysymyksiin, joita päättäjät, toimittajat ja asukkaat jatkuvasti esittävät.

5.1.3. Uusi ohjelma voi perustua ainoastaan aikaisempaan toimintaan ja se on tehtävä tiiviissä yhteistyössä asianomaisten institutionaalisten toimijoiden kanssa. Eräitä kysymyksiä, joita ei vielä ole käsitelty, on aiheellista ottaa esiin. Niitä ovat esimerkiksi asunnottomien muuttoliikkeet Euroopan unionin maissa ja avustuspoliitikkojen arviointi. Muitakin kysymyksiä, joita on jo käsitelty eräissä kyselytutkimuksissa, esimerkiksi asunnottomien naisistuminen ja asunnottomien perheisiin ylläpitämät suhteet, on aiheellista tarkastella erityisen huolellisesti.

5.1.4. Ohjelmaa voitaisiin käsitellä jonkin tärkeän euroopalaisen organisaation koolle kutsumassa foorumissa, jolloin mukaan saataisiin eturivin poliitikkoja sekä alue- ja paikallisyhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen edustus. Se voitaisiin ehkä järjestää komission Huomispäivän kaupunki -teeman puitteissa.

5.2. Asiantuntemuksen ja hankkeita koskevan tiedon vahvistaminen

5.2.1. Yksi suurista puutteista, johon monet asunnottomuuden tutkijat ovat kiinnittäneet huomiota, on kaupunkien ja yhteisötason toimijoiden välisen tietojen vaihdon puuttuminen. Lukuisissa, erityisesti järjestöjen verkoissa tietoa ja kokemuksia kuitenkin vaihdetaan ja kehitetään siten Euroopan tason keskustelua. Asunnottomien kansallisten tukijärjestöjen liiton FEANTSA:n lisäksi mainittakoon Euroopan köyhyyden vastustajien verkosto (EAPN) (*European Anti Poverty Network*) ja "Euroopan peruskirja oikeudesta asuntoon ja syrjäytymisen ehkäisystä" -asiakirjan ympärille muodostettu verkosto.

5.2.2. Näiden järjestöjen kokemuksiin ja menetelmiin nojautuen alueiden komitea ehdottaa, että Euroopan unioniin luodaan kevyt järjestelmä kirjaamaan ja levittämään (toimitettujen asiakirjojen ja seminaarien muodossa ja Internetin avulla) aloitteita, hyväksi todettuja käytäntöjä ja paikallisia tutkimuksia. Tässä yhteydessä tulee tukea ja täydentää FEANTSA:n tekemää työtä alueyhteisöjen kannalta.

5.2.3. Kokemusten ja aloitteiden vaihtoa tulee tarkastella osana niiden instituutioiden ja välineiden asteittaista harmonisointia, joilla jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä taataan oikeus asuntoon.

5.3. Taloudellista ja yhteiskunnallista syrjäytymistä koskevat Euroopan rakennerahaston suuntaviivat

5.3.1. Alueiden komitea toteaa asunnottomuuskysymystä koskevien Euroopan unionin aloitteiden merkittävyyden. Se suosittelee, että kyseinen ongelmakenttä otetaan korostetusti rakennerahastotavoitteiden piiriin. Tämä voi tapahtua tukitoimina taloudellisen ja yhteiskunnallisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Samalla myös työllistymismahdollisuuksien tulisi parantua. Myös EAKR:n sekä Urbanin ja Interregin kaltaisten yhteisön aloitteiden tulisi varautua toimenpiteisiin, jotka auttaisivat asunnottomien sopeuttamista takaisin yhteiskuntaan. On tärkeää, että tulevaisuudessa Euroopan sosiaalirahastosta

tuetaan vaikeuksissa oleville ihmisille tarkoitettuja aloitteita. Vaikka yhteisön teksteissä viitataan usein työllisyyteen ja työmarkkinoihin, tulee kuitenkin korostaa, että alue- ja paikallisyhteisöjen toteuttavat pohjustavia toimia (asuminen, terveys, lukutaito jne.), jotka edistävät lopulta työelämään siirtymistä. Nämä toimet on myös voitava ottaa huomioon jäsenvaltioiden työllisyysuunnitelmissa, jotka ovat mallina tavoitteen 3 kansallisille ohjelmille.

5.3.2. Alueiden komitean mielestä paikallisaloihteiden toteuttamista varten tarvitaan verraten joustavia määrärahoja, joilla pyritään edistämään Euroopan yhdentymistä ja yhteistyötä.

5.4. Oikeutta asuntoon koskevan periaatteen syventäminen Euroopan unionin tasolla

5.4.1. Ottaen huomioon, että asunto on tärkein edellytys yhteiskunta- ja työelämään sijoittumista ajatellen, alueiden komitea kehottaa Euroopan unionin toimielimiä syventämään oikeutta asianmukaiseen majoitukseen koskevan periaatteen käsittelyä.

5.5. Huomioita köyhien maiden naapuruudesta ja uusista muuttoliikkeistä

5.5.1. Alueiden komitea kiinnittää huomiota myös ongelmaan, joka syntyy epäedullisessa asemassa olevien muuttaessa maasta toiseen.

5.5.2. Asunnottomuus heijastaa vauraissa maissa piilevää köyhyysongelmaa ja herättää kysymyksen vastaanotosta ja suvaitsevaisuudesta Euroopan unionin ulkorajoilla. Eräiden jäsenvaltioiden asunnottomista yhä suurempi määrä on kotoisin erityisesti Itä-Euroopan maista; joukossa on poliittisia pakolaisia mutta myös talouspakolaisia. Muuttoaaltojen suuruutta ei pidä paisutella muttei myöskään vähätellä.

5.5.3. Tämä arkaluontoinen kysymys ansaitsee tulla korostetuksi käsiteltäessä Euroopan unionin laajentumista sekä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden peruskysymystä. Nykyinen muuttoliike epäedullisessa asemassa olevista maista herättää kysymyksiä näiden maiden integraatiomahdollisuuksista, kyseisten ilmiöiden teknisestä hallinnasta sekä kyvystämme lievittää inhimillistä hätää, joka näyttäytyy kaikessa polttavuudessaan joskus hyvinkin pienten lasten harhaillessa Euroopan kaduilla.

Brüssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean
puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja Euroopan unionin toimien vaikutus matkailun kehittämisessä"

(1999/C 293/08)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokunnan 13. toukokuuta 1998 Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 198 c artiklan neljännen kohdan mukaisesti tekemän päätöksen antaa lausunto aiheesta "Paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja Euroopan unionin toimien merkitys matkailun kehittämisessä",

ottaa huomioon valiokunta 5:n tammikuun 26. päivänä 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 157/98 rev. 1, jonka esittelijä oli Thrassyvoulos Lazaridis,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

1.1. Ensi näkemältä saattaa vaikuttaa, että paikallis- ja alueviranomaisten matkailunedistämisroolilla on vain vähän yhtymäkohtia EU:n toimintaan turismin alalla. Käsillä olevassa lausunnossa kiinnitämme huomiota kuitenkin lähinnä tähän aspektiin, joka kuuluu juuri meidän alaamme, jäsentellemme ja korostamme matkailun kehittämistä yhteisön tasolla käytännössä eikä ainoastaan puheissa.

1.2. EU kiinnitti ensimmäisen kerran virallisesti huomiota matkailuun vuonna 1986 perustamalla neuvoo-antavan matkailukomitean. Tämä ryhmä, johon koottiin silloisen ETY:n jäsenvaltioiden toimivaltaisista julkisista tahoista ja alan Euroopan tason ammattijärjestöistä valitut edustajat, sai tehtäväkseen toimia Euroopan komission ja erityisesti sen matkailusta vastaavan pääosasto XXIII:n neuvonantajana. Tuolloin osoitettiin, että vaikei matkailua mainita lainkaan ETY:n perustamissopimuksessa yhteisön toimivaltaan kuuluvaksi, tällaisen elimen perustaminen on välttämätöntä, koska matkailulla on valtava merkitys useiden jäsenvaltioiden ja koko Euroopan yhteisön taloudelle. Alueellisiin työllisyys sopimukseen kannustavan politiikkansa yhteydessä komissio itse yhdisti äskettäin matkailun aiheellisesti kulttuuriin ja ympäristöön (komission Viareggiassa 2.–3. lokakuuta 1997 järjestämä seminaari kulttuurista, ympäristöstä, matkailusta ja työllisyydestä, ks. liite 1.).

Lyhyt katsaus alan tilastoihin osoittaa 360 816 000 ulkomaa-laisen matkailijan saapuneen Eurooppaan (sis. yhteisön) vuonna 1997. Eurooppa on näin ollen edelleen kaikkien mantereiden tai suurten maantieteellisten alueiden suosituin matkailukohde. Eurooppaan suuntautui yhteensä 58,8 % kaikista maailman matkoista, ja se sai osakseen 49,2 % maailman matkailutuloista. Euroopan yhteisö otti puolestaan vastaan 247 951 000 (68,7 %) kaikista Euroopan maaperälle saapuneista matkailijoista ja sai 167 156 000 000 dollaria (76,7 %)

matkailijoiden kuluttamista varoista. Vuoden 1997 kansainvälisten maahansaapumisten perusteella mitattuna 20 suosituimman matkakohteen joukossa on 11 EU:n jäsenvaltiota. 12 jäsenvaltiota kuuluu 20:n turismista eniten tuloja saavan maan joukkoon maailmassa. Yhtä monta jäsenvaltiota on maailman 20:n matkailuun eniten varoja käyttävän maan joukossa. Eurooppa on samalla sekä valtava matkailuvirtojen lähde- että kohdemarkkina-alue. Voidaan selvästi todeta, että matkailuelinkeino on Euroopan yhteisössä erittäin merkittävä toimiala sekä kysynnän että tarjonnan kannalta. Sen taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset ovat myös huomattavat ja sitä olisi syytä pitää ETY:n ja nyttemmin EU:n ensisijaisena toimialana. Sen lisäksi, että matkailu vaikuttaa välittömästi työpaikkojen luomiseen paikallistasolla – mistä kerrotaan lähemmin tuonempänä – ei pidä jättää huomiotta turismin vaikutuksia sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen paitsi jäsenvaltioiden kesken, myös EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Matkailijoiden vapaan liikkuvuuden ansiosta syntyy kokemusten, kulttuurin ja perinteiden vaihtoa, mikä lähentää ihmisiä.

2. Paikallis- ja alueviranomaisten vaikutus matkailun kehittämiseen EU:ssa

2.1. Matkailu ja alan tarjoamat tuotteet liittyvät läheisesti rakennettuun ja luonnonympäristöön ja siten kulloisenkin matkakohteen maantieteellisen sijaintiin. Lisäksi ympäristö sinällään on kaupunkien ja alueiden tärkeä valtti, jota voidaan hyödyntää kestävä matkailun yhteydessä. Matkailulla on toisin sanoen välitöntä merkitystä alueille ja paikkakunnille, minkä vuoksi jäsenvaltioiden paikallis- ja aluehallinnolla on ensisijainen rooli matkailun kehittämisessä.

2.2. "Matkailutuotteet" voidaan määritellä seuraavasti: ne ovat katkeamaton ketju julkisen sektorin (paikallis- ja aluehallinnon) tarjoamia perusrakenteita ja palveluja. Ketju alkaa matkailijoiden kuljetuksesta matkakohteeseen, ja siihen vaikuttavat tieverkon kunto, yksityiset tai julkiset yleiset kulkuneuvot, vesijohdot ja viemärit, sekä luonnon- että taajamaympäristö, varsinainen matkailukoneisto, elintaso matkailualueilla, arkeologisten ja muiden muistomerkkien saavutettavuus ja hallinto, kulttuuri- ja virkistystoiminnan järjestäminen, tiedotus matkailijoille ja matkakohteiden asianmukainen mainostaminen niin kotimaassa kuin ulkomailla. Kulttuurin kehittäminen alueellisten kulttuuriohjelmien avulla voi rikastuttaa matkailutuotteita. Lisäksi siten voidaan edistää paikkakuntien ja alueiden taloudellista vireyttä seuraavilla tavoilla: a) luomalla työpaikkoja kulttuuritoiminnan tai -perinnön piirissä, b) lisäämällä alueen mielenkiintoisuutta mahdollisten investoijien silmissä, c) edistämällä marginaalistuneiden ryhmien sosiaalista integroitumista (ks. komission asiakirja kulttuurista alueellisena voimavarana), d) vahvistamalla ohjelmiin osallistuvien, samoja erityispiirteitä omaavien alueiden suhteita perustamalla kulttuuriverkostoja, e) edistämällä alueellisen kulttuuriperinnön suojelua ja arvostusta.

2.3. Matkailuun liittyy laaja valikoima ennakointi- ja sääntelytoimia – ohjelmia ja palveluita – jotka paikallis- ja alueyhteisöt ovat jo nyt suurelta osin toteuttaneet hajauttamiseen tähtäävien EU:n yleisten periaatteiden ja suuntausten perusteella. Nämä toimet ja toimenpiteet on sisällytettävä yhtenäisiin matkailunkehittämisstrategioihin – yhdessä kulttuurin, koulutuksen, työllisyyden, ympäristön, infrastruktuurin ja aluesuunnittelun kanssa –, jotta autetaan yksityissektoria ja kasvatetaan alueiden ja kaupunkien houkuttelevuutta investointien kannalta. Näin luodaan ympäristö, joka edistää sujuvaa yhteistyötä ja koordinoitua liiketoimintaa julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Alue- ja paikallisviranomaiset tuntevat paikallisen todellisuuden, joten niillä on tärkeä rooli matkailutoiminnan voimavarojen kokoajina.

EU:n ja jäsenvaltioiden on autettava alue- ja paikallisyhteisöjä kehittämään toimintaansa ammattimaisemmaksi ja käynnistämään toimintakykyisiä hankkeita, jotka on selvästi mukautettu tämän päivän ja lähitulevaisuuden tarpeisiin ja jotka näin ollen auttavat luomaan pysyviä työpaikkoja.

2.4. Tietyt alueet osallistuvat esimerkiksi säännöllisesti suurille ulkomaisille matkailumessuille ja toimittavat runsaasti kohdennettua matkailumateriaalia painetussa ja sähköisessä muodossa. EU:n rahoituksen ja ohjelmien avulla nämä alueet ovat päättäneet toteuttaa matkailun perusrakennehankkeita lujittaakseen ja parantaakseen tarjontaansa alalla.

2.5. On sellaisiakin alueviranomaisia, jotka eivät tyydy hyödyntämään valtion voimavaroja, vaan mobilisoivat myös

yksityisen sektorin resursseja tarjoamalla sille selkeää, tarkoin määriteltyä kumppanuutta parantaakseen jo saatavilla olevia matkailutuotteita. Paikallis- ja alueyhteisöt pyrkivät tällöin löytämään matkailusta hyötyviä yhteistyökumppaneita, jotka voivat olla yrittäjiä, ravintoloiden tai kahviloiden omistajia, jopa taksinkuljettajia, ja laatimaan matkailun kehittämissuunnitelmia, joilla parannetaan paikallista matkailutarjontaa ja korjataan sen heikkouksia.

2.6. Tietyt alue- ja paikallisyhteisöt ovat laatineet alueelleen matkailun kehittämissuunnitelman, jonka tavoitteena on kartoittaa tilannetta, kannustaa paikallistason toimijoita ja antaa suuntaviivat matkailualalle. Paikalliset ja alueelliset viranomaiset ovat panostaneet huomattavasti paikallistason perusrakenteiden kehittämiseen (uimarannat, kulttuurikeskukset, aukiot, opaskilvet, valvonta jne.), ja ne toimivat lisäksi suoraan tai välillisesti matkailualan yrittäjinä ja saavuttavat huomattavia taloudellisia tuloksia.

2.7. Tätä varten ne voivat hyödyntää seuraavia strategioita:

2.7.1. valtion ja yhteisön alueille myöntämiä varoja (joiden käytöstä alueet voivat itse päättää)

2.7.2. omaa verotusoikeuttaan

2.7.3. valtakunnan tasolle perustettuja tukimekanismeja

2.7.4. valtiollista lainsäädäntöä, joka antaa mahdollisuuden ja kannustaa matkailun suunnitteluun.

3. Paikallis- ja alueviranomaisen toiminnan päämäärät ja tavoitteet

3.1. Matkailualan kehittämisen keskeisinä toimijoina paikallis- ja alueviranomaiset voivat tukea sitä seuraavin keinoin:

3.1.1. Ne voivat luoda yhteyksiä matkailualan yksityisten toimijoiden välille, jotta nämä voivat sovittaa toimintansa paremmin yhteen.

3.1.2. Ne voivat helpottaa työmarkkinaosapuolten välistä viestintää, jotta tuloksiin voidaan päästä yhteisin koordinoiduin toimin. Koska alue- ja paikallisviranomaiset toimivat paikallisesti, ne voivat hioa matkailutarjontaa toteuttamalla ympäristö-, kulttuuri- tai muita tarvittavia toimia paikkakunnalle parhaiten sopivan matkailutyypin mukaan (kesä-, talvi-, liikuntamatkailun tms.). Matkailua ja kulttuurikehitystä korostavien alueellisten työllisyyspöytäkirjojen puitteissa tällainen

alhaalta ylös -lähestymistapaa soveltava politiikka voi tuottaa laadullisia ja määrällisiä parannuksia matkailualalla (ks. suuri määrä komission hyväksymiä alueellisia kokeilusopimuksia, joihin sisältyy matkailualaan liittyviä toimia, liite 2). Niinpä paikallis- ja alueviranomaisten yhteistyö yksityisen sektorin matkailuyrittäjien kanssa on välttämätöntä, koska sen avulla paikkakunnan tai alueen potentiaalisia resursseja voidaan hyödyntää entistä paremmin.

3.1.3. Koska alue- ja paikallisviranomaiset ovat jatkuvasti tekemisissä alueellisten ja paikallisten kysymysten kanssa, niillä on mahdollisuus saada toteutettujen toimien vaikutukset välittömästi tietoonsa. Ne voivat toisin sanoen valvoa suoraan ja tehokkaasti ja kehittää joustavia toimintaohjelmia. Siellä missä hajauttamista ei ole kunnolla tehty, viranomaisten nykyinen puutteellinen toimivalta hidastaa tai hankaloittaa tavoitteiden saavuttamista. Mitä enemmän ne ovat riippuvaisia keskusviranomaisista, sitä epävarmemmin ne toimivat tietoisina vaatimattomista toimivaltuuksistaan. Puutteellinen hajautus alue- ja paikallistasolle hidastaa ja vääristää kyseistä toimintaa.

Yksityisyrittäjien on niin ikään pohdittava yrityskäyttäytymistään ja suhtautumistaan. Niiden on pyrittävä hyödyntämään sijaintiympäristöään ja sen kaikkia potentiaalisia julkisia resursseja entistä laajemmin ja järkevämmin monipuolistaakseen ja parantaakseen matkailutuotteiden tarjontaa, mikä puolestaan antaa pontta työllisyystoimille, taloudelle ja oheistarjonnalle. Matkailuilmiön on siis piristettävä aluetta ja paikkakuntaa kokonaisvaltaisesti.

3.1.4. Mitä enemmän toimivaltaa paikallis- ja alueviranomaisilla on "matkailualan tuotantoprosesseissa", sitä paremmin ala kehittyy. Kyseisten viranomaisten on osallistuttava jatkuvasti paitsi matkailualan valvontaan myös sen kehittämiseen ja uudistamiseen ja oltava mukana tekemässä matkailusta kilpailukykyistä. Matkailun kanssa tekemisissä olevien alue- ja paikallisviranomaisten aiempaa vankempi sitoutuminen tarkoittaa myös sitä, että ne hankkivat teknistä matkailutietoutta ja taitotietoa.

3.1.5. Kun alueet eivät vaihda asianmukaisesti strategisia tietoja, ne eivät useinkaan pysty hyödyntämään yhteistyömahdollisuuksia, mikä rikastuttaisi kyseisten alueiden matkailua. Matkailualan tehtävät on jaettava kahteen osaan: kunkin alueen varsinainen toimivalta ja molemminpuolista etua palveleva suora yhteistyö muiden alueiden kanssa.

3.1.6. Monet talous- ja yhteiskuntaelämän toimijat eivät ymmärrä eivätkä tulkitse oikealla tavalla kaikkia matkailutoimia, koska niitä ei voi mitata rahassa, ne ovat monialaisia ja täysin uudenlaisia. Tämän vuoksi ei voida luoda yhtenäisiä kilpailupuitteita. Niinpä Euroopan alueiden on pyrittävä mieltämään matkailu siten, että heikko ja hauras, mutta yhtä aikaa voimakas ja tulevaisuuteen katsova ala pystytään jäsentämään.

3.1.7. Paikallis- ja alueviranomaisten ja jopa valtiovallan on kyettävä vastaamaan aluesuunnittelulla ja maankäytöllä sekä alueen asukkaiden että kaikkien siellä vierailevien ihmisten ja matkailijoiden tarpeisiin ja annettava oma panoksensa alueen kestävään kehittämiseen ja sopusointuisuuteen.

3.2. Alueiden välisen viestinnän puutteet jäsenvaltioiden ja Euroopan tasolla luo ontuvan kilpailutilanteen, joka aiheuttaa vääristymiä sekä tiettyjen päämäärien saavuttamiseen tarkoitettujen voimien ja varojen tuhlausta.

3.3. Koska subjektiivisten tavoitteiden määrittäminen on helppoa, matkailun kehittämisessä ilmenee toisinaan epätasaisuuksia valtakunnallisella, alueellisella ja jopa paikallisella tasolla. Matkailua on kehitettävä sopusointuisesti siten, ettei puututa paikkakunnalle tai alueelle tunnusomaisiin piirteisiin tai vääristetä niitä. Lisäksi on vahvistettava erityispiirteitä, sillä sekä paikkakunnan asukkaat että siellä vierailevat matkailijat edellyttävät kohteen erottuvan muista.

3.4. Matkailutarjonnan kehittäminen ja edistäminen kärsivät sekä paikallis- ja alueviranomaisten matkailun johtamistaitojen heikkoudesta että valtion ja kansainvälisten elinten kyvyttömyydestä antaa niille tarvittavaa teknistä tukea. Alueita ja paikkakuntia tulee kannustaa tarkastelemaan omia alueellisia matkailutavoitteitaan jäsenvaltio- tai yhteisötason strategioiden puitteissa niiden integroimiseksi kyseisiin puitteisiin ja siten niiden vaikutuksen tehostamiseksi.

3.5. Alue- ja paikallisviranomaiset käyttävät kuitenkin huomattavasti varoja matkailun kehittämiseen. Erityisesti uuden teknologian käyttäminen auttaa tekemään tunnetuksi ja hyödyntämään alueen mahdollisuuksia entistä paremmin oman maan ja Euroopan ulkopuolellakin. Paikallis- ja alueviranomaisten päämääränä ja tavoitteena tulee olla matkailun kielteisten vaikutusten torjuminen. Kielteisiä vaikutuksia aiheuttaa useasti matkailun liiallinen keskittyminen yhdelle paikkakunnalle. Tällainen kehitys lisää alueellisia ongelmia: esimerkiksi rikollisuus lisääntyy, mikä lisää samanaikaisesti asukkaiden turvattomuutta sekä vääristää paikkakunnan tunnuspiirteitä ja muuttaa paikkakunnan ominta potentiaalia.

Paikallis- ja alueviranomaisten on torjuttava matkailun kehittämisen aiheuttamat, toisinaan kielteiset seuraukset. Samalla on kuitenkin parannettava palveluita, joiden ansiosta kaupunkien ja alueiden arkielämä voidaan yhdistää matkailijoiden käyntiin ja viipymiseen paikkakunnalla.

Ongelma kärjistyy helposti perinteisissä, taantuissa eurooppalaisissa merenranta- ja vastaavissa kohteissa, joissa epäonnistuneet investoinnit sekä sopeutumattomuus muuttuviin lomaviettotapoihin ovat johtaneet lomaviettopaikkojen perusrakenteiden rappeutumiseen, työttömyyden kasvuun, alhaisiin keskituloihin sekä lisääntyvään rikollisuuteen ja taajamien köyhtymiseen. Alue- ja paikallisviranomaisten tulee siksi pyrkiä kansallisten ja eurooppalaisten viranomaisten avustuksella toimeenpanemaan uudistussuunnitelmia, joiden tavoitteena on nykyistä vakaampi työllisyystilanne kasvavilla nykyaikaisilla matkailumarkkinoilla sekä matkailualaa sivuavilla aloilla.

3.6. Alue- ja paikallishallinnon matkailupolitiikan on oltava laaja-alaista. Täten on veloitettava eri aloista vastaavat tahot yhteensovittamaan toimintansa siten, että toimilla on kerrannaisvaikutuksia eivätkä ne ole yksittäisiä alakohtaisia toimia, vaan liittyvät toinen toisiinsa ja palvelevat samaa tarkoitusta.

4. Yhteisön nykyisten toimien vahvuudet ja heikkoudet

4.1. On ilmeistä, että matkailun kehittämisessä toistaiseksi saavutettu taso vaihtelee jäsenvaltioittain, mutta myös jäsenvaltioiden sisällä, ja että paikallisviranomaiset sen enempää kuin valtion viranomaisetkaan eivät ole vielä riittävän hyvin ymmärtäneet, että matkailu on sektori, jota on kehitettävä nykyistä tarmokkaammin, jotta lähentymiskriteerit saavutettaisiin. Jäsenvaltioiden kiinnostus matkailuun yhteiskunnalliselta ja taloudelliselta kannalta ei ole yhtä suuri. Jäsenvaltioiden näkemykset yhteisön interventioiden laajuudesta eroavat myös selkeästi toisistaan. Määräävä eroja aiheuttava tekijä on usein asianomaisen maan matkailukysyntä, sillä kysynnän intressit ovat selkeässä ristiriidassa tarjonnan intressien kanssa.

4.2. Tietyt jäsenvaltiot eivät luultavasti toivo, että yhteisö puuttuu säädöksin tai muulla tavoin matkailumarkkinoiden mekanismeihin, vaan ne olettavat markkinoiden toimivan parhaiten täydellisen vapauden ympäristössä. Ne suhtautuvat ehkä kielteisesti siihen, että jäsenvaltioiden matkailusektorit saavat osakseen muita kuin rakennerahastojen niille myöntämiä yhteisön varoja. Näin ollen niiden asenne on kielteinen, koska ne haluaisivat rajoittaa yhteisön interventioita (EU:n nykyisen suuntauksen mukaisesti) tai koska ne eivät budjettisyistä halua, että anotaan lisärahoitusta. Toiset jäsenvaltiot pyrkivät sen sijaan siihen, että yhteisö puuttuu aiempaa enemmän matkailuun ja lisää toimintaansa alalla, koska ne

ovat vakuuttuneita, että matkailumarkkinat ovat tietyssä suhteessa vääristyneet, esimerkiksi matkanjärjestäjien kaikkivoipaisuuden johdosta.

4.3. Näiden mielipide-erojen vuoksi Euroopan unioni ei ole vielä onnistunut sopimaan yhteisön matkailupolitiikan sisällyttämisestä perustamissopimuksiin niiden tarkistamisen yhteydessä. Tämä on puute, joka mielestämme on korjattava mahdollisimman pian. Tämän vuoksi toimiessaan sille annettujen toimivaltuuksien puitteissa Euroopan unionin tulisi kunnioittaa asianmukaisella tavalla myös jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten matkailupolitiikkaa. Koska yhteisöllä on toimintalinjoja matkailuun vaikuttavilla aloilla (kuluttajien ja ympäristön suojelu, liikenne), on vaadittava, että tämän eurooppalaisen elinkeinohaaran oikeudet tavoitteet otetaan riittävästi huomioon sen kilpailukykyyn takaamiseksi kansainvälisillä matkailumarkkinoilla.

Erityisesti on pantava merkille, että aluekehitykseen liittyvissä toimissa ja aloitteissa matkailua ei pidetä yhtenä ensisijaisista aloista. Kuten jo todettiin, matkailupolitiikasta on tullut sitä yleisemmän tason toimiiin ja politiikkoihin liitetty erikoisuus.

4.4. Matkailualalla on näin ollen pantava täytäntöön Euroopan unionin muiden politiikkojen perusteella säädettyä yhteisön oikeutta, ja ala on usein tuomittu kantamaan siitä aiheutuvat lisäkustannukset ja sopeutumaan kehukseen, joka ei vastaa sen tarpeita eikä sen käytännön potentiaalia. Lisäksi selkeän, erillisen matkailua koskevan politiikan puuttuminen vääristää sosiaalidialogia. Kuvaava esimerkki tästä on, että eurooppalainen matkailualan järjestöjen liitto ei ota suoraan osaa työmarkkinaosapuolten väliseen vuoropuheluun, vaan sitä edustaa teollisuuden liitto (jossa matkailualan liitolla on "erityisneuvonantajan" asema), vaikka teollisuuden ja matkailun vaatimukset ja tarpeet poikkeavat täysin toisistaan.

Matkailupolitiikan puuttuminen estää myös kyseiselle politiikalle tyypillisten yhteisten päämäärien ja toimintatapojen määrittämistä. Esimerkkinä mainittakoon sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tavoite, joka vastaisi koko väestön aiheellisia odotuksia jokaisen kansalaisen oikeudesta vuosilomaan ja vapaa-ajanviettoon.

4.5. Matkailupolitiikassa saatettaisiin tarvita jäsenvaltioiden ja alueiden tiiviimpää yhteistyötä etenkin kun otetaan huomioon, että Euroopan asema alan maailmanmarkkinoilla heikkenee vuosi vuodelta, koska lomat ovat kalliita vanhalla mantereella ja kaukaiset eksoottiset matkakohteet ovat kilpailukykyisempiä. Jäsenvaltioiden ja alueiden on yhteisön matkailupolitiikasta vastaavina toimijoina näin ollen määritettävä ja toteutettava soveltuva ja johdonmukainen strategia säilyttääkseen asemansa maailmanmarkkinoilla. Lukujen ylimalkainen tarkastelu osoittaa, että 10 vuoden aikana 1988–1997 Euroopan yhteisön osuus koko mantereen tuloksesta väheni 74 %:sta 68,7 %:iin saapuneiden matkailijoiden ja 82,9 %:sta 76,7 %:iin tulojen osalta.

Kun otamme lisäksi huomioon maailman matkailujärjestön (WTO) viimeaikaiset ennusteet kansainvälisen matkailun kolminkertaistumisesta 20 seuraavan vuoden aikana ja tästä matkailulle lähivuosina aiheutuvat taloudelliset ja yhteiskunnalliset haasteet, on tarpeen nopeasti kehittää

- Euroopan matkailun kilpailukykyä asettamalla matkailun tarpeet ensisijaiseen asemaan tärkeimmillä kaavoitusalueilla
- suosituimpien kohteiden kehitys- ja hallinnointimekanismeja.

4.6. EU on tähän asti kohdistanut voimansa tiettyihin selkeästi määritettyihin asiakokonaisuuksiin, joita ovat kerättyjen tilastotietojen yhdenmukaisuus, taitojen levityksen parantaminen matkailualalla, matkailijan suojeleminen kuluttajana, kulttuuriperinnön esille tuominen (mikä edellyttää kulttuuriarvojen sisällyttämistä matkailuun), kestävän kehityksen periaate matkailussa jne. Matkailualaa on nyt ryhdytty kehittämään ja edistämään, koska se on työvoimavaltainen ala. Matkailu luo työpaikkoja erityisesti nuorisoa ja naisia koskevan työttömyyden vaivaamaan Eurooppaan. Tätä tarkoitusta varten on perustettu matkailualan edustajien komitea, joka on jättänyt päätelmänsä yhteisön toimintamahdollisuuksista alalla. Euroopan komissiossa toimiva pieni ryhmä vetää nyt tutkimus- ja tiedotusohjelmia, joissa käsitellään esimerkiksi kaupunkien ja niiden historiallisten keskustojen matkailun edistämistä sekä euron käyttöönottoa matkailusektorilla. Korkean tason työryhmän tärkeimmät päätelmät olivat, että matkailun osuudelle kasvun ja työllisyyden edistämiseksi on annettava enemmän poliittista tunnustusta kaikilla tasoilla, ja että tämän tulisi johtaa myönteisiin toimiin, jotka vahvistavat matkailuelinkeinon mahdollisuuksia edistää kestävän kehityksen periaatteelle pohjautuvaa kasvua. Lisäksi matkailualan kannalta tärkeiden teemojen sisällyttäminen yhteisön ohjelmien ja yhteisön politiikan suunnitteluun ja toteutukseen antaa yhteisölle ainutlaatuisen mahdollisuuden edistää Euroopan kilpailukykyä. EU:n toteuttamien matkailualan toimien koordinoitua on parannettava ja niiden on perustuttava Euroopan komission eri pääosastojen interventioiden, etenkin taloudellisten interventioiden tehostettuun koordinaatioon. Myös asianomaisten osapuolten välisten neuvottelujen ja yhteistyön tehostaminen paikallisella, alueellisella, valtiollisella ja Euroopan tasolla on ehdoton edellytys sille, että matkailualan osuutta kasvun edistämiseksi voidaan täysin hyödyntää.

4.7. Nykyään ollaan tietoisempia kuin koskaan siitä, että on tärkeää käyttää uusiutumattomia luonnonvaroja vastuullisesti ja varmistaa resurssien säilyminen tuleville sukupolville. Vuonna 1996 tehdyn Eurobarometri-kyselyn mukaan 98 % eurooppalaisista katsoo, että ympäristönsuojelun ja saastumisen vastaisen taistelun tulee olla unionin prioriteetteja, ja suuri enemmistö (82 %) on sitä mieltä, että ongelma on akuutti ja että se vaatii välittömiä toimia. Ympäristötietoisuus näkyy

myös lomien suunnittelussa: myös ympäristön laatu ja henkilökohtainen turvallisuus ratkaisevat yhä useammin matkakohteen valinnan. Kaikkien matkailuelinkeinon haarojen ja suurten matkakohteiden viranomaisten velvollisuus on käsitellä ongelmia, joita matkailutoiminnot aiheuttavat käytettävissä oleville luonnonvaroilta. On tarpeen arvioida systemaattisesti suurten hankkeiden ympäristövaikutuksia. Myönteisemmin tarkasteltuna on tutkittava, miten matkailu voi auttaa säilyttämään ihmisen tuottamat, luonnonvaraiset tai kulttuuriset resurssit ao. alueilla.

4.8. Matkailun, kulttuuriperinnön ja ympäristön välitön keskinäinen riippuvuus on hyvin laajalti tunnustettu. Koska matkailu on riippuvainen näistä virkistystoiminnan tuottamisen ja markkinoinnin perustana olevista resursseista, se on ihanteellinen kestävä kehityksen periaatteen kokeiluala. Yhteisön tämän alan toiminnan ensimmäisenä päämääränä on aloittaa "nousukierre", joka auttaa suuntaamaan matkailutalouden ja ympäristön väliset suhteet pitkäaikaiseen elinvoimaisuuteen.

4.9. Tiettyjen matkailuelinkeinon sektoreiden, julkisten tai yksityisten organisaatioiden ja tiettyjen matkailun suunnittelussa ja hallinnossa toimivien yksilöiden kiitettävien ponnistusten lisäksi on syytä aloittaa koordinoituja hankkeita, jotka tarjoavat asianomaisille mahdollisuuden tutkia aiempaa järjestelmällisemmin eri jäsenvaltioissa ja alueilla sovellettuja menetelmiä suositeltavimpien käytäntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi. Matkailijoille ja matkailuyrityksille on myös tiedotettava kohdealueiden ympäristön ja kulttuurikohteiden tilasta ja kannustettava käyttämään helposti vaurioituvia resursseja ympäristöä säästävästi.

Lisäksi on edistettävä paikallistasolla matkailutarjonnan sekä käsityö-, taide- ja kulttuurituotannon välistä integraatiota, joka on mielenkiintoinen aluekehityksen tukiväline.

4.10. Sekä luonnon- että ihmisen muokkaaman ympäristön laadun kohentaminen on äärimmäisen tärkeää matkakohteiden ja matkailuyritysten hyvinvoinnille, ja se on kestävän kehityksen välttämätön edellytys. Euroopan yhtenäismarkkinoilla, jossa ihmisten liikkuminen on vapaata, huolen kaikkien kansalaisten (matkailijat mukaan luettuina) turvallisuudesta on kannustettava kaikkien jäsenvaltioiden oikeus- ja turvallisuusalan viranomaisia parantamaan yhteistyötään järjestäytyneen rikollisuuden, kaikenlaisen hyväksikäytön muotojen, lapsiin kohdistuvien rikosten, rasismien, muukalaisvihan, huumekaupan, terrorismin jne. torjumiseksi.

4.11. Toteuttaessaan politiikkojaan ja toimiaan vuosina 1995–1996 yhteisö pyrki jatkuvasti sisällyttämään kestävä kehityksen periaatteen matkailun kehittämistoimenpiteisiin ja -käytäntöihin. Korostettakoon, että matkailu on yksi viidestä suuresta alasta, joilla komission mukaan on sovellettava kestävä kehityksen periaatetta. Arvioituaan tämän politiikan tulokset yhteisö keskittää huomionsa nykyisten toimien standardoimiseen ja erityisesti matkailun kehittämistä koskevien uusien säädösten ja rahoitustoimien alulle panemiseen.

4.12. Kuten tiedetään, matkailu on hyötynyt runsaasti EU:n rakennerahastojen rahoituksesta, yhteisöaloitteista ja muista yhteisön erityisohjelmista. Siten se on voinut käyttää majoitukseen, omiin perusrakenteisiinsa tai kohdemarkkinointiin varat, jotka se on saanut yhteisön toisen tukiohjelman yhteydessä Interreg II, Leader II ja Life-aloitteista. Lisäksi matkailu hyöttyy rakennerahastojen määrärahoista suurten yleisten perusrakennetöiden (liikenneväylät, sillat, rautatieverkon nykyaikaistaminen jne.) yhteydessä. Komission vuonna 1996 hyväksymässä ensimmäisessä kertomuksessa taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta yhteenkuuluvuudesta jäsennellään yksityiskohtaisesti edistyminen yhteiskunnallis-taloudellisessa koheesiossa ja se, miten yhteisön tarjoamat välineet ovat auttaneet sitä lähestymään tätä tavoitetta. Asiakirjassa mainitaan esimerkkejä matkailutoimintoihin suunnatusta yhteisön rahoituksesta. Vaikka voidaan erehtymättä olettaa, että Euroopan unionin toimet matkailun tukemiseksi ovat laajalti edistäneet taloudellista ja yhteiskunnallista koheesiota, on vaikea kartoittaa niiden vaikutuksia tarkemmin. On erittäin vaikeaa arvioida tarkasti rakennepolitiikkojen vaikutuksia, etenkin lyhyellä aikavälillä. Matkailun kohdistuneiden vaikutusten arviointi on vieläkin vaikeampaa, ottaen huomioon, että matkailuelinkeino käsittää laajan taloudellisten toimien kirjon vielä eri tasoilla.

4.13. Matkailu nähdään entistä enemmän ammattitaitoa vaativia ja kestäviä työpaikkoja luovana elinkeinona ja toisaalta kaavoitukseen vaikuttavana tekijänä. Matkailualan työvoima on paikalleen sidottua, ja elinkeino muodostuu laajalla alueella toimivista työpaikkojen luomispotentialia omaavista pk-yrityksistä. Matkailun kehittäminen kehityksestä jäljessä olevilla alueilla voi johtaa kyseisten alueiden erityispiirteiden ja vahvuuksien hyödyntämisen ansiosta yleisen taloudellisen ja yhteiskunnallisen tason kohottamiseen ja parantaa alueellista tasapainoa.

Näitä seikkoja voidaan käyttää matkailun tunnustamisen perusteena Euroopan tasolla, jotta alalle myönnettäisiin tarvittavat varat edellä mainittujen haasteiden kohtaamista varten.

5. Ehdotukset

5.1. Alueiden komitean jäsenten, jotka voivat nähdä matkailun konkreettiset ongelmat läheltä ja hoitavat ja käsittelevät niitä paikallisella tasolla, on tutkittava niitä koko kokemuksensa voimalla ja viitoitettava näin tietä EU:n muille toimielimille.

5.2. Alueiden komitea katsoo, että seuraavaksi luetellut toimet tukevat paikallis- ja alueyhteisöjä niiden ponnisteluissa kestävä kehityksen varmistamiseksi:

5.2.1. EU:n on matkailuun vaikuttavia yhteisön politiikkoja, kuten kuluttajansuojaa, ympäristönsuojelua ja liikennealaa koskevia politiikkoja suunnitellessaan pidettävä huoli siitä, että myös matkailualan tarpeet otetaan huomioon. Erityisesti on edistettävä vapaiden markkinoiden joustavaa toimintaa, estettävä monopolien ja oligopolien syntyminen ja kannustettava jäsenvaltioita suunnittelemaan politiikkansa sellaiseksi, että siinä otetaan huomioon ihmisten ja pääoman vapaa liikkuminen.

Paikallis- ja alueyhteisöjen tulisi voida osallistua aktiivisemmin matkailuun vaikuttavien toimien suunnitteluun ja hallintoihin. Tämän vuoksi tulisi käynnistää kuulemismenettely toivotuista tavoitteista ja alaan liittyvien tulevien toimien koordinoinnista ja liittää ne osaksi EU:ssa käynnissä olevia rahoitusuudistuksia (Agenda 2000 ja kulttuurin puiteohjelma 2000).

5.2.2. EU:n on tuettava hallinnon hajauttamista, niin että paikallis- ja alueviranomaisilla on samanarvoiset taloudelliset keinot kehittyä matkailualalla erityisesti käsiteollisuusalan kokemusten kokoamishankkeissa. Niiden tarkoituksena on hyödyntää paikallisia erityispiirteitä ja perinteitä.

Unionin on taattava resurssien tehokas käyttö ja vältettävä tukemasta yksittäisiä toimia, joilla ei ole selvää lisäarvoa yhteisön kannalta. Unionin on keskitettävä ponnistelunsa mieluummin paikallis- ja alueviranomaisten yhteistyötoimien edistämiseen varsinkin silloin kun toimet ulottuvat yli valtionrajojen tai kun ne saattavat vaikuttaa tuntuvasti koko matkailuun.

5.2.3. Euroopan unionin on jatkettava erillisiä tukiohjelmiä ja siirrettävä alue- ja paikallisviranomaisille oikeus käyttää varoja kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti, jotta korostettaisiin alue- ja paikallisviranomaisten roolia ja ne voisivat tehostaa nykyisten ja tulevien tehtäviensä hoitoa tällä alalla.

5.2.4. Jäsenvaltioita kehoitetaan varaamaan osa rakennera-
hastojen varoista kehityssuunnitelmien ja ohjelmien puitteissa
matkailuun, jotta vahvistetaan EU:n suoraa yhteistyötä paik-
allis- ja alueviranomaisten kanssa sekä alueiden välistä, valtioiden
välistä ja rajatylittävää yhteistyötä matkailun kehittämiseksi.

5.2.4.a. Yhteisön rahoitusohjelmat ja jäsenvaltioiden mat-
kailuyrittäjyyden ja matkailualan työllisyyden tukemiseen
tähtäävät ohjelmat tulisi integroida keskenään niin laajasti kuin
se valtion tukea koskevien määräysten mukaan on mahdollista.

5.2.5. On tuettava matkailualan koulutusta ja tutkintojen
vastavuoroista tunnustamista kohentamalla alan ammattilais-
ten tietotaitoa ja pyrkimällä lujittamaan tällä tavoin laadukasta
matkailua.

5.2.6. Tukien myöntämisessä on otettava paremmin huo-
mioon työllisyysvaikutukset, ja kokovuotinen työllisyys on
asetettava etusijalle.

5.2.7. Alueidenväliseen yhteistyöhön kannustetaan ulko-
puolisista maista suuntautuvan matkailupotentiaalin hyödyn-

tämiseksi entistä paremmin. Erityisen hyödyllistä olisi luoda
maiden välisiä verkostoja, jotta erityisesti alue- ja paikallisviran-
omaiset voisivat vaihtaa teknistä taitotietoa sekä tehdä tunne-
tuksi yhteisiä matkailupaketteja, perinteisiä tuotteita ja koke-
musta, tukea alueellisten matkailureittien luomista sekä suosia
Euroopan kuntien ja alueiden neuvoston (CERM) ja Euroopan
alueiden liiton samoin kuin alue- ja paikallisviranomaisten
kehittämien ala- ja aluekohtaisten verkostojen toimia. Olisi
myös erittäin hyödyllistä luoda yhtenäinen tilastointi- ja laadun
arviointijärjestelmä.

5.2.8. Tällä hetkellä Euroopassa tarvitaan taloudellista ja
sosiaalista lähenemistä, suotuisia kehitysoloja valtiollisella,
alueellisella ja paikallisella tasolla sekä työpaikkojen luomista.
Matkailu on kiistämättä talouden, yhteiskunnan, kulttuurin ja
ympäristön kannalta kasvava ala, joka luo työpaikkoja. Siksi
EU:n tulee suosia julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteis-
työtä tunnustamalla paikallis- ja alueviranomaisten johtava
asema toimissa, joilla saavutetaan integroidut matkailujohta-
misen tavoitteet levittämällä esimerkkejä alan hyvistä käytän-
nöistä.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

LIITE I

alueiden komitean lausuntoon

Alueelliset työllisyysopimukset

Taulukossa alleviivatuilla alueilla on matkailuun ja kulttuuriin liittyviä toimenpiteitä

(Lähde: PO XVI)

Liste des promoteurs techniques hommes des pactes territoriaux pour l'emploi

Langue	Régions/Zones	Organisme	Fonction	Nom	Prénom	Sexe	Rue	Pays	Code postal	Ville	Téléphone	Télécopieur	E-Mail
EN	<u>Abruzzi: Sangro Aventino</u>	Segreteria Tecnica del Patto c/O Consorzio Mario Negri Sud	Coord	Trivilino	Raffaele	M	Santa Maria Imbaro	I	66030	Santa Maria Imbaro	0039/0872/570223	0039/0872/570226	patto@comms.mnegri.it
FR	<u>Alentejo</u>	Comissao de Coordenação da Regiao do Alentejo	Coordenador	Lopez Figueira	Francisco	M	Estrada das Piscinas, 193	P	7000	Evora	351/066740300	351/066/26562	psilva@ccr-alt.pt//lopes.figueira@ccr-alt.pt
FR	<u>Alsace Molsheim</u>	Mission locale du bassin d'emploi de Molsheim Schirmeck		Miecaze	Philippe	M	1 chemin de Dorlisheim	F	67120	Molsheim Schirmeck	33/3/88488651	33/3/88488632	pacte.territorial.molsheim@wanadoo.fr
EN	<u>Anatoliki Makedonia Drama</u>		Coordinateur local	Diamanti	Smaro	F	112, rue Decatis Ematis Maiou	EL	66100	Drama	301/521/26614	301/521/32722	aned@dias.gr
EN	<u>Andalucia: Bahia de Cadiz</u>	Bahia de Cadiz		Chacartegui Chopitea	Fidel	M	Plaza de San Juan de Dios Edificio Amaya, 3 Planta	E	11005	Cadiz	34/95/6290660	34/95/6272114	mancobahia@tsai.es
FR	<u>Aquitaine: Périgord noir</u>	Pays du Périgord Noir Mairie de Sarlat Espace économique emploi		Drilhole	Patrice	M	Place Marc Busson	F	24200	Sarlat	33/5/53315604	33/5/53315634 33/5/53315604	e3.sarlat.europe@perigord.tm.fr
EN	<u>Asturias: Cuencas Mineras de Asturias</u>	Comarcas Mineras del Principado de Asturias	Sr.	Blanco	Maria Teresa	M	Plaza de Espana, nº 1-3 Planta	E	33007	Oviedo	34/98/510.64.01	34/98/510.64.12	
EN	<u>Barnsley</u>	Barnsley MBC (Yorkshire)		McAvan	Lynda	F	Town Hall Barnsley	UK	S702TA	Barnsley, South Yorkshire	44/1226773446	44/1226773449	
EN	<u>Bayern: Amberg-Sulzbach</u>	IMU-Institut für Medienforschung und Urbanistik e.V.	Dr.	Sträter	Detlev	M	Hermann-Linggstr. 10	D	80336	München	49/89/544126-0	49/89/544126-11	imu-muenchen@t-online.de
EN	<u>Berlin: Neukölln</u>	Wirtschaft und Arbeit in Neukölln e.V.		Aster	Reiner	M	Oranienstrasse 65	D	10117	Berlin	4930283085-29/22/0	4930283085-10/55	Reiner.Aster@t-online.de
EN	<u>Berlin: Neukölln</u>	gsub GmbH		Wunsch	Gabriele	F	Oranienburger Strasse 65	D	10117	Berlin	49/30/283085-42	49/30/283085-10	
EN	<u>Birmingham and Solihull</u>	Economic Development Department		Cocker	Jim	M	Birmingham CC PO Box 2470 Baskerville House Broad Street	UK	B12NF	Birmingham	44/121/303.49.57	44/121/303.30.76	jcocker@eddbirm.co.uk
EN	<u>Bornholm</u>	Bornholm		Toudal	Mikkel	M	Ullasvej 23	DK	3700	Ronne	45/56959400 Ext2203	45/56957967	FFMTO@BORA DK
EN	<u>Borough of St Helens</u>	Chief Executives Dept. St Helens MBC		Hawkins	John	M	Victoria Square	UK	WA10IPH	St Helens	44/1744/456.066	44/1744/456.889	
EN	<u>Bremen</u>	Senat für Arbeit der Freien Hansestadt Bremen		Henschen	Joerg	M	Contrescarpe 73	D	28195	Bremen	49/421/361 6003	49/421/361-2072	henschen@unibremen.de
FR	<u>Bruxelles Capitale</u>	ORBEM		Rauis	Isabelle	F	bd. Anspach 65	B	1000	Bruxelles	32/2/505.77.05		irauis@orbem.be
EN	<u>Campania: Agro Nocerino Sarnese</u>	Presidenza della Provincia di Salerno	Coord	Vaccaro	Guglielmo	M	Via Roma	I	84123	Salerno	39/089 253424/ 0039 335 - 6246179	39/089 253638	gvaccaro@microsys.it
EN	<u>Campania: Area Nord Est Napoli</u>	Castello Baronale del Comune di Acerra (NA)	Coord	Versace	Silvio	M	Castello Baronale	I	80011	Acerra (NA)	0039/081/8857999/ 0039 081 5219133	0039 081 8857799	argon@mclink.it

Langue	Régions/Zones	Organisme	Fonction	Nom	Prénom	Sexe	Rue	Pays	Code postal	Ville	Téléphone	Télécopieur	E-Mail
EN	<u>Castilla y Leon: Cuencas Mineras de Palencia de</u>	Junta de Castilla y Leon		Romera Hernandez	Aurora	F	Junta de Castilla y León Dirección General	E	47001	Valladolid	34/983 41 41 00	34/983 41 45 17	aurora.romera@svf.dgtr.cict.jcyles
EN	Cataluna: Valles occidental	Conseil Comarcal del Vallès Occidental	Sr.	Gonzalez	Olga	M	Carretera N-150, km 14.5	E	08200	Sabadell	34/93/727.35.34	34/93/727.19.69	promoeco@ccvoc.org
FR	<u>Centro: Marinha Grande</u>	Câmara Municipal da Marinha Grande	President	Orfao	Alvaro	M	Câmara Municipal da Marinha Grande	P	2430	Marinha Grande	351/44/5703300	351/44/567154	
FR	Centro: Marinha Grande	Câmara Municipal da Marinha Grande	Vereador	Constâncio Santos	Armando	M	Câmara Municipal da Marinha Grande	P	2430	Marinha Grande	351/44/502.051	351/44/502.051	pte.mgrande@telepac.pt
EN	Ceuta	Procesa		Fernandes	Nicolas	M	Calle Teniente Olmo nº 2-3a Planta	E		Ceuta	34956515171	34/956.51.16.27	
FR	<u>Champagne-Ardenne: Pointe des Ardennes</u>	Association de développement économique du Pays de la Pointe CBE du Pays de la Pointe des Ardennes		Dujeux	Joël	M	43, rue Pasteur Immeuble CISE	F	08320	Vireux-Molhain	33/3/24426766	33/3/24426768	cbeadepp@wanadoo.fr
EN	Dublin Territorial Employment Pact	Dublin Regional Authority		Doyle	Gerard	M	North Great George's street	IRL		Dublin 1	353/1/8788900	353/18788711	dra@itw.ie
FR	Dudelange: CLE	Commune de Dudelange		Wolff	Eliette	F	Administration communale de Dudelange BP 73	L	3401	Dudelange	352/516121/204	352/5161121/205	addudel@pt.lu
EN	Dundalk/Drogheda	Dundalk Employment Partnership		Mulholland	Mark	M	Partnership Court, Park Street	IRL		Co Louth, Dundalk	353/42/30288	353/42/30552	partnership@dep.ie
EN	Dytiki Ellada: Achaïa		Coordinateur local	Voukelatos	Stathis	M	Aratou 20	EL	26221	Patras	003094 255059	3061 621 340	voukelatos@pat.forthnet.gr
EN	Dytiki Makedonia: Kozani-Florina		Coordinateur local pour Kozani	Tziouvaras	Christos	M	45, rue Delfon	EL	546 41	Salonique	30/31/868757 30/31/868758 003094 510800	30/31/868756	eurosyn@hol.gr
EN	East Midlands	Derby, Nottingham, Leicester		Rampton	James	M	Derby City Council, The Council House Cooperation	UK	DE1 2FS	St Derby	44/1332/258 455	44/1332/256 222	james.rampton@derby-city-council.gov.uk
EN	Emilia/Toscana/Umbria: Apenino centrale	Comunita Montana Val Tiberina Toscana	Coord	Tasias	Llias	M	Via San Giuseppe, 32	I	52037	Sansepolcro (AR)	0039 0575 7301/ 0039 335 374023	0039 0575 730201	leade2r-gubbio@krenet.it
EN	Flevoland	Provinciaal Bestuur Provincie Flevoland		Fackeldey	Jop	M	Postbus 135	NL	8200 AC	Lelystad	31/320-286747	31/320-286747	provincie@Flevoland.nl
EN	Hamburg	Johan Daniel Lawaetz Stiftung		Kuhlmann	Mathias	M	Neumühlen 16-20	D	22763	Hamburg	49/40/3984120	49/40/3975483	mk@lawaetz.de
EN	Haringey and North London			Shellard	Chris	M	Civic Centre	UK	N224LE	London Borough of Haringey	44/181/862.29.37	44/181/862.29.46	haringey.online@leevalley.co.uk
EN	<u>Isku lisalmen Seudun</u>	Isku lisalmen Seudun kumppanus		Niinimäki	Pekka	M	PI 99 Riistakatu 5,3.krs	FIN	74101	Isalmi	358/17/8301/650	358/17/8301/471	pekka.niinimaki@iisalmi.fi
EN	<u>Itae-Lappi</u>	kuntayhtymä/Itae-Lapin Kumppanusprojekti		Mustajärvi	Markus	M	Kuumanienmenkatu 2	FIN	98100	Kemijärvi	358/16/878 434/ GSM 358/40/5932 834	358/16/878 291	markus.mustajarvi@kemijarvi.fi

Langue	Régions/Zones	Organisme	Fonction	Nom	Prénom	Sexe	Rue	Pays	Code postal	Ville	Téléphone	Télécopieur	E-Mail
EN	<u>Jömtland</u>	Kommunförbundet i Jämtland		From	Gun	F	Box 3123	S	83103	Östersund	46/63-144610	46/63-143064	gun.from@komforb.oster-sund.se
EN	Kalmar Län	Regionförbundet i Kalmar län		Niklasson	Ingemar	M	Regional Council of Kalmar Box 762	S	39127	Kalmar	46/480-448364	46/480-54654	ingemar.niklasson@kalmar.regionforbund.se
EN	<u>Kemi</u>	Kemin Kumppanuusprojekti		Vaittinen	Antti	M	Valtakatu 11-13	FIN	94100	Kemi	358/16/259 123 GSM 358/400-96 27 97	358/16/259 125	antti.vaittinen@Kemi.fi
EN	Kentriki Makedonia Imathia		Coordinateur local	Rossakis	Dimitri	M	45 rue M. Alexandro	EL	54641	Salonique	30/94/668820 30/331/23708	30/331/20271	
EN	Kronjylland	TemPact Kronjylland		Andreasen	Tayo Lill	M	Odinsgade 4	DK	8900	Randers	45/8915/1278	45/8640/7214	tempact@randers.dk
FR	<u>La Réunion: Les Hauts</u>	Commissariat à l'Aménagement des Hauts de la Réunion		Grosset	Isabelle	F	10, rue de Nice	F	97400	Saint-Denis de la Réunion	262/904750	262/413889	cah.reunion@datargouv.fr
EN	<u>Lahti</u>	Lahten Seudun Kumppanuus		Riihikorpi	Eva	M	Vapaudenkatu 9 C 3	FIN	15110	Lahti	358/3/7520/530 358/3/7520/538 GSM 358/50/514 7792	358/3/7520/602	eva.riihikorpi@iskump.pp.fi
FR	Languedoc-Roussillon: Hérault	Conseil Général de l'Hérault — Direction de l'action économique et emploi — Hôtel du Département		Pastoret	Georges	M	1000 rue d'Alco	F	34080	Montpellier Cedex 04	33/4/67/67/6040	33/4/67/67/6007	economic@cg.34.fr
EN	<u>Limburg</u>	Provinciaal Bestuur Provincie Limburg	dhr.	Eggen	W.H.M.	M	Postbus 5700	NL	6202 MA	MA Maastricht	31/43/3897863	31/43/3897107	egf@prv.limburg.nl
EN	Limerick City	Paul Partnership Limerick		McCarthy	Elmarie	F	Unit 19, The Tait Centre, Dominic Street	IRL		Limerick	353/61/419388	353/61/418098	limtep@lol.ie
FR	Limousin: Ussel	CBE D'Ussel — Mairie		Bourgès	Laurent	M	26, avenue Marmontel	F	19200	Ussel	33/5/55725878	33/5/55722118	cbeussel@internet19.fr
EN	<u>Lohja</u>	Lohjanseudun kumppanuusprojekti		Linnapuomi	Pekka	M	Kauppakatu 6	FIN	08100	Lohja	358/19/369 1853 GSM 0500/707910	358/19/3691860	pekka.linnapuomi@lohja.fi
EN	<u>Mecklenburg-Vorpommern: Gustrow</u>	WfG Güstrow mbH/Förderverein Region Güstrow e.V.		Treichel	Manfred	M	Rövertannen 12	D	18273	Güstrow	49/3843/219140	49/3843/219141	aktiv@twfg.de
EN	<u>Melilla</u>	Ciudad Autonoma de Melilla		Suárez Guillén	Juan José	M	Plaza de Espana, nº 1	E	52001	Melilla	34/95/2699158	34/95/2699160	
EN	Molise: Matese	F.A.I. Azienda Speciale della Camera di Commerciodi Campobasso	Coord.	Zollo	Marco	M	Piazza della Vittoria n. 14	I	86100	Campobasso	0039/0874/471202	0039/0874/418144	faicb@tin.it
EN	Niedersachsen: Braunschweig-Peine	Berufsbildungs- und Beschäftigungsgesellschaft des Landkreis Peine mbH	Dr.	Wysocki	Gerhard	M	Woltorfer Strasse 57-59	D	31224	Peine	49/5171/7791-37	49/5171/7791-50	GW@bbg-Peine.de
EN	Noord-Brabant	Provincie Noord Brabant	dhr	Overbeek	H.	M	Postbus 90151	NL	5200 MC's	Hertogenbosch	31/73/681 2613	31/73/681 2217	bra pact@pt.net
FR	Nord-Pas de Calais: Roubaix	Comité de Bassin d'emploi CBE Roubaix-Tourcoing-Vallée de la Lys		Vanhuysse	Eric	M	88, rue du Haze	F	59200	Tourcoing	33/3/20241100	33/3/20704816	CBERTVL59@aol.com

Langue	Régions/Zones	Organisme	Fonction	Nom	Prénom	Sexe	Rue	Pays	Code postal	Ville	Téléphone	Télécopieur	E-Mail
FR	Norde: Vale do Sousa	Associação de Municípios do Vale do Sousa	Dra	Brandao	Eduarda	F	Praça D. Antonio Meireles	P	4620	Lousada	351/55/810700/8	351/55810709	valsousa@mail.telepac.pt
EN	Nordrhein Westfalen: réseau de trois pactes pour Ruhrgebiet	Emscher-Lippe-Agentur		Temps	Claudia	F	Herner Strasse 10	D	45699	Herten	49/2366/1098-15	49/2366/1098-24	claudia-temps@ela-online.de
EN	North Wales	North Wales Economic Forum Welsh Development Agency Unit 7		Royles	Meurig	M	St Asaph Business Park	UK	LL17 0LJ	St Asaph, North Wales	44/1745586247	44/1745586259	nweconomic.forum@dwa.co.uk/ nwales-tep@wda.co.uk
EN	Northern Ireland	Adelaide House Training and Employment Agency		Rogan	Gerry	M	Enterprise House W.L.N. Business Park — Canal Quay Newry BT35 6PH	UK	BT 28FD	Belfast	44/1232 257650	44/1232 257646	
EN	<u>Øresund</u>	Øresundskomiteen		Boye	Niels	M	Holbergsgade 14	DK	1057	København	45/33121222	45/33120722	
FR	Pays de Loire Saint-Herblain	PLIE Saint-Herblain-Couédron-Indre		Mothes	Romain	M	368, Boulevard Marcel Paul	F	44806	Saint-Herblain	33/2/40920263	33/2/40920258	rmothes@oceanet.fr
FR	<u>Picardie: Pays de Valois</u>	Communauté de Communes du Pays de Valois		Savarin	Erik	M	Mairie de Nanteuil le Haudouin	F	60440	Nanteuil-Le-Haudouin	33/344/88.05.09	33/3/44877596	com.valois@wanadoo.fr
EN	Puglia: Nord Barese	Castello Svevo di Barletta c/o Assessorato Cultura	Coord.	Daluiso	Emmanuele	M	Piazza Castello	I	70051	Barletta (BA)	39/0883/578601/05	39/0883/578604	daluiso@ulyse.it / infotep@ulyse.it
FR	Rhône-Alpes: Albertville	Comité de Bassin d'Emploi de l'Arrondissement d'Albertville		Delclos	Marie-Claude	F	85 rue Jean-Baptiste Mathias BP 180	F	73276	Albertville	33/04/79328925	33/04/79370059	cbealb@icor.fr
EN	Sachsen: Chemnitz	Stiftung Innovation und Arbeit Sachsen	Dr.	Richter	Gerhard	M	Bertolt-Brecht-Allee 24	D	1309	Dresden	49/351/31992200	49/351/31992215	stiftung-ias@t-online.de
EN	Sachsen Anhalt: Zeitz			Beret	Rainhilde	F	Altmarkt 1	D	06712	Zeitz	49/3441/83-289	49/3441/83-373	wifoe-22@t-online.de
EN	Sachsen: Chemnitz	Chemnitzer Wirtschaftsförderungs- und Entwicklungsgesellschaft: Regionalagentur Maschinenbau		Krischer	Thomas	M	Elsasser Strasse 7	D	09120	Chemnitz	49/371/5605219	49/371/5605216	ra_mb_ias@t-online.de
EN	<u>Salzburg</u>	Amt der Salzburger Landesregierung, Abt. 15		Tischler	Peter	M	Postfach 527	A	5010	Salzburg	43/662/8042-3786	43/662/8042-3808	peter.tischler@landsgb.gv.at
EN	Sardegna: Oristano	Provincia di Oristano	Associazione Industriali della	de Seneen	Cristina	F	Via Brunelleschi n. 26	I	9170	Oristano	0039/0783/303517 ou 19	0039/0783/73544	pattoris@tin.it
EN	Sicilia: Alto Belice Corleonese		Coord.	Faraone	Pietro	M	Via Sciuti 180	I	90144	Palermo	39/091/349 306	39/091/6262007	pto.alto.belice@mbox.infcom.it
EN	Sicilia: Calatino Sud Simeto	Comune Di Caltagirone (CT)	Coord.	Garavini	Roberto	M	Piazza Municipio, 5	I	95041	Caltagirone (CT)	0039/0933 41259	0039/0933 26622	Maria Samperi@casaturzo.it
EN	Sicilia: Catania Zona Sud	Comune di Catania	Coord.	Bonura	Harald	M	Palazzo degli Elefanti	I	95100	Catania	0039/095/7423329	0039/095/313152	h.bonura@ctonline.it
EN	Sønderjyllands	AF Sønderjylland Regional Office		Kristiansen	Rikke	M	Kometcentret Kometvej 26	DK	6230	Rødekro	45/74694788	45/74694722	pagt-rk@po.ia.dk
EN	South Tyneside	Development Services Dept. South Tyneside MBC		Magee	Ciara	F	Town Hall, Westoe Road	UK	NE332RL	South Shields	44/191/427/1717	44/191/427/7171	ciara.magee@s-tyneside-mbc.gov.uk

Langue	Régions/Zones	Organisme	Fonction	Nom	Prénom	Sexe	Rue	Pays	Code postal	Ville	Téléphone	Télécopieur	E-Mail
EN	Stereia Ellada: Viotia		Coordinateur local	Christakakis	Stavros	M	74 rue Karajanopoulou	EL	32100	Livadia	3094620599	3026134217	
	Stereia Ellada: Viotia			Karatzalis	Loucas	M	15 rue Spiridonos	EL	32100	Livadia	3094570430	30 261 21 414	
EN	Stockholm del av	Stockholm Kommun/stad		Strand	Lars	M	St Erik's Management Consultants City Hall	S	10535	Stockholm	46/850829821	46/850829829	lars.strand@stadshuset.stockholm.se
EN	<u>Strömstad</u>	Strömstads Kommun		Stahlbrandt	Kerstin	F	Bergsgatan 23	S	45290	Strömstad	46/5261900	46 526 19 110	kerstin.stahlbrandt@stromstad.se
EN	<u>Tampere</u>	Tampere-Pirkkalan Kumppanuusprojekti		Luukinen	Matti	M	PL 487 Aleksis Kivenkatu 10 E 2.krs	FIN	33101	Tampere	358/3/219 6243 GSM 358/50/5669/883 GSM 358/40/5661/245	358/3/219 6382	matti.luukinen@tt.tampere.fi
EN	Thessalie: Magnesia		Coordinateur local	Markogiannopoulos	Nicolas	M	27, rue Metamorfoseos	EL	38333	Volos	30/94/227/132 30/421/33/411-12	30/421/23/439	topsa@anem.gr
EN	Turun seutu	Abonet Turun seudun kumppanuushanke		Kirkkola	Antti	M	Yliopistonkatu 24 A 14	FIN	20100	Turku	358/22/627/528 GSM 358/50/5590/528	358/22/62/75/15	antti.kirkkola@turku.fi
	Tyrol: Imst, Landeck, Reutte		Main coordinator	Gohm	Siegfried	M	Schentensteig 1a	A	6500	Landeck	0043 5442 677804	0043 5442 6444053	wkta1@tirol.wk.or.at
EN	<u>Tyrol: Imst, Landeck, Reutte</u>	Verein IRI		Mayr	Anette	F	Ing. Ballerstrasse 1	A	6460	Imst	0043 5412 66101	0043 5442 66101	verein.iri@tirol.com
EN	Viborg	Viborg Amt, Erhvervs-og Arbejdsmarkedsafdelingen		Theut	Hans Chr.	M	Skottenborg 26	DK	8800	Viborg	45/87271700	45/86626862	crbgv@vibamt.dk
EN	Viborg	Viborg Amt, Erhvervs-og Arbejdsmarkedsafdelingen		Vestergaard	Gitte	F	Skottenborg 27	DK	8801	Viborg	45/87271700	45/86626862	crbgv@vibamt.dk
EN	Vlaanderen: Halle-Vilvoorde	Subregionaal tewerkstellingscomité Halle-Vilvoorde	Coordinator	Decrick	Annemie	F	Toekomststraat 36-38	B	1800	Vilvoorde	32/2/257.0333	32/2/252.45.94	TWP.Halle-Vilvoorde@village.uunet.be
EN	<u>Vlaanderen: Tongeren</u>	Subregionaal tewerkstellingscomité Limburg	Coordinator	Maes	Patrick	M	Overhaem, 37	B	3700	Tongeren	012/241160	12241162	TEP.maes.patrick@skynet.be
EN	Vorarlberg	Arbeitsmarktservice Vorarlberg		Hug	Claus	M	Rheinstrasse 32	A	6900	Bregenz	43/5574/691-271	43/5574/691-200	claus.hug@800.ams.or.at
EN	Värmland	Värmlandsradet		Helleqvist	Björn	M	Länsstyrelsen	S	65186	Karlstad	46/54-19 75 42	46/54-19 73 00	björn.helleqvist@s.lst.se
FR	Wallonie: Hainaut (Mons, Charleroi, Soignies)	ASBL Cellule F.S.E., WT.C.		Miroir	Geraldine	F	Rue Hamoir, 3 Bte 1	B	7100	La Louvière	064/214192	064/214298	pactehainaut.GM@skynet.be
FR	Wallonie: Ouest Brabant	Centre d'Entreprises et d'Innovation	Administrateur Conseiller	Parez	Léon-Philippe	M	Centre ID avenue Léon Champagne 3 bte 6	B	1480	Saintes	322/390/92/72	322/390/93/86	id.bw@skynet.be
EN	West Cornwall (Cornwall and Devon)			Bawden	W.M.	M	Rural Partnership Ltd	UK	TR140AB	Rosewarne Camborne Cornwall	44/1209716674	44/1209612215	wmbawden@aol.com
EN	West Scotland	Scotland Europa		Russell	Laurie	F	Strathclyde European Partnership, 94 Elmbank Street, Strathclyde House 6	UK	G24DL	Glasgow	44/131 244 06 92	44/131 244 0718	
EN	Western Areas of Athens		Coordinatrice locale pour Attique	Loukina	Georgie	F	9, Alopekis st.	EL	10675	Athens	30/1/7219323	30/1/3228778	nll@itel.gr

Langue	Régions/Zones	Organisme	Fonction	Nom	Prénom	Sexe	Rue	Pays	Code postal	Ville	Téléphone	Télécopieur	E-Mail
EN	Western Areas of Attique-Pireus		Coordinatrice pour le Pirée	Kikiri	Angeliki	F	12, rue Elispontou	EL	162 32	Vironas	30/94/746/024 30/93/447/628	30/1/324 12 37	
EN	Westmeath Area	Westmeath TEP Partnership/ Westmeath Community Development Limited		Monaghan	Ciara	M	Presentation House, Harbour Street,	IRL		Westmeath	353/44/48571	353/44/48441	TEP@westco.iol.ie
EN	Wien	WAFF		Winkelbauer	Elisabeth	F	Nordbahnstrasse 36/1/4	A	1020	Wien	00431 21748 315	00431 217 48 333	elisabeth_winkelbauer@waff.at
EN			Coordinateur local pour Florina	Tabakis	Georges	M	Tripotamos	EL	53100	Florina	30/385/23/666 30/385/26/626	30/385/41/571	
				Loukina	Georgie		125-127 rue Kifissias	EL	11524	Athens			

LIIITE II

alueiden komitean lausuntoon

TABLEAU N° 1

Nombre d'emplois culturels directs dans les pays de l'Union Européenne

Pays	Ensemble	Spectacle vivant	Patrimoine et Enseigt.	Cinéma et Audiovisuel	Autres Ind. Culturelles	Métiers d'art
Allemagne	1 065 000	100 000	80 000	75 000	170 000	450 000
Autriche				3 681		
Belgique	44 354	12 400	10 970	7 590	6 485	6 909
Danemark	26 000		2 900	5 303		
Espagne	249 000	42 400	20 000	38 600	72 000	72 000
Finlande	33 000	9 060	8 560	7 025	1 971	6 950
France	434 500	160 000	59 000	27 000	38 500	150 000
Grèce				8 847		
Irlande	28 950	6 150	1 500	3 500	1 800	16 000
Italie	345 000	104 000	36 413	87 000	34 000	83 000
Luxembourg				747		
Pays-Bas	113 672	35 000	15 961	16 111	22 500	21 000
Portugal	33 544	12 000	4 000	6 544	2 500	8 500
R.U.	421 720	90 100	71 000	91 000	20 200	25 000
Suède	63 657	33 000	3 500	10 907	3 500	10 000
Total	2 858 397	604 110	313 804	388 855	373 456	849 359

NB: Le chiffre de la rubrique «ensemble» ne correspond pas nécessairement à la somme des différentes catégories car les origines statistiques peuvent être différentes pour un même pays.

TABLEAU N° 2

Nombre d'emplois culturels directs dans les pays de l'Union Européenne, sans les métiers d'art

Pays	Ensemble	Spectacle vivant	Patrimoine et Enseigt.	Cinéma et Audiovisuel	Autres Ind. Culturelles	Métiers d'art
Allemagne	615 000	100 000	80 000	75 000	170 000	—
Autriche				3 681		
Belgique	37 445	12 400	10 970	7 590	6 485	—
Danemark	26 000		2 900	5 303		
Espagne	177 000	42 400	20 000	38 600	72 000	—
Finlande	26 050	9 060	8 560	7 025	1 971	—
France	284 500	160 000	59 000	27 000	38 500	—
Grèce				8 847		
Irlande	12 950	6 150	1 500	3 500	1 800	—
Italie	262 000	104 000	36 413	87 000	34 000	—
Luxembourg				747		
Pays-Bas	92 672	35 000	15 961	16 111	22 500	—
Portugal	25 044	12 000	4 000	6 544	2 500	—
R.U.	396 720	90 100	71 000	91 000	20 200	—
Suède	53 657	33 000	3 500	10 907	3 500	—
Total	2 015 038	604 110	313 804	388 855	373 456	—

NB: Le chiffre de la rubrique «ensemble» ne correspond pas nécessairement à la somme des différentes catégories car les origines statistiques peuvent être différentes pour un même pays.

TABLEAU N° 3

Nombre d'emplois culturels directs dans les pays de l'Union Européenne en % de la population active

Pays	Ensemble	Spectacle vivant	Patrimoine et Enseigt.	Cinéma et Audiovisuel	Autres Ind. Culturelles	Métiers d'art
Allemagne	2,8	0,263	0,210	0,19	0,44	1,18
Belgique	1,16	0,32	0,28	0,19	0,17	0,18
Danemark	1,1		0,12	0,22		
Espagne	1,8	0,3	0,14	0,27	0,52	0,52
Finlande	1,46	0,40	0,37	0,31	0,08	0,30
France	1,9	0,63	0,23	0,11	0,15	0,59
Grèce				8 847		
Irlande	2,6	0,5	0,13	0,31	0,16	1,4
Italie	1,53	0,46	0,16	0,38	0,15	0,38
Luxembourg				747		
Pays-Bas	1,57	0,48	0,22	0,24	0,31	0,29
Portugal	0,72	0,26	0,08	0,14	0,05	0,18
Royaume-Uni	1,52	0,32	0,25	0,32	0,08	0,10
Suède	1,54	0,79	0,14	0,24	0,08	0,24

NB: Le chiffre de la rubrique «ensemble» ne correspond pas nécessairement à la somme des différentes catégories car les origines statistiques peuvent être différentes pour un même pays.

TABLEAU N° 4

Nombre d'emplois culturels directs dans les pays de l'Union Européenne en % de la population active, métiers d'art exclus

Pays	Ensemble	Spectacle vivant	Patrimoine et Enseigt.	Cinéma et Audiovisuel	Autres Ind. Culturelles	Métiers d'art
Allemagne	1,56	0,25	0,20	0,19	0,43	—
Belgique	0,91	0,30	0,26	0,18	0,15	—
Danemark	1,1		0,12	0,22		
Espagne	1,10	0,26	0,12	0,23	0,44	—
Finlande	1,09	0,37	0,35	0,29	0,08	—
France	1,13	0,63	0,23	0,11	0,17	—
Grèce						
Irlande	0,90	0,41	0,10	0,27	0,12	—
Italie	1,16	0,46	0,16	0,38	0,15	—
Luxembourg						
Pays-Bas	1,29	0,49	0,22	0,23	0,30	—
Portugal	0,52	0,24	0,08	0,13	0,05	—
Royaume-Uni	1,44	0,32	0,25	0,32	0,08	—
Suède	1,36	0,83	0,08	0,27	0,08	—

NB: Le chiffre de la rubrique «ensemble» ne correspond pas nécessairement à la somme des différentes catégories car les origines statistiques peuvent être différentes pour un même pays.

Source 1,2,3,4: X. Greffe, «L'emploi culturel en Europe», Rapport pour la DG V, janvier 1997, Bruxelles.

Alueiden komitean lausunto aiheista:

- **"Yritysten toimintaolosuhteiden yksinkertaistamista käsittelevän työryhmän kertomus – BEST-ryhmä", sekä**
- **"Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle 'Yrittäjyyden ja kilpailukyvyyn edistäminen' – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suositukseen"**

(1999/C 293/09)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon yritysten toimintaolosuhteiden yksinkertaistamista käsittelevän työryhmän 30. huhtikuuta 1998 antaman kertomuksen ja komission tiedonannon "Yrittäjyyden ja kilpailukyvyyn edistäminen" – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suositukseen" (KOM(1998) 550 lopull.),

ottaa huomioon työvaliokuntansa 15. heinäkuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 c artiklan neljännen alakohdan nojalla tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n "Työllisyys – Talouspolitiikka – Yhteismarkkinat – Teollisuus – Pk-yritykset" tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 6:n marraskuun 30. päivänä 1998 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 387/98 rev. 1, jonka esittelijä oli Adam Unterrieder,

sekä katsoo, että BEST-ryhmän suositukset voidaan parhaiten toteuttaa alue- ja paikallistasolla,

ja toteaa, että alueiden komitea on kiinnittänyt huomiota alue- ja paikallisviranomaisten rooliin yrittäjyyden ja pienyritysten tukemisessa monesti aikaisemminkin, esimerkiksi lausunnoissaan aiheista "Ehdotus neuvoston päätökseksi kolmannelle monivuotisesta ohjelmasta pk-yritysten hyväksi Euroopan unionissa (1997-2000)" (CdR 211/96 fin)⁽¹⁾; "Komission tiedonanto – Yhteisön rakenteelliset toimet ja työllisyys" (CdR 306/96 fin)⁽²⁾; "Vihreä kirja innovaatiosta" (CdR 112/96)⁽³⁾; "Komission tiedonanto – Ensimmäinen Euroopan innovaatiota koskeva toimintasuunnitelma" (CdR 68/97 fin)⁽⁴⁾; "Ehdotus neuvoston päätökseksi innovatiivisille ja työpaikkoja luoville pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) tarkoitetuista rahoitustukitoimenpiteistä – Kasvua ja työllisyyttä koskeva aloite" (CdR 46/98 fin)⁽⁵⁾ sekä "Alue- ja paikallisviranomaisten tehtävä oppilaitosten ja yritysten lähentämisessä" (CdR 346/98)⁽⁶⁾,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alustavia huomioita BEST-ryhmän kertomuksesta ja komission tiedonannosta

1.1. Alueiden komitea pitää tervetulleena neuvoston aloitetta tehdä pk-yritysten toimintaympäristöstä yrityksille mahdollisimman suotuisa. Euroopan unionissa toimivien 18,5 miljoo- nan pk-yrityksen osuus edustaa yli 60:ta prosenttia EU:n kokonaisliikevaihdosta ja 66:ta prosenttia työvoimasta, ja ne ovat ratkaisevan tärkeässä asemassa Euroopan kilpailukyvyyn ja talouskasvun edistäjinä.

1.2. Alueiden komitea korostaa alue- ja paikallisviranomaisten merkitystä yksinkertaistettaessa yritysten toimintaympäristöä, sillä pk-yritykset ovat toiminnassaan tekemisissä ensisijaisesti kuntien ja alueiden (osavaltioiden) kanssa. Myös yhteisön ja jäsenvaltioiden hallintomenettelyjen yksinkertaistamistoimet ovat erittäin merkittäviä.

1.3. Komission tätä tarkoitusta varten asettaman työryhmän (BEST-ryhmän) kertomuksessa käsitellään monenlaisia kysymyksiä, jotka on jaettu neljään pääalaan:

- 1) työllisyys ja työolot
- 2) rahoituksen saatavuus
- 3) koulutus ja tutkimus sekä
- 4) hallintomenettelyjen yksinkertaistaminen.

(1) EYVL C 34, 3.2.1997, s. 34.

(2) EYVL C 42, 10.2.1997, s. 15.

(3) EYVL C 182, 24.6.1996, s. 1.

(4) EYVL C 244, 11.8.1997, s. 9.

(5) EYVL C 251, 10.8.1998, s. 41.

(6) EYVL C 116, 14.4.1997, s. 98.

1.4. Kertomuksen tavoitteena on antaa komissiolle ja jäsenvaltioille ehdotuksia konkreettisiksi toimenpiteiksi, joiden avulla voidaan parantaa lainsäädännöllisten määräysten laatua ja purkaa tarpeettomia esteitä eurooppalaisten yritysten kehittämisen tieltä.

1.5. Vastauksena BEST-ryhmän kertomukseen komissio hyväksyi 30. syyskuuta 1998 tiedonannon "Yrittäjyyden ja kilpailukyvyyn edistäminen" – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suositukseen⁽¹⁾. Tiedonantoon sisältyy konkreettinen toimintasuunnitelma, joka koskee seuraavia aloja:

- uusi lähestymistapa koulutukseen, ammattikoulutukseen ja työpaikkaan
- rahoituksen saatavuus ja innovaatiotoiminnan edistäminen
- julkishallinnon kehittäminen.

1.6. Komitea pitää BEST-ryhmän kertomusta tervetulleena ja toivoo, että tulevilla toimintasuunnitelmilla voidaan parantaa talouden toiminta-ehdotuksia.

1.7. Maailmanlaajuistumisen edetessä pk-yritysten täytyy selviytyä yhä laajemmalla talousalueella. Yrityksille suotuisan toimintaympäristön yhtenä tavoitteena on siten oltava pk-yritysten tiedonsaannin parantaminen, sillä pk-yrityksiltä puuttuvat usein ajalliset ja henkilöresurssit, jotta ne voisivat hankkia käyttöönsä kilpailun kannalta välttämättömiä tietoja. Siksi on tärkeää, että myös alueellisella tasolla tuetaan rajatylittävää kauppaa, yhteishankkeita ja vientiä.

1.8. Yritysten ja niiden työntekijöiden joustavuus – joka ilmenee elinikäisen oppimisen periaatteen hyväksyntänä – ei kuitenkaan riitä tekemään pk-yrityksistä kilpailukykyisiä. EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden – erityisesti alue- ja kuntatasolla – on samanaikaisesti etsittävä uusia yhteistyömuotoja julkisen ja yksityisen sektorin välillä (*Public Private Partnership*). Niiden on kaikilla hallintotasoilla oltava talouselämälle avoimia ja yritysten tarpeet huomioivia.

1.9. Komitea uskoo, että byrokratian ja ulkoisten kustannusten (tuonti- ja muut verot, hallinnolliset maksut jne.) vähentäminen on yksi tärkeimmistä ja parhaista tavoista auttaa pk-yrityksiä. Tämä tulisi pitää mielessä tätä lausuntoa tarkasteltaessa.

2. Konkreettisia huomioita BEST-ryhmän kertomuksesta ja komission tiedonannosta

2.1. BEST-erityisryhmän kertomuksessa ja komission tiedonannossa tehdään monia hyviä ehdotuksia pk-yritysten toimintaympäristön parantamiseksi. Alueiden komitea seuraa ehdotuksia hyvin kiinnostuneena, sillä pk-yritykset ovat pääsääntöisesti kosketuksissa juuri paikallis- ja alueyhteisöihin.

Työllisyys

2.2. Kun otetaan huomioon, että pk-yritykset vastaavat 66 prosentista työpaikoista, on toivottavaa, että pk-yrityksiä edustavat yhteisötason järjestöt saavat oikeuden osallistua sosiaaliallogiin ilman välikäsiä. Alakohtaisen ja alueellisen asiantuntemuksen ansiosta vältetään siten toimeenpano-ongelmia aluetasolla, ja toisaalta pk-yrityksissä voidaan näin käyttää enemmän uudenaikaisia osallistumistavoitteisia johtamismenetelmiä. Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön tutkimus osoittaa, että työnantajien ja työntekijöiden suoralla viestinnällä saavutetaan kansan- ja liiketalouden kannalta parhaat tulokset, jos siihen liittyy eturyhmien kollektiivinen edustus yritystasolla. Siten yhteisötason yhteiskunnallista vuoropuhelua täydennetään ja toteutetaan mielekkäästi yritystasolla.

2.3. Pk-yritysten kannalta suotuisan politiikan peruseriaatteenä on siksi oltava korkeiden eurooppalaisten laatustandardien ja korkean tuottavuuden säilyttäminen ja kehittäminen niin, että samalla kunnioitetaan historian saatossa syntyneiden ihmisoikeuksien periaatteita. Tavoitteena ei siten voi olla Euroopan tasolla luotujen työympäristöä koskevien (ympäristö, kuluttaja, työntekijä) vähimmäisstandardien alentaminen eikä myöskään kilpailu halpatyövoimamaiden kanssa. Yrittäjien ja työntekijöiden kannalta suotuisten hallinnollisten ja lainsäädännöllisten puitteiden suunnittelu voidaan alueiden komitean mielestä suorittaa parhaiten paikallistasolla. Paikallisviranomaisten ja paikallisten elinten tulee auttaa yrityksiä säilyttämään saavutetut vähimmäisstandardit ja parantamaan niitä.

2.4. Näillä edellytyksillä alueiden komitea pitää myönteisenä sitä, että komissio suosittaa työntekijöiden kollektiivisen edunvalvonnan laajentamista yritystasolle kaikenlaisten tähän tasoon vaikuttavien parannusten suunnittelemiseksi, kehittämiseksi ja toteuttamiseksi edellyttäen, että työntekijöiden ja työnantajien edustajien välillä vallitsevia neuvottelu- ja työehtosopimusmekanismeja ei heikennetä, että prosessissa toisin sanoen pidättydytään puuttumasta työehtosopimuksin vahvistettuihin standardeihin.

2.5. Komission ehdotuksissa pk-yritysten tilanteen parantamiseksi käsitellään kuitenkin liian vähän niiden vaikutuksia työntekijöiden, kuluttajien ja ympäristön kannalta. Nykyiset suojamääräykset, jotka aiheuttavat ensi näkemältä kustannuksia, tuottavat kuitenkin pitkällä aikavälillä useimmiten välillisesti yritys- ja kansantaloudellisia kustannussäästöjä.

2.6. Esimerkiksi korkeatasoiset työsuojelumääräykset parantavat työoloja, minkä ansiosta työtaturmat ja työperäiset sairaudet vähentyvät ja eläkkeellesiirtymisikä nousee. Nämä yritys- ja kansantaloudelliset edut hyödyttävät myös pk-yrityksiä. Alueiden komitean mielestä komissio ei riittävästi ota huomioon näitä näkökohtia. Esimerkiksi turvallisuus- ja terveystarkastajien tulee toimia kuluttajaystävällisesti, mikäli tämä suinkin on mahdollista heidän tarkastustehtävänsä puitteissa. Tarkastusten suorittaminen on mielekäästä vain, jos työsuojelumääräysten todetusta rikkomisesta voidaan rangaista laissa säädetyin sanktioin.

(1) KOM(1998) 550 lopull.

2.7. Työntekijöiden tyytyväisyys on tuottavuuden parantamisen kannalta merkittävä tekijä. Sen vuoksi Euroopassa tulisi säilyttää esimerkiksi työehtosopimusten avulla määritettävä yhteinen vähimmäistaso – esimerkiksi työaika⁽¹⁾, työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä⁽²⁾ sekä työntekijöiden lähettämistä⁽³⁾ koskevat säännökset. Jos korkean työllisyysasteen saavuttaminen edellyttää alueellisista syistä työehtosopimuksilta joustavuutta, yritysکوhtaisissa poikkeuksissa ei kuitenkaan saa alittaa yhteistä vähimmäistasoa. Työehtosopimuksista päätettäessä on otettava huomioon myös pk-yrityksille koituvat kustannusvaikutukset.

2.8. Mitä tulee perustoimeentuloa (kansaneläke) koskeviin pohdintoihin, alueiden komitea pitää perustoimeentuloa tärkeänä ja katsoo, että omaehtoisilla eläkevakuutuksilla voidaan ainoastaan täydentää sitä. Vakauden ja turvallisuuden vuoksi eläkerahastojen tulisi saada investoida riskipääomaan vasta kun riittävästä suuntaviivoista on sovittu.

Rahoitusmahdollisuudet

2.9. Palkattujen työntekijöiden siirtymistä itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi voidaan edistää muuttamalla valtioneuvoston käytäntöä. Esimerkiksi antamalla itsenäisille ammatinharjoittajille tietyn ajaksi oikeus työttömyysavustukseen voidaan lisätä työntekijöiden halua ottaa riski ja ryhtyä itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä naisten yrittäjyyden edistämiseen.

2.10. Pk-yritysten rahoituksen ja starttipääoman saamisen helpottamiseksi tulisi aluetasolla perustaa ”yrityslautakuntia”, jotka toimisivat tukea myöntävien julkisten elinten, pankkien ja yrittäjien välisinä clearing-eliminä ja pystyisivät tekemään lyhyessä ajassa joko myönteisen tai kielteisen rahoituspäätöksen. Yrityslautakuntien tulisi lisäksi auttaa yksityisyrittäjiä löytämään kolmansia tahoja tai henkilöitä, jotka etsisivät investointien vastineeksi osakeosuuksia tai osallistumista yritysosakkuuden muodossa. Esimerkkinä tällaisesta kokeiluhankkeesta voidaan mainita ”The Fund of North Sweden” -hanke, joka kehittämällä paikallisia osakemarkkinoita auttaa alueen yrityksiä saamaan riskipääomaa julkisten merkintöiden ja yksityisten sijoitusten avulla.

2.11. Alueiden komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että yksityisten pääomasijoittajien muodostaman eurooppalaisen verkon (European Business Angels Network) perustaminen, riskipääoman saatavuuden helpottaminen ja kulttuuritekijöistä, verotuksesta ja sääntelystä johtuvien esteiden poistaminen voivat auttaa merkittävästi parantamaan puite-ehdot. Erityisesti tulee luoda kannustimia, joiden avulla nykyiset eurooppalaiset pörssit saadaan vahvistamaan pk-yritysten riskipääoman saantia. Euroopan komission on tässä yhteydessä

laadittava ehdotuksia siitä, kuinka voidaan mahdollistaa kaikkien eurooppalaisten alueiden pk-yritysten pääsy näihin pörssiin.

2.12. Alueiden komitea korostaa erityisesti, että pk-yritykset ovat useimmiten hyvin työvoimavaltaisia. Pohdinnoissa ei siten tule unohtaa sen tutkimista, voitaisiinko työtä kuormittavia kustannustekijöitä keventää tai helpottaa.

2.13. BEST-ryhmän kertomuksessa ei kuitenkaan mainita, miten lukuisat ehdotetut veronalennukset ja tuenlaajennukset on – lähestyvä rahaliitto ja Maastrichtin lähentymisvaatimukset huomioon ottaen – määrä rahoittaa. Kysymys on sitäkin aiheellisempi, kun otetaan huomioon, että yrittäjien osuus verokertymästä pienenee jatkuvasti. Vuoden 1990 jälkeen pääomaverotus on laskenut 37 prosentista noin 33 prosenttiin, kun taas työn verotus on noussut 37 prosentista noin 40 prosenttiin.

Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä tutkimus

2.14. Yksi tärkeimmistä kysymyksistä yritysten toimintaympäristön parantamisessa on yrittäjähengen edistäminen: on vahvistettava yrittäjäksi ryhtymisen motivaatiota ja yrittäjätäpätevyyttä.

2.15. Komitea kannattaa myös koulujen, ammattioppilaitosten ja yliopistojen antamien ammatillisten pätevyystodistusten vastavuoroista tunnustamista ja Euroopan tasolla yhdenmukaistetun ammatillisen koulutuksen tunnustamista työntekijöiden liikkuvuuden edistämiseksi ja eri jäsenvaltioiden työntekijöiden ja -tekijöiden ammattipätevyuden kohentamiseksi (elinikäinen oppiminen).

2.16. Yrittäjäkoulutus on jo varhaisessa vaiheessa sisällytettävä koulutusjärjestelmään. Esimerkiksi Tanskan yhdeksänvuotisessa peruskoulussa on järjestetty projekteja, joissa oppilaat ja opettajat opiskelevat tietyn ajanjakson aikana yrityksen johtamista. Kokemukset osoittavat, että valmistautuminen jo hyvin varhaisessa vaiheessa mahdollisuuteen, että jokaisesta voi tulla yrittäjä, ja yrittäjyyden edistäminen ja kannustaminen opetusyhteisössä (opettajakunnassa, tukiyhdistyksissä jne.), tiedekunnissa ja teknisissä oppilaitoksissa (teknisissä aineissa ja luonnontieteissä) sekä lukio- ja ammattiopetuksessa vahvistavat merkittävästi yrittäjähengettä.

2.17. Käytännön kokemusten vaihtoa koulutusjärjestelmässä on vahvistettava koulujen ja yritysten yhteistyön avulla. Alueet ja kunnat ovat avainasemassa pyrittäessä edistämään tällaista yhteistyötä ja luotaessa uusia yhteistyömahdolluuksia. Näin ollen on tarpeen koordinoita eri tahojen (valtio, alueet, yliopistot, paikallisyhteisöt, työnantajajärjestöt) käynnistämät yrittäjäkoulutusaloitteet.

(1) Direktiivi 93/104/EY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1993 – EYVL L 307, 13.12.1993, s. 18.

(2) Direktiivi 89/391/EY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989 – EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

(3) Direktiivi 96/71/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1996 – EYVL L 18, 21.1.1997, s. 1.

2.18. Alueiden komitea korostaa tässä yhteydessä myös innovaation edistämisen tärkeyttä. Komitea toteaa ensimmäistä innovaatiotoimintasuunnitelmaa käsitelleessä aikaisemmassa lausunnossaan⁽¹⁾, että euroopanlaajuisesti tarvitaan alueellisia toimenpiteitä teknologisen kehityksen seuraamiseksi, jotta julkisen tahon yritysten ja tutkimuskeskusten olisi helpompi seurata Euroopan innovaatiokehitystä ja osallistua siihen.

2.19. Komitea kannattaa erityisesti ehdotusta aviopuolison johtamissa yrityksissä työskenteleville elämäkumppaneille myönnettävästä todistuksesta. Monissa jäsenvaltioissa otetaan nykyisinkin huomioon käytännön työssä aikaisemmin hankittu pätevyys annettaessa todistus ammattikoulutuksesta, ja on paikallaan, että tämän kokemuksen merkitys tunnustetaan ammatillisesti myös laajemmin.

2.20. Pk-yritykset edistävät merkittävällä tavalla innovaatiota Euroopan unionissa. Patentin saamiseen tarvittavien kalliiden ja aikaavievien menettelytapojen vuoksi pk-yritykset käyttävät tätä tärkeää oikeusvälinettä kuitenkin aivan liian vähän. Siksi on tärkeää pohtia, kuinka nykyinen patenttijärjestelmä tai Euroopan komission vihreässä kirjassaan ehdottama yhdenmukaistettu yhteisöpatentti⁽²⁾ voitaisiin suunnitella kustannuksiltaan niin edulliseksi, ettei syntyvä yleinen kustannussäästö itse asiassa suosi muita yrityksiä. Tästä syystä olisi harkittava sellaisen rahaston tai vakuutusjärjestelmän perustamista, joka vastaisi osittain tai kokonaan pk-yrityksille aiheutuvista käännöskuluista.

2.21. Tutkimusta ja teknologian kehittämistä koskevien EU:n ohjelmien sopivuutta pk-yritysten tarpeisiin tulee parantaa. Tämä merkitsee, että niin pk-yritysten työnantajien kuin työntekijöiden edustajille tulee varata tietty osuus asiantuntijapaikoista, jotka liittyvät ohjelmien kuulemis- ja arviointimenetelyyn ja hankkeiden käsittelyyn.

2.22. Pk-yritykset kärsivät erityisesti siitä, että yhteisötasolla tunnustettuja vaatimustenmukaisuuden toteamistarkastuksia ei useinkaan voida käytännössä toteuttaa jäsenvaltioissa. Tämä muodostaa lainsäädännön yhdenmukaistamisesta huolimatta merkittävän kaupankäynnin esteen. Pk-yritysten kannalta on siis ehdottoman tarpeellista, että lainsäädännön soveltamisen valvontaa tiukennetaan.

Hallintomenettelyjen yksinkertaistaminen

2.23. Alueiden komitea pitää tervetulleena ehdotusta hallinnon yksinkertaistamiseksi. Monet yritykset pitävät julkishallinnon edellyttämää työtä suurena rasituksena.

2.24. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että talouden maailmanlaajuistumisen ja siitä johtuvan kilpailupaineen vuoksi pk-yritysten kannalta on tärkeää, että hallintorakenteet ovat avoimet, palvelualttiit ja yhteistyökykyiset. Esimerkiksi tanskalaiset kunnat ovat saavuttaneet tuloksia

ympäristönsuojelussa neuvottelemalla yritysten kanssa pyrkien siten ratkaisemaan ongelmat jo alkuvaiheessa.

2.25. Sellaisen eritasoisten keskuselinten perustaminen, jotka arvioivat yhteisön, jäsenvaltioiden ja alueiden lainsäädäntömenettelyn yhteydessä kustakin ehdotuksesta pk-yrityksille aiheutuvat vaikutukset ja kustannukset, on hyvin kannatettavaa. Alueiden komitean mielestä on kuitenkin välttämätöntä, että tällöin kuullaan pk-yritysten edustajien lisäksi myös asianosaisten kolmansien osapuolten kuten kuluttajien ja työntekijöiden edustajia.

2.26. Alue- ja paikallisyhteisöjen tehtävänä on luoda erityisesti pk-yrityksiä varten käyttäjäystävälliset hallintorakenteet paikallistasolla. Alueyhteisöt pystyvät itse asiassa parhaiten tarjoamaan pk-yrityksille asianmukaiset palvelut. Muiden yhteisöjen kanssa etenkin rajatylittävän ja alueidenvälisen kumppanuuden merkeissä tekemänsä yhteistyön perusteella ne voivat niin ikään parantaa palvelutarjontaansa. Euroopan unionin tasolla voidaan horisontaalisen tuen avulla auttaa alueita ja kuntia vertailemaan esimerkkejä parhaista käytännöistä. Tässä yhteydessä alueiden komitea korostaa EU:n toimielimien – erityisesti komission – tuen merkitystä rakennemuutoksen ja uusien yritysten perustamisen kannalta välttämättömille yhdenmukaistamis- ja yksinkertaistamisaloitteille.

2.27. ”Yhden luukun” eli yhden palvelupisteen ja yhden vastuuhenkilön ja menettelyn periaate yritysten sijoittautumisprosessissa on kannatettava, ja se tulee toteuttaa kaikilla hallintotasolla.

2.28. Jotta helpotetaan yritysten siirtämistä seuraavalle sukupolvelle, yrityksiä tulisi tarkastella elävinä organismeina eikä pelkästään verotuksellisesti omaisuudensirtona. Lisäksi tulisi perustaa neuvontapisteitä, jotka saattaisivat yhteen ne, joilla ei ole yritykselleen jatkajaa, ja tehtävästä mahdollisesti kiinnostuneet.

2.29. Alueiden komitea pitää tervetulleena hallintomenettelyiden pitkälle menevää yhdenmukaistamista eri hallintotasolla, jotta yrityksille koitua hallintotaakka saataisiin mahdollisimman pieneksi. Tämä pätee erityisesti yhteisöohjelmien valinta- ja jälkiarviointimenettelyihin. Tietotekniikan käyttö saattaa osoittautua hyödylliseksi pyrittäessä yksinkertaistamaan hallintomenettelyjä ja parantamaan hallinnon tarjoaman ja yritysten todella tarvitseman tiedon koordinoitua.

3. Päätelmät

3.1. Alueiden komitea esittää seuraavat kriittiset huomiot:

3.1.1. EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden on erityisesti alue- ja kuntatasolla etsittävä uusia yhteistyömuotoja julkisen ja yksityisen sektorin välillä.

⁽¹⁾ CdR 68/97 fin – EYVL C 244, 11.8.1997, s. 9.

⁽²⁾ KOM(97) 314 lopull., 24.6.1997.

3.1.2. Koska pk-yritykset ovat yleensä hyvin työvoimavaltaisia, ei pidä unohtaa sen tutkimista, voitaisiinko työtä kuormittavia kustannustekijöitä keventää erityisesti veronalennuksilla ja muilla kannustimilla.

3.1.3. Alueiden komitean mielestä Euroopan komission tulee tehdä suunnitelma siitä, miten lukuisat ehdotetut veronalennukset ja tuenlaajennukset on määrää rahoittaa lähestyvä rahaliitto ja Maastrichtin lähentymisperusteet huomioon otettuina.

3.1.4. Komissio ei ole huomionnut riittävästi sitä näkökohtaa, että esimerkiksi korkeatasoiset työsuojelumääräykset parantavat työoloja, minkä ansiosta työtapaturmat ja työperäiset sairaudet vähentyvät ja todellinen eläkkeellesiirtymisikä kohoaa. Nämä yritys- ja kansantaloudelliset edut hyödyttävät myös pk-yrityksiä.

3.1.5. Vakauden ja turvallisuuden vuoksi alueiden komitea ehdottaa, että eläkerahastojen tulisi saada investoida riskipääomaan vasta kun riittävästä suuntaviivoista on sovittu.

3.1.6. Alueiden komitea kannattaa ajatusta ”yrityslautakuntien” perustamisesta. Komitea vaatii kuitenkin, että niihin kutsutaan mukaan myös työnantajien ja työntekijöiden järjestöt. Lisäksi alueiden komitea ehdottaa, että niin pk-yritysten työnantajien kuin työntekijöiden edustajille varattaisiin tietty osuus asiantuntijapaikoista, jotka liittyvät ohjelmien kuulemis- ja arviointimenettelyyn ja hankkeiden käsittelyyn.

3.2. Alueiden komitea pitää tervetulleina seuraavia ehdotuksia:

3.2.1. Käytännön kokemusten vaihtoa on vahvistettava koulujen ja yritysten välisen yhteistyön avulla.

3.2.2. Komitea kannattaa erityisesti ehdotusta aviopuolisoiden johtamissa yrityksissä työskenteleville elämäkumppaneille myönnettävistä todistuksista. Näin voitaisiin taata käytännön työssä hankitun pätevyyden asianmukainen tunnustaminen.

3.2.3. ”Yhden luukun” eli yhden palvelupisteen ja yhden ilmoituslomakkeen periaate yritystä perustettaessa on kannatettava.

3.2.4. Sellaisten eritasoisten keskustelinten perustaminen, jotka arvioivat yhteisön, jäsenvaltioiden ja alueiden lainsäädäntömenettelyn yhteydessä kustakin ehdotuksesta pk-yrityksille aiheutuvat vaikutukset ja kustannukset, on hyvin kannatettavaa.

3.2.5. Alueiden komitea pitää myönteisenä työntekijöiden kollektiivisen edunvalvonnan laajentamista yritystasolla.

3.3. Lopuksi alueiden komitea tekee seuraavat huomautukset:

3.3.1. Pk-yrityksille suunnatut tukitoimenpiteet tulisi porastaa määrällisten työllisyysvaikutusten mukaan siten, että etusijalle asetetaan erityisesti nuorten yrittäjyyttä edistävät paikalliset aloitteet.

3.3.2. Jäsenvaltioiden ja alueiden tulee tutkia, voitaisiinko itsenäisille ammatinharjoittajille antaa tietyn ajaksi oikeus työttömyysavustukseen, jotta lisättäisiin työntekijöiden halua ottaa riski ja ryhtyä itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi.

3.3.3. On tuettava sellaisia pk-yrityksiä, jotka ovat valmiita osallistumaan ”kaksoiskoulutusjärjestelmään”, toisin sanoen yrityksiä, jotka tarjoavat nuorille käytännön kokemusta yrityksissä.

3.3.4. Alueiden komitea ehdottaa ”europassin” käyttöönottoa. Europassi antaisi harjoittelijoille mahdollisuuden rajatylittävään koulutukseen eri maissa. Jotta erilaiset kansalliset koulutusyksiköt tunnustettaisiin, komitea ehdottaa tunnustamismenettelyn yhdenmukaistamista. Tarkoitusta varten on jo luonnosteltu yhtenäinen lomake.

3.3.5. Alueiden komitea kehottaa komissiota tiivistämään pk-yritysten alueellisten neuvontapisteiden eurooppalaista verkkoa ja myöntämään lisärahoitusta erityisesti sellaisille neuvontapisteille, jotka jakavat tietoa tutkimus- ja kehitysohjelmista. Esimerkkinä tästä mainittakoon jäsenvaltioiden yhteyskeskukset (”National Relais Center”). Näin voitaisiin saada aikaan tehokas tiedotus- ja neuvontastrategia, jonka avulla saavutettaisiin myös sellaiset yritykset, jotka eivät tähän mennessä ole neuvontapisteitä käyttäneet.

3.3.6. Yritysten perustamistukien pääoma-arvoa ja ammatitaitoa lisäävää vaikutusta tulisi edistää. Varsinkin jäsenvaltioiden tulisi edistää yritysten perustamista uusien liikeideoiden avulla. Sitä varten tulisi järjestää seminaareja, joissa kehitetään uusia liikeideoita.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön toimintaohjelmasta pelastuspalvelun alalla”

(1999/C 293/10)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi yhteisön toimintaohjelmasta pelastuspalvelun alalla KOM(1998) 768 lopull. (1),

ottaa huomioon neuvoston 9. helmikuuta 1999 Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 198 c artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 10. maaliskuuta 1999 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmisteluvaliokunta 4:n ”Maankäyttö – Taajama-asiat – Energia – Ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 4:n huhtikuun 16. päivänä 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen Cdr 104/99 rev. 1, jonka esittelijä oli Johan Sauwens,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) enemmistön äänin seuraavan lausunnon.

Johdanto

1. AK on tutustunut ehdotukseen neuvoston päätökseksi yhteisön toimintaohjelmasta pelastuspalvelun alalla. Päätöksellä jatketaan nykyistä toimintaohjelmaa 1. tammikuuta 2000 alkaen, jotta pelastuspalvelun alalla yhteisössä tehtävää yhteistyötä voidaan edelleen lujittaa ja vahvistaa.

2. Toimintaohjelmalle on asetettu erityisesti seuraavat tavoitteet:

- jäsenvaltioiden tukeminen luonnonkatastrofien ja teknologiasta aiheutuvien hätätilanteiden vuoksi henkilöihin, ympäristöön ja omaisuuteen kohdistuvien vaarojen ja vahinkojen ehkäisemisessä
- jäsenvaltioiden tukeminen pelastuspalvelualalla toimivien henkilöiden valmiustason parantamisessa heidän toimintakykynsä lisäämiseksi hätätilanteissa
- toimintatekniikoiden ja -menetelmien kehittäminen
- yleisön valistuksen, kasvatuksen ja tietoisuuden edistäminen.

Yleishuomautuksia

3. Komitea kannattaa suurelta osin ehdotettua päätöstä, joka on laadittu huolellisesti ja myötäilee väestön tärkeimpiä odotuksia.

4. Ohjelmassa ehdotetuilla yhteisön toimilla ei ole tarkoitus korvata jäsenvaltioiden pelastuspalvelualan toimia. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti tavoitteena on tukea ja täydentää kansallisia toimia niiden tehokkuuden lisäämiseksi erityisesti

siksi, että voitaisiin tehdä mahdolliseksi kokemusten laaja-alainen vaihto jäsenvaltiotasolla sekä tarvittaessa keskinäinen avunanto.

5. Pelastuspalvelualan yhteistyön perusta luotiin vuonna 1985 järjestetyssä ensimmäisessä ministeritason kokouksessa. Alasta vastaavien ministerien neuvosto on sen jälkeen antanut kuusi päätöslauselmaa, joiden pohjalta on käynnistetty pelastuspalvelualan yhteistyö yhteisössä. Yhteistyö on vuodesta 1992 lähtien synnyttänyt merkittävää toimintaa, jonka perusteella on laadittu ensimmäinen pelastuspalvelualan toimintaohjelma.

6. Uudella toimintaohjelmalla jatketaan nykyistä ohjelmaa, joka astui voimaan 1. tammikuuta 1998 ja päättyy 31. joulukuuta 1999. Uusi ohjelma perustuu ensimmäisestä ohjelmasta saatuihin kokemuksiin, mutta myös uusiin tarpeisiin, joita kehityksen ihmisille ja ympäristölle aiheuttamat uudet riskit synnyttävät. Tässä mielessä uudessa ohjelmassa kiinnitetään huomiota myös mm. kansalaisille suunnattuun tietotukseen, joka koskee kansalaisten omatoimista suojelua ja heidän toimintaansa hätätilanteissa.

7. Ehdotettu toimintaohjelma edistää lisäksi pelastuspalvelua koskevien näkökohtien sisällyttämistä muuhun yhteisön ja jäsenvaltioiden politiikkaan erityisesti sellaisilla aloilla kuin tulipalojen ja tulvien ehkäisy ja niiltä suojautuminen.

8. Ehdotettu projektiluonteinen työskentelytapa, jonka mukaan kutakin hanketta johtaa yksi maa ja kullekin hankkeelle määritellään tavoitteet ja vahvistettu talousarvio, lisää ehdotettujen toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta.

9. Uudessa ohjelmassa jatketaan 31. joulukuuta 2004 asti ensimmäisessä toimintaohjelmassa käyttöön otettua menetelmää, jonka mukaan ohjelman toteuttamiseksi laaditaan kolmivuotinen suunnitelma.

(1) EYVL C 28, 3.2.1999, s. 29.

10. Päätöksen liitteenä olevassa rahoitus selvityksessä toimintaohjelmat perustellaan selkeästi.

11. Komitea ottaa huomioon kohdassa 4 esitetyt läheisyysperiaatetta koskevat näkökohdat ja korostaa paikallis- ja alueviranomaisten roolia tuki- ja pelastuspalvelussa. Heillä on paras paikallistuntemus ja he pystyvät parhaiten arvioimaan, minkälaista apua tarvitaan. EU:n toimintaohjelman tulee tukea alueellisten ja paikallisten elinten toiminnan tason parantamista eikä ohjelman pidä missään tapauksessa johtaa siihen, että jäsenvaltioiden tai yhteisön elinten keskitetyillä palveluilla korvataan asiasta vastaavien alueellisten ja paikallisten elinten toiminta. Alueiden komitea korostaa kuitenkin, että toimintaohjelman toteuttamisesta aiheutuu paikallisyhteisöille taloudellisia seurauksia, ja siksi niiden tulee myös voida hyötyä ohjelmalle varatusta rahoituksesta.

12. Koska alue- ja paikallisyhteisöillä on merkittävä rooli tuki- ja pelastuspalvelussa, alueiden komitea toivoo, että

tärkeimmät edustukselliset järjestöt saavat mahdollisuuden osallistua jäsenvaltioiden edustajina neuvoston päätöksen 4 artiklassa mainittuun neuvoo-antavaan komiteaan, jonka tehtävänä on avustaa komissiota ohjelman toteuttamisessa.

13. Alueiden komitea muistuttaa raja-alueiden erityistilanteesta. Usein tilanne on se, että yhdessä valtiossa toimii laaja pelastuspalvelujen verkko, jota ei kuitenkaan voida käyttää hyväksi naapurivaltiossa byrokraattisten sääntöjen vuoksi. Toimintaohjelmaan tulisi lisätä erityistoimia, joiden tavoitteena on helpottaa ja kehittää rajanylittävää yhteistyötä pelastuspalvelun alalla.

Päätelmä

14. Alueiden komitea kannattaa ehdotusta neuvoston päätökseksi yhteisön toimintaohjelmasta pelastuspalvelun alalla edellyttäen, että kohdissa 11, 12 ja 13 esitetyt huomautukset otetaan huomioon.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

Puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean antama lausunto aiheesta "Vaihtoehtoinen kaupunkiliikenne"

(1999/C 293/11)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 10. maaliskuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 c artiklan neljännen alakohdan mukaisesti tekemän päätöksen laatia lausunto aiheesta "Vaihtoehtoinen kaupunkiliikenne" ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n "Maankäyttö — Taajama-asiat — Energia — Ympäristö" tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 3:n "Euroopan laajuiset verkot — Liikenne — Tietoyhteiskunta" panoksen (apulaisessittelijä: Anders Gustäv),

ottaa huomioon valiokunta 4:n huhtikuun 16. päivänä 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 105/99 rev 1, jonka esittelijä oli Sally Powell ja apulaisessittelijä Anders Gustäv,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

Vaihtoehtoista kaupunkiliikennettä koskeva Alter-hanke käynnistettiin ympäristö- ja liikenneasiain yhteisneuvoston ensimmäisessä kokouksessa huhtikuussa 1998. Aloitteentekijänä oli Yhdistyneen kuningaskunnan varapääministeri John Prescott ja hanketta tukivat komission jäsenet Bjerregaard, Kinnock ja Papoutsis.

Hankkeen tavoitteena on luoda ja lisätä päästöttömien ja vähäpäästöisten ajoneuvojen kysyntää Euroopan paikallisia alueyhteisöissä. Näin toivotaan päästävän suurimittaiseen tuotantoon ja alennettavan kyseisten ajoneuvojen julkisten ja yksityisten käyttäjien kustannuksia.

Alter-hanke sisältää kolme päätoimenpidettä, jotka paikallisia alueviranomaisten toivotaan hyväksyvän. Toimet ovat

- yhteisöjen sisäisessä liikenteessä käytettävän ajokannan uusiminen täysin tai lähes päästöttömäksi heti, kun se on kannattavaa,
- pitkäikäisten ajoneuvojen muuttaminen, milloin mahdollista, vähäpäästöisemmiksi tai nykyistä puhtaampia polttoaineita käyttäviksi,
- sellaisten kaupunkialueiden perustaminen ja asteittainen laajentaminen, joilla saa käyttää vain täysin tai lähes päästöttömiä ajoneuvoja.

Toimet esitetään vaihtoehtoista kaupunkiliikennettä koskevassa julkilausumassa, joka viranomaisia pyydetään allekirjoittamaan. Julkilausuma on tämän lausunnon liitteenä.

Julkilausuma annettiin lokakuussa 1998 järjestetyssä Firenzen konferenssissa. Jo noin 130 Euroopan kaupunkia ja kuntaa on allekirjoittanut Alter-julkilausuman. Myös autoteollisuus oli konferenssista erittäin kiinnostunut ja sen edustajia osallistui konferenssiin huomattavan paljon.

2. Yleistä

Alueiden komitea antaa Alter-hankkeen päämäärille ja tavoitteille täyden tukensa. Alueiden komitea panee merkille, että Alter-hankkeessa otetaan huomioon liikenteen jatkuva merkitys yhtenä kaupunkien ja niiden asukkaiden elämän edellytyksenä ja ettei vähäpäästöisten ajoneuvojen käytön edistäminen saa haitata tehokasta liikennettä. Alueiden komitea korostaa sitä sen mielestä myönteistä seikkaa, että paikallisviranomaiset voivat itse sopeuttaa hankkeen toimet Euroopan unionin eri osissa kulloinkin vallitseviin taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja liikenteellisiin olosuhteisiin.

Euroopan paikallisia ja alueviranomaisten kannalta vaihtoehtoinen kaupunkiliikenne on erittäin kiinnostava aihe. Alueiden komitea haluaa auttaa varmistamaan hankkeen onnistumisen.

Alter-hankkeessa otetaan huomioon tarve yhdistää politiikan eri aloja, mihin alueiden komitea on jo pitkään kehottanut. Alter-hanke edustaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa toimii osallistuvat kaikki hallintotasot ja joka kattaa liikenne-, energia-, aluesuunnittelu- ja ympäristöalat. Hanke edistää päästöttömien tai vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä ja kannustaa samalla laajentamaan alueita, joilla saa liikennöidä vain tällaisilla ajoneuvoilla.

Integroitu lähestymistapa kattaa työttömyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan. Myös Alter-hankkeen myönteiset työllisyysvaikutukset ovat kiinnostavia. Esimerkkinä voidaan mainita työvoimaa vaativa ajoneuvojen muuttaminen nykyistä vähäpäästöisemmiksi. Työttömille voidaan tarjota tehtävän edellyttämää koulutusta.

Koordinoidessaan lukuisten eurooppalaisten kuntien yhteistöimiä Altener-ohjelma voi osoittaa, että puhtaiden ajoneuvojen potentiaalinen kysyntä on huomattavaa, ja näin perustella siirtymistä prototyyppien tuotannosta sarjatuotantoon, joka mahdollistaisi tuottajien kannalta alhaiset yksikkökustannukset ja käyttäjien, sekä kuntien että yksityisten, kannalta edullisen hinnan.

Tämänkaltaisen huomattavan kysynnänmuutoksen vuoksi Alter tehostaa monia komission tukemia hankkeita, joilla on edistetty päästöttömien tai vähäpäästöisten ajoneuvojen prototyyppien hankintaa tai nykyistä puhtaampien polttoaineiden käyttöä. Näin se voi auttaa jäsenvaltioiden hallituksia, komissiota sekä paikallis- ja alueviranomaisia noudattamaan kaupunkiympäristön laadun parantamiseen liittyviä sitoumuksia.

Hankkeeseen pyritään saamaan mukaan kaikki sektorit, mm. valtion- ja paikallishallinto sekä yritykset. Komitea antaa tälle lähestymistavalle täyden tukensa. On välttämätöntä huomata, että Alter-hankkeen edistäminen edellyttää kaikkien hallintotahojen ja eri alojen integroitua yhteistyötä.

Alter-hankkeessa myönnetään ”alhaalta ylöspäin” -lähestymistavan tarpeellisuus. Paikallistason ohjelma 21:n periaatteiden mukaisesti Alter-hankkeessa otetaan huomioon paikallisten toimien maailmanlaajuiset vaikutukset.

AK katsoo, että Alter-hanketta on vahvistettava siten, että sillä taataan paikallis- ja alueyhteisöjen vaikutusmahdollisuudet, edistetään kaikkien osapuolten välistä yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa ja annetaan tietoa hankkeen edistymisestä unionin eri kaupungeissa ja alueilla.

Hyvien käytänteiden vaihto yhteisöjen välillä on välttämätöntä Alter-hankkeen vaikutuksen lujittamiseksi. Lisäksi on tärkeää toteuttaa johdonmukaista tiedotuspolitiikkaa ohjelman yhteydessä toteutetuista hankkeista, jotta EU:n kansalaiset voisivat tuntea, että hankkeet koskevat heitä.

3. Suositukset

Alueiden komitea arvostaa EU:n ministereiden ja komission jäsenten aloitteellisuutta Alter-aloitteen käynnistämisessä. Onnistuessaan Alter-hanke voi parantaa huomattavasti Euroopan väestön elämänlaatua. Komitea haluaa edistää aloitetta ja varmistaa hankkeen onnistumisen.

Alueiden komitea tukee Alter-hanketta ja kehottaa samalla kaikkia Euroopan paikallis- ja alueviranomaisia allekirjoittamaan Alter-julkilausuman sen vaikutuksen tehostamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Halukkuudesta riippumatta paikallis- ja alueviranomaiset eivät aina voi käytännössä yksinään edistää vaihtoehtoista liikennettä. Monilla kunnilla ei ole siihen tarvittavia varoja tai valtaa.

Tämän vuoksi komitea arvostaa Euroopan investointipankin aikomusta osallistua sekä Alter-hankkeeseen liittyvien kaupunkien perusrakennehankkeiden että nykyistä ympäristöystävällisemmän ajoneuvokaluston hankinnan rahoitukseen. Komiteasta on myös myönteistä, että Euroopan investointirahasto on ilmoittanut aikeesta tarjota pk-yrityksille riskipääomaa ja lainatakuita sijoituksiin, joita nykyistä puhtaamman ajoneuvo-tekniikan kehittäminen ja nykyisten ajoneuvojen muuntaminen edellyttää.

Vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä edistävien toimien (esim. vain päästöttömille autoille tarkoitettut vyöhykkeet) käyttöön-ottoaikatauluissa on otettava huomioon paikalliset olot, käytettävissä olevat vaihtoehtoiset reitit jne. ja annettava toimijoille riittävästi aikaa mukautua uusiin sääntöihin. Tämä on erityisen tärkeää tavarankäytölle ja julkiselle liikenteelle.

Komitea pyytää unionin muita toimielimiä, jäsenvaltioiden hallituksia, yrityksiä ja erityisesti autoteollisuutta sekä kaikkia muita asiasta kiinnostuneita organisaatioita sitoutumaan Alter-hankkeeseen ja helpottamaan paikallis- ja alueviranomaisien osallistumista siihen. Komitea kehottaa näitä organisaatioita erityisesti

- sitoutumaan julkisesti Alter-hankkeeseen ja siten parantamaan hankkeen tunnettuutta,
- varmistamaan Alter-hankkeelle riittävä perusrahoitus, jolla hanketta toteutettaessa voidaan varmistaa kuntien, ajoneuvojen valmistajien ja ympäristöä säästävien polttoaineiden tuottajien integroidut yhteydet, sekä auttamaan kuntia (erityisesti köyhimpiä kuntia) toteuttamaan tarvittavat täydentävät toimenpiteet vähäpäästöisten ajoneuvojen käytön edistämiseksi ja oman ajoneuvokantansa korvaamiseksi tai sopeuttamiseksi,
- lisäämään taloudellista tukea vaihtoehtoisen kaupunkiliikenteen edistämiseksi kiinnostuneille organisaatioille, koska paikallis- ja alueviranomaisilla ei ole tähän aina riittävästi voimavaroja,
- kannustamaan vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä osana yhtenäistä ja kestävää liikennepolitiikkaa; liitännäistoimet voisivat käsittää paikallisten olojen mukaan pysäköintivyöhykkeitä, liityntäpysäköintijärjestelyjä, pyörä- ja jalankulkureittejä jne.,
- lisäämään vaihtoehtoiseen liikenteeseen ja erityisesti ympäristöä säästävien polttoaineiden käyttöön liittyvän tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen tukea,

- tekemään tehokkaasti yhteistyötä, jotta sellaisten alueiden perustaminen ja laajentaminen, joilla saa liikennöidä vain

täysin tai lähes päästöttömillä ajoneuvoilla, olisi mahdollista paikallisin aloittein.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

LIITE

alueiden komitean lausuntoon

Firenzen julkilausuma vaihtoehtoisesta kaupunkiliikenteestä

On kysymys siitä, että ajoneuvojen päästöt saastuttavat kaupunkiemme ilmaa ja aiheuttavat meluhaittoja, mikä vahingoittaa kansalaistemme ja heidän lastensa terveyttä, ja seurauksena on perintömme ja ympäristömme huononeminen.

Viitaten tarpeeseen edistää Rio de Janeiron ja Kioton hallitustenvälisiä ympäristösopimuksia,

tajuten, että liikennettä edelleenkin tarvitaan kaupunkiemme ja niiden asukkaiden elämän ylläpitämiseksi, ja että tähän tarpeeseen pitäisi ensisijaisesti vastata kehittämällä tehokas ja ympäristölle suotuisa julkisen liikenteen verkosto,

tunnustaen sen edistyksen jota monet ajoneuvojen tuottajat ovat saavuttaneet kehittäessään puhtaampien ajoneuvojen prototyyppejä,

tietoisena siitä, että Euroopan kaupunkien tiedotustoiminnan tehokkaalla koordinoinnilla voidaan identifoida, organisoida ja ohjata koko ajan lisääntyvää kysyntää ja antaa tuottajille mahdollisuus suunnitella puhtaampipäästöisten ajoneuvojen valmistusta ja siten nopeuttaa siirtymistä prototyypeistä joukkotuotantoon,

tajuten, että puhtaampien ajoneuvojen lisääntyvä kysyntä antaisi tuottajille mahdollisuuden kustannusten laskuun ja kilpailukykyisempiin hintoihin, niin että julkiset viranomaiset, yhteisöt ja yksityiskäyttäjät voisivat hankkia matala- tai lähes nollapäästöisiä ajoneuvoja,

hyväksyen, että kaupungit yleensä eivät ole vastuussa maaseudun teistä alueellisista, paikallis- tai valtateistä, mutta,

ottaen lukuun, että kaupunkien yhteistoiminnalla aikaansaatu muutos puhtaamman liikenteen kustannuksiin tulee vaikuttamaan tieliikenneviranomaisten valmiuteen olla yhteistyössä laajentamassa niitä alueita, joita puhdasta liikennettä koskevat säännökset aikaa myöten tulevat koskemaan,

ymmärtäen, että ALTER (Alternative Traffic in Towns) -projekti merkitsee sitä allekirjoittaneet kaupungit

- suostuvat, niin pian kuin se on mahdollista toteuttaa, uudistamaan oman ajoneuvokantansa lähes nollapäästön periaatteella,
- sitoutuvat, milloin tarkoituksenmukaista, muuttamaan pitkäikäiset ajoneuvonsa niin että ne käyttävät matala- tai lähes nollapäästöisiä polttoaineita,
- luovat ja vähitellen laajentavat sellaisia alueita kaupungeissaan, joissa ainoastaan matala- tai lähes nollapäästöinen liikenne on sallittua,
- päättävät itse ajoneuvoluokista ja päivämäärästä mistä lähtien toimenpiteet, joilla yllämainitut kolme päävelvoitetta saavutetaan, astuvat voimaan,
- sitoutuvat ilmoittamaan ALTER-Europelle ne luokat ja niiden ajoneuvojen arvioidun määrän, joita toimenpiteet koskevat, jotta tiedot sellaisten luokkien uudesta kysynnästä voidaan kerätä yhteen ja toimittaa edelleen valmistajille ja polttoaineiden tuottajille,

viitaten yllämainittuun.....kaupunki vakuuttaa täten kunnioittavasti yhtyvän yllämainittuihin päämääriin ja tavoitteisiin jotka keskustelun ja parannusehdotusten jälkeen muodostavat perustan yhteiselle julistukselle, jonka kokoukseen osallistuvat kaupungit allekirjoittavat Euroopan kaupunkien kokouksessa Firenzessä lokakuun 23. ja 24. päivänä.

Nimi

Virka-asema

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – ‘Kaupunkien kestävä kehittäminen Euroopan unionissa: toimintakehys’”

(1999/C 293/12)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle aiheesta ”Kaupunkien kestävä kehittäminen Euroopan unionissa: toimintakehys”, KOM (1998) 605 lopull.

ottaa huomioon komission 4. marraskuuta 1998 Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 198 artiklan c kohdan mukaisesti tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokunnan 15. heinäkuuta 1998 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”Maankäyttö – Taajama-asiat – Energia – Ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 4:n 16. huhtikuuta 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 115/99 rev 1, jonka esittelijät olivat Sally Powell ja Eva-Riitta Siitonen,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

1.1. Alueiden komitea ilmaisee tyytyväisyytensä kaupunki- ja kuntapolitiikan kehityksestä toimintakehyksessä ja erityisesti sen laatimisesta riipeästi edellisen kaupunki- ja kuntapolitiittisen tiedonannon ”Kohti kaupunkien toiminta-ohjelmaa Euroopan unionissa” jälkeen. Uusin tiedonanto, ”Kaupunkien kestävä kehittäminen Euroopan unionissa: toimintakehys”, on tärkeä edistysaskel EU:n kaupunki- ja kuntapolitiikan määrittelyssä ja täsmentämisessä. Alueiden komitea kannattaa toimintakehyyksen kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Toimintakehys on myönteinen kehitysvaihe kehitettäessä aidosti kokonaisvaltaista kaupunki- ja kuntapolitiikkaa. Se saattaa EU:n kaupunki- ja kuntapolitiikan uudelle vuosisadalle ja antaa suuntaviivat tulevalle politiikalle. Kaupunki- ja kuntapolitiikkaan liittyvät

toimet eivät kuitenkaan saa johtaa EU:n toimivallan laajentumiseen.

1.2. Kaupunkien ja kuntien roolin ja merkityksen tunnustamisen sekä kaupunki- ja kuntapolitiikan saaminen EU:n agendalle ovat tulosta monien vuosien työstä, jota erityisesti paikallisviranomaiset ja heitä edustavat järjestöt ovat tehneet. AK on puhunut tunnustamisen puolesta esimerkiksi lausunnossaan aiheesta ”Taajama-alueiden kehittäminen ja Euroopan unioni” (1995), jossa se kommentoi kaupunkiulottuvuuden paremman huomioon ottamisen tarvetta EU:n politiikoissa ja lausunnossaan aiheesta Euroopan aluekehityssuunnitelma (ESDP), jossa korostetaan kaupunkien ratkaisevaa roolia alueiden talouden dynaamisuuden ja Euroopan unionin kilpailukyvyn kannalta. Erityisen myönteisenä alueiden komitea pitää

sitä, että komissio toimintakehyksessä tunnustaa kaupunkien merkityksen ja ratkaisevan aseman EU:n omiin keskeisiin tavoitteisiin – taloudellinen ja sosiaalinen koheesio, kilpailukyky, ympäristön kestävyys – pyrittäessä. Kaupunkien merkityksen tunnustaminen prosessissa osoittaa, että alue- ja paikallisviranomaiset on vastedes kytkettävä läheisesti kaikkien politiikkojen laadintaan, ja että kaupungit – ja niitä edustavat järjestöt ja instituutiot – ovat varsinaisia kumppaneita kehityksessä.

1.3. Toimintakehyksessä EU:n komissio on tavoitellut laajalaista integroitua strategiaa kaupunkien kehittämisen suhteen ja pyrkinyt ottamaan huomioon useita viimeaikaisia kaupunkeihin vaikuttavia ohjelmia ja politiikka-dokumentteja. Samalla toimintakehyksessä on kuitenkin onnistuneesti vältetty pitkät erityiskysymysluettelot ja sen sisältö on jaoteltu lukijaystävällisesti neljän olennaisen otsikon alle. Toimintakehyksen rakenne on selvä ja helppotajuinen ja alueiden komitea kiittää komissiota näin helppotajuisen ja käyttökelpoisen asiakirjan laatimisesta.

1.4. Mutta toimintakehys on vasta ensimmäinen askel. Komission ja jäsenvaltioiden on varmistettava, että sen suositukset toteutetaan, ja erityisesti että sen ajatuksia sovelletaan rakennerahastojen uudella ohjelmakaudella 2000–06. Tilanteessa jossa komissio on laatinut arvokkaan asiakirjan – itse asiassa vihreän kirjan – sen tulisi ottaa seuraava askel ja laatia valkoinen kirja, jolla kaupunki- ja kuntapolitiikka siirretään seuraavalle vuosisadalle. Tämän lisäksi alueiden komitea toivoo, että seurantatyön suositukset annetaan joutuisasti ja tehokkaasti. Se myös kannustaa komissiota varmistamaan, että suositusten antamiseen tarvittavat varat osoitetaan selkeästi.

1.5. Komitea haluaa kuitenkin painottaa, että toimintakehyksen osana esitetään toimia, joiden osalta ei vielä voida päättää, kuuluvatko ne EY:n perustamissopimuksen 3 b artiklan määräysten piiriin. Toimien tuonnetun konkritisoi-tuessa onkin läheisyysperiaatteen noudattaminen selvítettävä jokaisen tapauksen kohdalla erikseen.

2. Yleistä

2.1. Toimintakehyksen perustana on näkemys kestävästä yhdenmävstä kaupunkikehityksestä. Alueiden komiteakin katsoo, että sen tulisi olla kaupunkikehityksen yleisperiaate. Kaupunkien ja kuntien kestävä kehitys voidaan saavuttaa vain, jos kilpailukyky, sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja ympäristön kannalta kestävä kehitys täydentävät ja tukevat toisiaan. Komission tukemista kaupunkitutkimuksista ensimmäisessä, Lontoosta tehdyssä tutkimuksessa käsitellään tätä kysymystä ja vaaditaan, että: ”myönnetään, että elämäntapamme vaikuttaa kehityksen kolme keskeistä ulottuvuutta: elämäntapamme on vastattava ympäristön kapasiteettia tuottaa käyttöömmme energiaa; taloutemme on säilytettävä innovatiivisena, kilpailukykyisenä ja tuottavana; tarvitsemamme kehitys ei saa vahingoittaa

sosiaalista yhteenkuuluvuutta eikä heikentää perheitä eikä yhteisöjä.”

2.2. Toimintakehysasiakirjasta käy selvästi ilmi tarve yhdenmävstä nämä politiikan lohkot vertikaalisesti ja horisontaalisesti. Toimintakehyksen neljä keskinäisessä riippuvuussuhteessa olevaa poliittista tavoitetta ja niille perustuvat kaupunki- ja kuntapolitiittiset tavoitteet tarjoavat yhdessä selkeän ja kokonaisvaltaisen kehityksen toiminnalle.

Euroopan kaupunkien ja kuntien omaksuma strateginen rooli EU:n politiikan laatimisessa ansaitsee tulla nykyistä paremmin tunnustetuksi. On tärkeää, että lisätään tutkimusta, joka auttaa meitä ymmärtämään Euroopan kaupunkien ja kuntien asemaa ja suunnitelmia. Koska 80 % Euroopan väestöstä asuu kaupungeissa ja taajamissa, on tärkeää saattaa yhteisö kansalaisia lähemmäksi. Paikallishallinnon näkökulmasta tämä tarkoittaa, että kumppanuudella ja paikallisyhteisön vaikutusvallan lisäämisellä on oltava käytännön sovellutuksensa EU-rahoitteisissa hankkeissa niin suunnittelu- kuin toteutusvaiheissakin. Tätä on toimintakehyksessä korostettava nykyistä enemmän. Tämän lisäksi komission tulee ottaa huomioon kaupunkien erilaisuus ja niiden erityispiirteet.

2.3. Kulttuuri ei sisälly toimintakehyksen haasteisiin eikä tavoitteisiin. Alueiden komitean kanta on, että kulttuuri on ensiarvoisen tärkeä sekä kasvualana että kaupungin hyvinvoinnin kannalta, ja näin ollen se on liitettävä osaksi EU:n kaupunki- ja kuntapolitiikkaa. Kulttuurilla on suurta taloudellista merkitystä kaupungeille, onhan kulttuurielinkeino eräs nopeimmin kasvavista aloista. Kaupungit edustavat eurooppalaisia arvoja, kulttuuriperintöä ja identiteettiä ja välittävät ne tuleville sukupolville. Koheesio ja kestävä kehitys ohessa Euroopan kulttuurin ja identiteetin säilyttämisen pitäisi olla Euroopan kaupunki- ja kuntapolitiikan tärkeimpiä tavoitteita ja yksi koko EU:n tavoitteista. On merkillepantavaa, että viidennessä TTK-puiteohjelmassa on avaintoimi ”Huomis-päivän kaupunki ja kulttuuriperintö”. Tämä on ensimmäinen kerta, kun kaupungit on mainitaan selkeästi komission TTK-ohjelmien puiteohjelmassa.

2.4. Toimintakehyksessä tarkastellaan globaalistumisen haasteita ensisijaisesti kaupunkien talouden ja työllisyyden näkökulmasta. Maailmanlaajuistuminen merkitsee kaupungeille sekä mahdollisuuksia että uhkia, kilpailua ja yhteistyötä. Eräs merkittävä maailmanlaajuistumisen näkökulma, jota toimintakehyksessä ei käsitellä on kaupungistuminen ja muutto-liike. Kaupungistuminen jatkuu kaikkialla maailmassa ja siirtolaisuus EU:n sisällä tai sen ulkopuolelta on päivänpolttava aihe vielä ensi vuosisadallakin. Kaupunkien kasvun haasteita – esimerkiksi asuntotilannetta – tulee käsitellä osana EU:n kaupunki- ja kuntapolitiikkaa.

2.5. Komission tulisi antaa suurempi painoarvo monialaisen yhdenmisen lähestymistavan omaksumiselle kaupunki- ja kuntapolitiikan toteuttamisessa, sillä se on todennäköisesti tehokkaampaa kuin tiukka alakohtainen käsittely, jota vielä noudatetaan EU:n tasolla.

3. Taloudellisen hyvinvoinnin ja työllisyyden parantaminen kaupungeissa

3.1. Kaupunkiyliopistojen henkinen vahvuus ja eurooppalaisten kaupunkien kulttuuriperintö tarjoavat vielä hyödyntämättömiä mahdollisuuksia innovaatiopolitiikalle. Keskeinen kysymys koko Euroopan kilpailukyvyyn kannalta on, miten Euroopan kaupunkien innovatiivinen potentiaali voidaan muuttaa käytännön luovuudeksi, joka synnyttää uusia tuotteita ja palveluja. Alueiden komitean näkemyksen mukaan EU:n kaupunki- ja kuntapolitiikan tulee tukea voimakkaasti kaupunkien roolia innovaation ja luovuuden keskuksina. Tässä ovat avainasemassa sekä EU:n innovaatio-, tutkimus- että kehityspolitiikka ja erityisesti viidenteen puiteohjelmaan kuuluva "Huomisen kaupunki".

3.2. Alueiden komitea korostaa, ettei tällä tarkoiteta erikoisten kaupunkien tasapainoisesta kehittämisestä luopumista. Verkottumisen ja yhteistyön välityksellä innovaatiokeskusten elinvoima levittäytyy muihinkin keskuksiin ja kaupungeja ympäröiville seuduille. Näin ollen on tärkeää, että kaupungit luovat yhä toiminnallisempia yhteyksiä ympäröivään maaseutuun. Yhtenä esimerkkinä verkottumisesta voidaan mainita uuden tietotekniikan mahdollistama etätö maaseudulla. Vuorovaikutuksen vahvistaminen on kaupunki- ja kuntapolitiikan kulmakiviä. Kaupunkiulottuvuuden on oltava olennainen osa rakennerrahastouudistusta. Tämän tulisi päteä sekä tavoitteen 1 alueisiin että muihinkin tavoitteisiin, sillä juuri kaupungit ovat koko alueen talouskehityksen moottoreita. Uuden tavoitteen 2 ohjelmassa tulee vahvistaa kaupunkiulottuvuutta sekä pyrkiä parantamaan maaseutu- ja kaupunkiympäristön keskinäistä täydentävyyttä todellisen integroidun aluekehityksen edistämiseksi.

3.3. Toimintakehyksen mukaan rakennerrahastot ovat EU:n tärkein väline hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämiseksi. Tuen kohdentamisen tulisi perustua integroituun lähestymistapaan. Ohjelmien ja toimenpiteiden tulee muodostaa joustava valikoima toimia ja vastata kunkin kaupungin ajankohtaisiin haasteisiin. Alueiden komitean mielestä ehdotus on oikean suuntaan. Se myötäilee olennaisesti läheisyysperiaatetta, ja kun sitä käytetään oikein, se tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa paikallista itsehallintoa ja tukea kumppanuutta.

3.4. Yleisesti ottaen on käsiteltävä voimavarakysymystä. Monet sosiaalisen ja taloudellisen yhteenkuuluvuuden kaikkein vaikeimmista ongelmista ja visaisimmista haasteista ovat läsnä

tämän päivän kaupungeissa. Jos halutaan saavuttaa sosiaalinen ja taloudellinen yhteenkuuluvuus, on ensiarvoisen tärkeää, että kaupungeille annetaan reilu osuus varoista. Tämä osoittaisi todellista sitoutumista kaupunkikysymyksen ratkaisuun. Euroopan komission ja jäsenvaltioiden on toimittava ennen kaikkea varmistaakseen, että rakennerrahastojen varoja jaetaan kaupunkialueita ei syrjittä.

3.5. Työllisyyden parantaminen on Euroopan kaupunkien polttavimpia kysymyksiä. Integroitu kaupunkihallinto on ensiarvoista työllisyyden ja tavoitteen 3 strategioiden kannalta kaupungeissa. On erittäin tärkeää, että työllisyysasteen lisääminen on unionin avaintavoitteita. Toimintakehyksessä korostetaan kaupunkiulottuvuuden vahvistamista EU:n työllisyysohjelmissa. Alueiden komitea pitää tärkeänä, että pitkäaikainen työttömyys, joka keskittyy kaupunkeihin, saa osakseen aikaisempaa enemmän huomiota EU:n työllisyysvoimien koordinoimisessa. Tämä näkökulma puuttuu käsiteltävästä asiakirjasta. Rakennerrahastouudistuksen uuden tavoitteen 3 puitteissa tulee kaupunkiulottuvuutta korostaa ja kaupunkinäkökulma liittää jäsenvaltioiden ja komission työllisyysohjelmiin.

3.6. Kaupungit ovat avainasemassa tietoyhteiskunnan kehittämiseksi. Ensinnäkin uuden teknologian innovaatiot syntyvät kaupungeissa ja tarjoavat mahdollisuuksia uusille elinvoimaisille elinkeinoille ja työllisyydelle. Toiseksi uutta teknologiaa käyttämällä kaupungit voivat parantaa palveluitaan esim. sosiaalitoimen, terveydenhuollon ja koulutuksen aloilla siten, että yhteiskunnasta syrjäytymistä voidaan vähentää tehokkaasti. Kolmanneksi tietoverkkojen ansiosta kaupungin asukkailta voidaan saada suoraa palautetta ja lisätä siten mahdollisuuksia vahvistaa paikallisdemokratiaa. Näiden lisäksi tietoverkkoja käyttämällä voidaan tukea maaseudun ja kaupungin vuorovaikutusta. Alueiden komitean mielestä mainittujen haasteiden kaupunki- ja kuntapoliittista luonnetta ei ole selvitetty riittävästi. Kaupunki- ja kuntapolitiikan ja tietoyhteiskunnan välisiä yhteyksiä on tutkittava ja nämä politiikan alat on saatettava lähemmäs toisiaan.

3.7. Toimintakehyksen tavoitteiden toimeenpääntö vaatii innovaation ja "oppivan kaupungin" aktiivista edistämistä. Taloudellinen kilpailukyky, oikeudenmukainen yhteiskunta, kestävä kehitys ja toimiva hallinto tarvitsevat toteutuakseen elinikäistä oppimista. Tarvittavan tiedon ja taitojen antaminen kaupunkilaisille ja kaupungissa työskenteleville on kaupunkien hyvinvoinnin ja kilpailukykyyn ehto. Oppiminen tulisi selkeämmin nostaa kaupunki- ja kuntapolitiikan johtavaksi periaatteeksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä EU:n toimenpiteisiin, jotka tukevat tietojärjestelmiä, tutkimusta ja kansainvälisiä arviointia sekä kaupunkien innovaatiotoiminnan vertailuja. On aktiivista yhteistyöverkkoja toisaalta kaupunkien ja yliopistojen ja toisaalta tutkimuslaitosten ja kulttuuri-instituutioiden kesken.

4. Yhdenvertaiset mahdollisuudet, sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja uudistaminen kaupunkialueilla

4.1. Alueiden komitea on tyytyväinen, että komissio pyrkii ratkaisemaan sosiaalisen syrjäytymisen yhdenmukaisiin poliittisiin tavoitteisiin. Yhdenvertaisten yhteiskunnallisten mahdollisuuksien, taloudellisen kilpailukyvyn ja ympäristön suojelun ja säilyttämisen yhdistäminen on avain kestävään uudistamiseen. Alueiden komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että sitoutuminen kaupunkiympäristön kestävään uudistamiseen on sen kaiken toiminnan taustavoimana.

4.2. Sosiaalinen syrjäytyminen ei ole yksinomaan kaupunkien ongelma vaikka niissä se on kaikkein näkyvintä ja keskittyneintä. Kaupungeissamme me näemme kaikkein rajuimmat sosiaalisen ja taloudellisen syrjäytymisen muodot. Monilla muutoin vaurailta alueilla on kurjuuden pesäkkeitä, jotka heijastavat sosiaalisesti osallistuvien ja syrjäytyneiden välistä selvärajaista eroa, jonka komissio on myöntänyt olevan olemassa. EU:n ensimmäisessä kertomuksessa taloudellisesta ja sosiaalisesta koheesiosta suuntauksesta kirjoitetaan seuraavasti:

”Kaikkialla Euroopassa on yleistymässä tilanne, jossa korkea lisäarvoa tuottava toiminta ja suurituloiset asukkaat keskittyvät tiettyihin kaupunginosiin, kun taas toisia osia luonnehtii alhainen tulotaso, korkea työttömyys, voimakas riippuvuus sosiaaliavusta, ylikorkea asumistiheys ja heikot asumisolosuhteet.”

4.3. Komissio myöntää, että muutoin vakavaraisten kaupunkien sisällä on heikosti toimeentulevia alueita. Komission uuden tavoitteen 2 painopistealueissa vaikeuksissa olevat kaupunkialueet ovat etusijalla. Eurostatin tuoreet BKT-tilastot tarjoavat hämmästyttävän esimerkin ilmiöstä, jossa vertailussa hyvin korkealle sijoittuneissa kaupungeissa onkin koko EU-alueen surkeimpia paikallishallintoalueita.

4.4. Monet kaikkein heikoimmassa asemassa olevista kansalaisistamme ovat surkeuden ja köyhyyden kannalta moniongelmaisia. He asuvat surkeissa oloissa, ovat työttömiä eikä heillä juurikaan ole työllistymismahdollisuuksia, heidän koulutustasonsa ja ammattitaitonsa ovat alhaisia. Nämä vaikeudet kärjistyvät joissain väestöryhmissä: etniset vähemmistöryhmät kärsivät puutteesta eniten EU:n alueella. Monitasoinen puute vaatii EU:lta ja jäsenvaltioilta koordinoitua poliittista ratkaisua. Amsterdamin sopimuksen 13 artiklassa kuvattua syrjimättömyyttä on sovellettava kaikilla aloilla, jotta se olisi tehokasta.

4.5. Kaupunkihallinnon peruseriaatteena on syrjäytymisestä selviämisen reittien – tien työllistymiseen – kehittäminen. Jotta voidaan luoda yhteyksiä laajempaan taloudelliseen viitekehukseen, ”toimivat kaupunkialueet” – alueiden komitean luoma käsite – ovat olennainen osa kokonaisuutta, jolla avataan mahdollisuus hyödyntää koko alueen työmahdollisuuksia. Kyseistä käsitettä olisi tarkasteltava syvällisemmin ja

se olisi otettava asiakirjassa huomioon toteutettavien toimien viitealueena. Komission tulisi tarkastella myös kaupunkien ja alueiden keskinäistä riippuvuutta ja täydentävyyttä sekä niiden välisten tasapainoisten suhteiden tarvetta. Alueiden komitea tukee täysin komission aikomusta käsitellä erityisesti kaupunkialueiden tarpeita. Komission aie on kirjattu rakenne- ja koheesiorahastojen seuraavaan ohjelmakauteen vuosille 2000–2006. Tämä on eräs merkittävimmistä tavoista varmistaa, että kullakin alueella käsitellään kaupunkialueiden tarpeita järjestelmällisesti.

4.6. Alueiden komitea tunnustaa, että ratkaisujen löytämiseksi tarvitaan kumppanuutta. Kumppanuuden tulisi ulottua pysty- ja leveyssuunnassa kaikille päätöksenteon tasoille, jolloin voidaan taata jäsenvaltioiden ja EU:n poliittisten toimien keskinäinen täydentävyys. Tämän lisäksi yhä yleisemmin myönnetään, että paikalliset kumppanuuksuudet ovat avainasemassa kestäväen uudistumisen ja nykyistä suurempaa osallisuutta edistävän yhteiskunnan saavuttamisen kannalta. Komission yhteisöaloite Urban kehitettiin erityisesti vauhdittamaan yhteisön ohjaamaa lähestymistapaa sosiaalisen ja taloudellisen syrjäytymisen ratkaisemiseksi. Alueiden komitea on tyytyväinen periaatteen kehitykseen. Se tukee uuden tavoite 2:n painopistettä, kaupunki- ja taajama-alueiden sekä maaseutualueiden rakenteellisten ongelmien ratkaisua. Komitea suhtautuu myönteisesti myös Euroopan parlamentin alulle panemaan yhteisöaloite Urbanin jatkamisaloitteeseen.

4.7. Toimintakehyksessä myönnetään tarpeelliseksi aluekohtaiset suunnatut toimet, joihin kaikki yhteiskunnan osa-alueet osallistuvat aktiivisesti muutoksen aikaansaamiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kumppanuusmallia tukeva alueiden komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon, että todellisen vaikutusvallan rakentaminen kumppaneiden kesken vie aikaa. Se on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää paikallisten ohjelmien onnistumisen kannalta. On myös tunnustettava, että tämän tukemiseen tarvitaan varoja.

4.8. Alueiden komitea on tyytyväinen, että kaikkialla kaupunkien toimintakehysasiakirjassa korostetaan taitotiedon ja kokemusten vaihdon tarpeellisuutta. Komitea kuitenkin korostaa alue- ja paikallisviranomaisten osallistumisen tärkeyttä. Ne ovat vastuussa jäsenvaltioiden ja EU:n poliitikkojen toteuttamisesta ja niillä on käytettävissään laajaa asiantuntemusta.

5. Kaupunkiympäristön suojelu ja kohentaminen: kohti paikallista ja kokonaisvaltaista kestävä kehitystä

5.1. Kaupunkiympäristöä käsittelevä luku on alueiden komitean mielestä sisällöltään hyvä ja keskeisiin kysymyksiin keskittyvä. Kestäväen kehitykseen pyrkiminen ja kaupungeille

tyypillisen toiminnan aiheuttamien ympäristöhaittojen vähentäminen on perustellusti asetettu tärkeimmäksi tavoitteeksi. Muihin tavoitteisiin kuuluvat kaupunkiympäristön suurimmat haasteet. Tavoitteiden toimeenpanossa kaupungit ovat keskeisessä asemassa. Se on suuri haaste kaupungeille. Kaikkein tärkein tavoite on saada ympäristöpolitiikka läpäisemään kaikki hallinnon tasot (paikallinen, alueellinen, valtakunnallinen, EU). EU:n pääosastojen ja jäsenvaltioiden hallitusten on yhdenmukaistettava politiikkojaan parhaan mahdollisen yhteisvaikutuksen varmistamiseksi.

5.2. Kaupunkialueiden ympäristön laadun kohentaminen edellyttää kaupungin ekosysteemin voimavarojen uudenlaista hallintaa. Näistä mainittakoon vesi ja sen puhdistus, jätteiden lajittelu ja hyötykäyttö, pyrkimykset säästää energiaa, monimuotoisen ja nykyistä vähemmän saastuttavan joukkoliikenteen kehittäminen. Ympäristön, mm. ilman ja veden laatustandardien avulla voidaan aktiivisesti ohjata kehitystä kohti kestävää järjestelmää.

5.3. Kaupunkiympäristön näkökulmasta katsottuna erityisen tärkeää on EU:n toiminta, jolla pyritään yhteisön ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon tehostamiseen. EU:n on toimittava yhdessä kaupunkien kanssa uuden lainsäädännön valmisteluvaiheen alussa direktiivien voimaansaattamisen ja täytäntöönpanon varmistamiseksi. Kaupunkiulottuvuuden huomioon ottaminen merkitsee, että uutta toimintaa suunnitellaan yhteistyössä sekä paikallishallinnon että muiden sidosryhmien kanssa. Toimenpide-ehdotus on kaikin tavoin kannatettava. Direktiivejä valmisteltaessa on oltava selvillä niiden vaikutuksista paikallistasolla ja paikalliset erityispiirteet on aina otettava huomioon.

5.4. Liikenne on kaikkein tärkein ympäristökysymys kaikkialla. Teliikenteen määrän jatkuva kasvu ei ole kestävä kehityksen periaatteen mukaista. Erityisesti julkisen liikenteen kehittäminen ja sen osuuden kasvattaminen ovat ratkaisevia tekijöitä. Toimenpiteitä ja integroitua lähestymistapaa tarvitaan kaikilla hallinnon tasoilla. Yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen tähtävien keinojen lisäksi EU:n tulisi kehittää taloudellisia ohjauskeinoja esimerkiksi julkisen liikenteen suosimiseksi ja tukemiseksi sen kilpailukyvyyn takaamiseksi.

EU edistää ajoneuvotekniikan tuotekehitystä päästöjen vähentämiseksi vapaaehtoisin sopimuksin. Polttoaineen laatuun vaikutetaan Auto-oil-ohjelmalla lähivuosina. EU:n on johdonmukaisesti jatkettava ja laajennettava tämänkaltaista toimintaa. Kaupunkien on tartuttava tilaisuuteen ja edistettävä ympäristönsuojelun kannalta kehittyneimpien ajoneuvojen ja moottoreiden käyttöä Alter-yhteisöaloitetta ja vastaavia aloitteita käyttämällä.

5.5. Kioton pöytäkirjan täytäntöönpano on yksi keskeisimmistä lähivuosien ympäristöhaasteista. Kaupunkien tilanteessa julkisen liikenteen ja maankäytön suunnittelun yhdistäminen on merkittävä keino vähentää kasvihuonepäästöjä.

5.6. Julkisissa hankinnoissaan kaupunkien on oltava esimerkinä muille. Alue- ja paikallisviranomaisten merkittävä ostovoima on keskeisessä asemassa. Tavoitteena on oltava hankintapolitiikan muuttaminen ympäristöseikat huomioon ottavaksi sekä elinkaariajattelun yleiseksi saattaminen. Valitettavasti ympäristö- ja sisämarkkinapolitiikat ovat usein käytännössä ristiriidassa keskenään. Tässä yhteydessä tarvitaan EU:n poliittista tahtoa ja toimintaa. EU voi tukea kaupungeja nopeuttamalla EMAS-asetuksen ja julkisista hankinnoista annetun asetuksen kehittämistä sekä ympäristömerkkien käyttöönottoa tiedottamalla ja yhdenmukaistamalla merkintäjärjestelmiä. Tämä edellyttää EU:lta mittavaa tutkimus- ja kehityspainosta.

5.7. Alueiden komitea uskoo, että kansalaisten osallistuminen päätöksentekoprosesseihin, mukaan lukien paikallisagenda 21:een liittyvä vuoropuhelu, edellyttää yleisen ympäristötietoisuuden lisäämistä. Se puolestaan edellyttää, että tuotetaan selkeää ja ymmärrettävää tietoa ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Kestävä kehityksen kannalta suurimpia haasteita ovat kansalaisten kulutuskäyttäytyminen ja elämäntapa. Yleisten asenteiden muuttaminen on ensiarvoisen tärkeää kestävä kehityksen toteutumiseksi. Koulutuksessa, opetussuunnitelmissa ja käytännön arjessa on keskityttävä kestävä kehityksen näkökulmaan.

6. Hyvän kaupunkihallinnon ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien edistäminen

6.1. Alueiden komitea tukee komission sitoumusta lisätä ja kehittää vuoropuheluaan EU:n politiikan suunnittelusta alue- ja paikallisviranomaisten kanssa. Olemme tyytyväisiä ehdotukseen perustaa asiantuntijaryhmä keskustelemaan toimintakehityksen toimeenpanon edistymisestä. Alueiden komitea toivoo, että alue- ja paikallisviranomaiset saavat vahvan edustuksen ryhmään: kunnat ottavat usein johtavan roolin kaupunki- ja kuntapolitiikan kehittämisessä. On tärkeää myös varmistaa, että kaupunkikehityksen ja uudistamisen käytännön toteutuksesta vastaavat tahot otetaan ryhmään mukaan. Alueiden komitea kehottaa komissiota perustamaan ryhmän viivyttämättä.

6.2. On ensisijaista, että kaupunki- ja kuntapoliittisen asiantuntijaryhmän toiminta on toimintakehityksen seuranta laajempaa. Sen tulisi pystyä vaikuttamaan tulevaan toimintaan. Asiantuntijaryhmän näkemysten tulee antaa suunta kaupungeille suunnatuille aloitteille, esimerkiksi Urban-yhteisöaloitteelle, tai rakennerahaston budjettikohdasta "uudet innovatiiviset toimet" rahoitettaville toimille.

6.3. Alueiden komitea toivoo komission sitoutuvan nykyistä voimakkaammin politiikan kehittämiseen läheisessä yhteistyössä alueiden komitean ja paikallisviranomaisten muiden Euroopan laajuisten, valtakunnallisten tai alueellisten ryhmittymien kanssa. Erityisesti alueiden komitea odottaa nykyistä sujuvampia toimielinten välisiä järjestelyjä, jotta komitea pääsee osallistumaan heti alusta alkaen politiikan suunnitteluun.

6.4. Alueiden komitea on yhtä mieltä komission kanssa, että politiikkojen yhdentämisen on oltava johtava periaate, ja että sitä on sovellettava kaikkien toimintamenetelmien ja -tapojen kehittämiseen. Kumppanuuden ja yhteishankkeiden myötä kumppanit oppivat tunnistamaan ja ymmärtämään toistensa tavoitteita sekä esimerkiksi, että talouskasvu estyy, jos sosiaalista syrjäytymistä ei ratkaista, ja että ympäristön kannalta parempien ratkaisujen rahoitus edellyttää kasvua.

6.5. Uuden komission nimittäminen ja mahdollisesti ensi vuosisadan alussa järjestettävä hallitustenvälinen konferenssi ovat loistava tilaisuus Euroopan unionin toimielimille arvioida uudelleen päätöksenteko- ja hallintojärjestelyjään, jotka koskevat koordinoitua toimintaa kaupunkialueilla. Olisi myönteinen uudistus, jos yhdelle komission jäsenelle annettaisiin ylin vastuu kaupunki- ja kuntapolitiikan koordinoinnista.

6.6. Alueiden komitea on tyytyväinen, että komissio esittää rakennerrahastoasetusluonnoksessa jatkorahoitusta hankkeille, jotka koskevat paikallishallinnon vaikutusmahdollisuuksien tukemista.

6.7. Komissiolla on tärkeä rooli, kun kaupunkeja kannustetaan vaihtamaan kokemuksia tarkoituksena kasvattaa paikallishallinnon vaikutusmahdollisuuksia ja lisätä tietoisuutta ura- ja elämäntavasta toiminnasta kestävästä kaupunkikehityksen alalla. Tällä alalla on tuettava vatedeskin toimintaa mm. Euroopan laajuisia tietokantoja, koulutusohjelmia ja palkintojärjestelmiä.

6.8. Hyvä kaupunkihallinto edellyttää edistyksellistä kansalaiskäsitystä. Alhainen osallistumisprosentti vaaleissa ja ylhäältä alaspäin suuntautuva lähestymistapa politiikan kehittämiseen eivät sovi yhteen kestävien kaupunkiyhteisöjen kehittämisen kanssa.

6.9. Yhteisöllä on tehtävä uusien kaupunkihallinnon mallien ja asukkaiden kuulemisen tutkimisessa ja tiedon välittämisessä niistä. Euroopan tasolla tulisi yrittää löytää tehokkaita tapoja, joilla kaikki paikallisyhteisön osat sekä sosiaalisesti ja taloudellisesti syrjäytyneet saadaan osallistumaan.

6.10. Alue- ja paikallisviranomaiset ovat kehittäneet uudenlaisia lähestymistapoja, kuten mielipidetutkimukset ja asukasneuvostot. Mutta ne ovat olleet usein erillisiä tapauksia. Kaupunkien on vaikea perustella vähäisten varojen käyttöä

erilaisten kuulemismenetelmien testaamiseen, lisäksi innovatiivisten hankkeiden kokeilu sekä tiedon levittäminen parhaista käytännöistä on arvokas ja perusteltu tehtävä EU:lle.

6.11. Euroopan komission on taattava, että asukas-yhteisöt otetaan järkevästi mukaan aluekohtaisiin uudistamishankkeisiin, joita Euroopan unioni rahoittaa – ennen kaikkea rakennerahastoista. Koko asukas-yhteisön osallistuminen on elintärkeää, kun halutaan taata, että talouden kehittämishankkeet vastaavat paikallisia tarpeita ja että rahoitusohjelman päätyttyäkin saavutetaan kestävä hyötyä.

6.12. Alueiden komitea on tyytyväinen ehdotukseen, jonka mukaan kaupunkien ongelmia käsitellään Euroopan laajuisissa kansalaisfoorumeissa. On käytettävä kaikkia keinoja, jotta foorumeista tulee rakentavia ja että kaikki asukas-yhteisön ryhmät ovat edustettuina.

6.13. Toimintakehyksessä luvataan rohkaista ja tukea paikallisviranomaisia kehittämään paikallisesti merkityksellisiä osoittimia ja suorittaa valiovertailuja kaupunkiliikennettä koskeneen valiovertailun pohjalta. AK osallistuu paraikaa toteutettavaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on kehittää rajallinen joukko elämän laadun osoittimia, joita voidaan käyttää kaupunki- ja kuntapolitiikan hallinnoinnissa. Tutkimuksen tarkoituksena on tunnistaa ne osoittimet, jotka sopivat nykyisiin saatavilla oleviin tietoihin ja jotka menevät nykyisiä perinteisiä asukastiheyden, BKT:hen ja työttömyysasteeseen perustuvia karkeapiirteisiä elämän laadun mittareita pidemmälle. Komissiota pyydetään ottamaan tutkimuksen tulokset huomioon tulevassa toiminnassaan.

7. Päätelmät

7.1. Kaupunki- ja kuntapolitiikan onnistuminen riippuu viime kädessä kaupunkien omasta aktiivisuudesta. Läheisyysperiaatteen mukaan EU:n ja kansallisten hallitusten kaupunki- ja kuntapolitiikan tulee olla luonteeltaan kaupunkien omia toimia tukevia ja täydentäviä. Näin ollen on korostettava paikalliseen itsehallintoon perustuvien kaupunkiseutujen omien integroitujen kehittämissuunnitelmien roolia kaupunki- ja kuntapolitiikan keskeisenä välineenä.

7.2. Alueiden komitea korostaa, että kaupungit ja erityisesti suurkaupungit ovat talouskasvun ja kestävästä kehityksen moottoreita kaikkialla Euroopassa. Euroopan komission tulisi auttaa kaupunkeja kantamaan vastuu, joka niillä on ympäröivään maaseutuun nähden. Rakentava keskustelu ja vastavuoroinen toiminta on sekä kaupungin että ympäröivän alueen edun mukaista. ESDP:ssä esitellystä menetelmästä voi muodostua merkittävä yhteistyöväline, jos sitä kehitetään vuorovaikutuksessa kaupunkien ja alueiden kanssa.

7.3. EU:n tulee saada kaupunkiulottuvuus kestävästä kaupunkikehityksen kannalta keskeiset politiikkalohkot läpäiseväksi

periaatteeksi. Siten ehdotus komission pääosastojen välisen ryhmätoiminnan jatkamisesta on erittäin kannatettava. Kaupungit tulee ottaa mukaan kaupunki- ja kuntapolitiikan kehittämiseen ja seurantaan aktiivisina toimijoina ja toteuttajina.

7.4. Tieto on tulossa entistäkin tärkeämmäksi kaupunkien ja kuntien kehittämisen voimavaraksi. Myös komission tasolla tulisi lisätä kaupunki- ja kuntapolitiikkaan suoranaisesti liittyvää tutkimusta ja tiedotusta. "Kaupunkien kartoitus" -hanke (Urban Audit) on vaatimaton, mutta tärkeä askel tähän suuntaan. On kuitenkin tärkeää, että kaupungeista kerättävää tietoa ei rajata koskemaan ainoastaan kaikkein suurimpia kaupunkeja, jotka nykyisin kuuluvat kaupunkien kartoitukseen, vaan järjestelmä laajennetaan kattamaan myös pienet ja keskisuuret kaupungit. Eurostatin tulee kehittää yhtenäinen kaupunkitilastojärjestelmä. Kaupunkien olosuhteiden seuranta ja kestävä kaupunkikehitystä edistävien toimenpiteiden arviointi kaipaa yhteisesti sovittuja mittareita ja osoittimia, mihin odotetaan komission panostusta myös rahallisesti.

7.5. Kaupunkien välistä tietojen ja kokemusten vaihdon sekä parhaiden käytäntöjen levittämisen menetelmiä ja rahoitusta tulee jatkuvasti kehittää toimintakehyksen kaikilla neljällä

politiikka-alalla. Tämä koskee enenevästi myös unionin ulkoraajojen yli tapahtuvaa toimintaa.

7.6. Ehdotus kaupunki- ja kuntapoliittisen asiantuntijaryhmän perustamisesta on kannatettava. Alueiden komitean tulee olla edustettuna perustettavassa asiantuntijaryhmässä yhdessä EU:n muiden toimielinten kanssa. Vain näin voidaan turvata integroitu lähestymistapa kaupunkiasioihin. Myös keskeisillä eurooppalaisilla kaupungeilla ja kaupunkiverkostoilla tulisi olla edustus ryhmässä.

7.7. Kaupunkifoorumien järjestäminen säännöllisesti on hyvä tapa seurata kaupunki- ja kuntapolitiikan edistämistä. Esimerkiksi tiettyihin teemoihin keskittyvät pienempimuotoiset seurantaohjelmat täydentäisivät foorumeita ja tarjoaisivat mahdollisuuden keskusteluun erityiskysymyksistä ja mahdollisesti lisämahdollisuuksia syvälliseen keskusteluun ja kokemustenvaihtoon.

7.8. Laadittuaan itse asiassa vihreän kirjan komission on nyt otettava seuraava askel ja laadittava valkoinen kirja kaupunki- ja kuntapolitiikasta seuraavaa vuosisataa varten. Sen valmistelun tulee tapahtua yhteistyössä kaikkien keskeisten osapuolten kanssa todellisen kumppanuuden hengessä.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) kalatalousalan rakenteellisia toimia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä"

(1999/C 293/13)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon asiakirjan "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) kalatalousalan rakenteellisia toimia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä", KOM(1998) 728 lopull. – 98/0347 CNS⁽¹⁾,

ottaa huomioon komission 16. joulukuuta 1998 perustamissopimuksen 198 c artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 10. maaliskuuta 1999 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n "Maatalous – Maaseudun kehittäminen – Kalatalous" tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) kalastusalan rakenteellisista toimenpiteistä", Cdr 309/98 fin⁽²⁾,

ottaa huomioon valiokunta 2:n huhtikuun 12. päivänä 1999 hyväksymän lausuntoluonnoksen Cdr 101/99, jonka esittelijät olivat Simon Day ja Siwert Nordwall,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

1.1. Komissio hyväksyi heinäkuussa 1997 Agenda 2000 -tiedonannon, jossa hahmotellaan myöhemmin tehtäviä ehdotuksia ja pohditaan EU:n laajentumisen vaikutuksia talousarvioon, YMP:n uudistamista ja aluepolitiikan tarkistamista.

1.2. Komissio hyväksyi 18. maaliskuuta 1998 ehdotukset asetukseksi mm. rakennerahastojen hallinnoinnista vuosina 2000–2006. Asetusehdotuksista neuvotellaan jäsenvaltioiden kanssa, ja asiasta kuullaan myös alueiden komiteaa.

1.3. Kalatalousalan rakenteellisia toimenpiteitä käsittelevien ehdotustensa yhteydessä komissio mainitsi julkaisevansa rakenteellisia toimia koskevia yksityiskohtaisia ehdotuksia myöhempänä ajankohtana. Näin odotettiin tapahtuvan syyskuussa, mutta komissio julkaisi yksityiskohtaiset ehdotuksensa 14. joulukuuta 1998, neljä päivää sen jälkeen, kun valiokunta 2 oli hyväksynyt lausuntoluonnoksensa, jonka alueiden komitea hyväksyi pienin muutoksin 14. tammikuuta 1999.

1.4. Näin ollen kyseiseen lausuntoon ei ollut mahdollista sisällyttää huomioita yksityiskohtaisista säännöistä, eikä julkaistuissa yksityiskohtaisissa säännöissä viitattu kyseiseen lausuntoon.

1.5. Alueiden komitean antamat suositukset ovat siten edelleen voimassa. Ne olisi otettava huomioon tarkistettaessa

tämän lausunnon aiheena olevaa asetusehdotusta yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä. Suositukset ovat seuraavat:

- a) Tuen saatavuuden on oltava mahdollisimman yksinkertaista.
- b) Ehdotettujen moninaisten rahastojen asemesta olisi varattava yksi rahasto maakohtaisesti hallinnoitaville hankkeille ja toinen, erillinen rahasto alueellisesti hallinnoitaville hankkeille.
- c) Läheisesti kalastusalaan liittyvässä kysymyksessä kalastuslaivaston uudelleen-järjestelystä komitea ei yhdy ajatteluun, jonka mukaan uudelleenjärjestelytoimet on mahdotonta alueellistaa, vaan tämä toimi tulee alueellistaa ja rahoittaa KOR:stä.
- d) Järjestettäessä kalastuslaivastoa uudelleen pyyntitoiminnan supistamiseksi korvausta olisi maksettava sekä laivaston käytöstä poistamisesta että alusten vetämisestä tilapäisesti pois kalastuskäytöstä.
- e) On palautettava voimaan MOO:n kolmannen vaiheen vaatimus, jonka mukaisesti vähintään 55 % tavoitteesta on saavutettava poistamalla aluksia käytöstä ja enintään 45 % supistamalla pyyntitoimintaa.
- f) Kalatalouden tuelle ei saisi asettaa maantieteellisiä rajoja. Mikäli kalastussatama sijaitsee uudistettujen tavoitteiden 1 ja 2 kattaman alueen ulkopuolella, sen tulisi olla tukikelpoinen koosta riippumatta, mutta erityisesti jos se on pieni ja vaikeuksissa.

⁽¹⁾ EYVL C 16, 21.1.1999, s. 12.

⁽²⁾ EYVL C 93, 6.4.1999, s. 16.

- g) Monipuolistamista olisi tulkittava laajasti, jotta se kattaisi yhteisen kalastuspolitiikan neljä pääasiallista tavoitetta, ja päämäärän saavuttamiseksi olisi yhteensovittava rahoitusta järjestettäessä turvauttava joko julkiseen tai yksityiseen tukeen.
- h) Kalatalouden on myönnettävä olevan maatalouden ohella EU:n tärkeä primäärielinkeino ja alan merkitys on otettava huomioon tukea myönnettäessä, ottaen huomioon, että monilla Euroopan rannikkoseuduilla kalastus on joissain tapauksissa ainut varallisuuden lähde, johon koko paikallinen tuotanto perustuu.
- i) Kalastusalan tukipuitteissa tulisi tulevaisuudessa keskittyä entistä vahvemmin kestäväen kehityksen näkökohtiin. Tämän tulee kuitenkin tapahtua tukiteknisesti toteutettavissa olevalla tavalla, eikä se saa monimutkaistaa hallintotyötä lisäkuluihin.

1.6. Berliinin huippukokouksen päätöksen valossa vallitsee yksimielisyys siitä, että ehdotettujen moninaisten rahastojen asemesta olisi varattava yksi rahasto hallinnoitaville hankkeille.

1.7. Maakohtaisten supistamistavoitteiden (MOO) ja KOR:sta myönnettävän maakohtaisen rahoituksen vuoksi nykyisin ollaan yhtä mieltä siitä, että kalastusalan rakennetoimien tulee perustua nykyisten toimien jatkuvuuteen ja niiden tulee olla tiukasti sidoksissa monivuotisiin ohjausohjelmiin (MOO).

1.8. Nyt on myös sovittu, että järjestettäessä kalastuskapasiteettia uudelleen AK kannattaa alusten lopullisen käytöstäpoiston lisäksi komission uutta hahmotelmaa, jonka mukaan korvauksia alusten tilapäisestä pois vetämisestä olisi korotettava pyyntitoiminnan supistamiseksi.

1.9. Lisäksi tammikuussa 1999 hyväksytyn lausunnon jälkeen on käynyt selväksi, että MOO IV on paljon joustavampi kuin MOO III, mitä tulee jäsenvaltioiden mahdollisuuksiin vähentää pyyntitoimintaa, ja tämä vaivalla aikaansaatu joustavuus tulee säilyttää. Missään tapauksessa ei ole syytä määrätä tiukkoja prosentiosuuksia valtioille, jotka täyttävät oman MOO:nsa.

2. Asetusehdotus

2.1. Ajoitussyistä komitean aiemman lausunnon näkökohtia ei ole valitettavasti otettu huomioon ehdotuksessa. Siinä ei myöskään ole pyritty yksinkertaistamaan monimutkaista rahastojärjestelmää. Tässä lausunnossa ei ole tarkoitus toistaa aiemmin esitettyjä huomioita, vaikka niihin saatetaan viitata. Lausunnon ensisijaisena tarkoituksena on sen sijaan arvioida, ovatko nyt ehdotetut säännöt ja edellytykset riittävät tukemaan kalatalousalaa sekä kalastuksesta riippuvaisten yhteisöjen taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia.

2.2. Uusilla säädöksillä pyritään parantamaan nykyisten säännösten tulkintaa, mikäli niissä on havaittu puutteita, laajentamaan toimet koskemaan uusia aloja sekä ajantasaistamaan tukimäärät.

2.3. Tärkeimmät ehdotetuista toimista ovat seuraavassa:

a) Kalastuslaivastoon liittyvät toimet:

- Kalastuslaivaston lisäykset julkisella tuella sallitaan vain, jos niihin liittyy vastaava alusten poistaminen käytöstä ilman tukea.
- Pienimuotoisessa rannikkokalastuksessa laivakaluston lisäykset eivät saa johtaa pyynnin lisääntymiseen.
- Niihin jäsenvaltioihin kohdistettuja toimenpiteitä tiukennetaan, jotka rikkovat monivuotista ohjausohjelmaa (MOO) tai yhteisön kalastusalusrekisteriä koskevia säännöksiä.
- Yhteisyritykset määritellään uudelleen ottaen erityisesti huomioon tilintarkastustuomioistuimen esittämä arvostelu väärinkäytöksistä.

b) Pienimuotoiseen rannikkokalastukseen liittyvät toimet:

- Pienimuotoisen rannikkokalastuksen erityisongelmat on otettava entistä paremmin huomioon.
- Nykyaikaistaminen pyyntiä lisäämättä on erittäin tärkeää alan ominaispiirteiden ja työllistävän vaikutuksen vuoksi.

c) Lisätoimet:

- Sosiaalis-taloudellisia toimia laajennetaan siten, että kalastajille voidaan myöntää taloudellista tukea ammatinvaihdokseen.
- Toiminnan tilapäinen lopettaminen määritellään uudelleen.

d) Muut toimet:

- Jalostukseen, vesiviljelyyn ja kalastussatamien laitteisiin tehtävien investointien edistämistä jatketaan ottamalla entistä paremmin huomioon vesiviljelyn ympäristö-näkökohdat sekä asettamalla yhteistoimet etusijalle.
- Otetaan käyttöön tuottajaorganisaatioita koskevat uudet säännökset.
- Kalastajien ammattikunnan toimia edistetään entistä laajemmin.

2.4. Alueiden komitea kannattaa toimia pääpiirteittäin. Tietyissä kohdin se kuitenkin suosittaa tekstiin muutoksia, jotka heijastaisivat komitean aiemmin esittämiä näkemyksiä. Komitea haluaa varmistaa, etteivät kalataloutta koskevat tukitoimet aiheuta syrjintää eikä niitä rajata maantieteellisesti.

2.5. Seuraavassa mainitut artikkelit ja liitteet tarkoittavat tämän lausunnon aiheena olevan uuden asetusehdotuksen artikloja ja liitteitä.

2.6. 1.6 kohdassa puolletaan yhden rahaston käyttöä, ja sen mukaisesti komission ehdotuksesta tulee poistaa kaikki viittaukset EMOTRIin ja koko 4 artikla.

2.7. Uusi asetusehdotus koskee pelkästään rannikkokalastusta. Sisävesissä tapahtuvaa kalastusta ei sitä vastoin käsitellä lainkaan, vaikka sisävesikalastus on tähän asti saanut tukea. Koska myös sisävesikalastuksen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää pyynti- ja säilytyslaitteistojen uudistamista, mikä puolestaan parantaa alan ympäristönsuojelun tasoa, olisi sisävesikalastuksen tukimahdollisuudet taattava rakennesuunnitelman mukaisesti jatkossakin. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että ammattikalastuksen tukeminen sisävesillä edistää osaltaan paikallisen kulttuurin ja perinteiden säilymistä.

2.8. 5 artiklassa vaaditaan jäsenvaltioita toimittamaan tiettyjä tietoja, jotta helpotetaan vuosiksi 2002–2006 laadittavien monivuotisten ohjausohjelmien (MOO) valmistelua. Vaadittavat tiedot on mainittu liitteessä II. Tapauksissa, joissa jäsenvaltio ei ole saavuttanut monivuotisten ohjausohjelmien tavoitteita kunkin kalastuslaivaston osan kohdalla, komissio peruuttaa kalastuslaivaston uudelleenjärjestelyn ja alusten nykyaikaistamisen rahoituksen siihen asti, kunnes kyseiset tavoitteet on saavutettu. Alusten nykyaikaistamiseen tarkoitettu rahoitus tulisi kuitenkin myöntää joka tapauksessa, varsinkin jos se on tarkoitettu keskeisiin turvallisuutta parantaviin töihin.

2.9. 7 artikla koskee kalastuslaivaston uudistamista ja kalastusalusten nykyaikaistamista. Komitea on melko yllättynyt siitä, että jäsenvaltiot veloitettaisiin pikemminkin valvomaan kuin hallinnoimaan kalastuslaivaston uudistamista. Merkittävämpää kuitenkin on, että jäsenvaltioiden komissiolle hyväksymistä varten toimittaman järjestelmän olisi vastattava muutetun 5 artiklan vaatimuksia.

2.10. 8 artiklassa käsitellään pyyntitoiminnan säätelyä. Kalastusalusten käyttöikärajoja on nostettu nykyiseen käytäntöön nähden. Näin ollen tietyt kalastajat eivät enää olisi oikeutettuja palkkioon. Tämä seikka on korjattava. 8 artiklan 4 kohta saattaa myös olla kalastajille epäedullinen. Nykyisellään jäsenvaltiot voisivat väärinkäyttää säännöstä rajoittamalla pyyntiä hyvin paljon ilman, että asianomaiset kalastajat saavat minkäänlaista korvausta.

2.11. 10 artikla koskee laivaston uudistamiseen ja alusten nykyaikaistamiseen myönnettävää julkista tukea. Olisi myös suotavaa, että tavoitteen 2 mukaiseen tukeen oikeutetuilla alueilla Euroopan unionin osuutta ei laskettaisi 15 prosenttiin. Kyseisillä alueilla EU:n osuuden tulisi olla yhtäältä tavoite 1 -alueille ja toisaalta tavoitteiden ulkopuolelle jääville alueille maksettavan tuen keskiarvo eli enintään 25 tai tarvittaessa 20 prosenttia.

2.12. 10 artiklassa viitataan myös liitteen III sisältämään yksityiskohtaiseen määräykseen, jonka mukaan tukea ei anneta

aluksen nykyaikaistamiseen, jos se on yli 30 vuotta vanha. Tässä kohden on kuitenkin eroteltava vanhojen alusten laajamittainen nykyaikaistaminen sekä tietyt muut kalastukseen liittyvät toimet. Olisi esimerkiksi laadittava pyydysten ja lastiruumien ajanmukaistamiseen annettavaa tukea koskevia erityissäännöksiä. Pyydysten ja lastiruumien ajanmukaistamista rahoitetaan nykyisin Pesca-ohjelmasta aluksen iästä riippumatta. Koska komissio on ilmaissut haluavansa jatkaa tukemista, tämä epäkohta on poistettava.

2.13. Komitea ei voi tukea komission ehdotuksessa yhteisyrityksille annettavaa kohtelua, jolla lopetetaan lisäksi yritysten tilapäiset yhteenliittymät. Yhteisyritykset ovat olleet ja ovat edelleen erittäin arvokas yhteisön kalastuslaivaston pienentämisväline, mutta samalla ne ovat auttaneet säilyttämään yhteisössä työpaikkoja ja taanneet tuotannon alalla, jolla EU on kaikkea muuta kuin omavarainen. Asettaessaan yhteisyritysten välttämättömäksi ehdoksi kalastussopimuksen olemassaolon komissio ajautuu selittämättömään ristiriitaan: yhtäältä se toteaa, että kalastussopimuksen kumoutuessa ratkaisuna on yhteisyritysten perustaminen – kuten Marokon sopimuksen tapauksesta selvästi nähdään – mutta toisaalta taas, että voimassa oleva kalastussopimus on yhteisyrityksen perustamisen välttämätön edellytys. Komission tulee myöntää tämä virhe ja välttää maailmanlaajuisessa kalastuspolitiikassa erittäin hyödyllisen välineen tyhjäksi tekeminen. Komitealla ei kuitenkaan ole mitään sitä vastaan, että yhteisyritysten toiminnan hyvä valvontajärjestelmä säilytetään erityisesti tilintarkastustuomioistuimen arvostelun kohteeksi joutuneiden seikkojen korjaamiseksi.

2.14. 12 artikla koskee pienimuotoista rannikkokalastusta. Komitea kannattaa artiklan säännösten ajatussisältöä, mutta jäsenvaltioille annettua toimintavaraa olisi kavennettava. Jos jäsenvaltiot vakavissaan aikovat tukea kalataloutta, tarvitaan nykyistä velvoittavampi järjestelmä.

2.15. 13 artikla koskee sosiaalis-taloudellisia toimenpiteitä. Komitea esittää artiklasta samat huomiot kuin 12 artiklasta. Lisäksi kalastajan määritelmää olisi hieman oikaistava tiedollisesti ja poliittisesti.

2.16. Komitea kannattaa varhaiseläkejärjestelmää, mutta katsoo, että kaikkien kalastustoiminnan pysyvästi lopettavien olisi kuuluttava sen piiriin riippumatta siitä, lopettavatko he toiminnan 8 artiklan mukaisesti. Komitea kannattaa myös 13 artiklan 3 kohdan c alakohtaa, sillä se mahdollistaa kalastajille suoraan maksettavat palkkiot toiminnan uudelleen suuntaamiseksi (uudelleen koulutus) tai monipuolistamiseksi. Epävarmuuden välttämiseksi toiminnan monipuolistamiseen olisi erityisesti sisällytettävä muuhun kuin kalatalouteen liittyvän yritystoiminnan aloittaminen.

2.17. 14 artikla koskee meren rannikkoalueiden kalavarojen suojelemista, vesiviljelyä, kalastussatamien kalustoa, jalostamista ja kauppa. Komitea kannattaa kyseisten alojen sisällyttämistä tuen piiriin mutta katsoo, että niitä koskeviin tukipäätöksiin tulisi kannustaa nykyistä määrätietoisemmin.

2.18. 16 artikla käsittelee alan ammattikunnan toteuttamia toimia. Komitea esittää artiklasta samat huomiot kuin 12 artiklasta.

2.19. 17 artikla koskee toiminnan tilapäistä lopettamista ja muita rahoituskorvauksia. Tähänkin artiklaan sisältyvä toimintavara olisi poistettava. Eri jäsenvaltioissa sovellettavat erilaiset säännöt voivat johtaa syrjintään. Artiklan 4 kohta ei myöskään puolla paikkaansa. Pyynnin vähentäminen osana kalavarojen elvytysuunnitelmaa saattaa olla olennainen osa kalastustoiminnan hallintostrategiaa.

3. Päätelmät ja suositukset

3.1. Kalatalous on monitahoinen ala, jossa on runsaasti yksityiskohtia. Komissio havaitti kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen (KOR) tarpeelliseksi, ja se perustettiin neljänneksi rakennerahastoksi vuonna 1993. Komissio teki kalatalousalan tukemisen entistä monimutkaisemmaksi ehdottaessaan, että rakenteellista tukea annetaan tavoitealueisiin kuuluvammille alueille EMOTR:sta KOR:n sijaan. On erittäin tärkeää, että käytettävissä on riittävästi välineitä, joilla kalatalousalaa tuetaan maantieteellisestä sijainnista riippumattomin erityisperustein.

3.2. On myös hyvin tärkeää, että komissio ottaa huomioon komitean aiemmassa lausunnossaan⁽¹⁾ esittämät suositukset.

3.3. Edellä olevaan viitaten komitea suosittaa, että asetusehdotukseen tehdään seuraavat muutokset:

1. Lisätään asetusehdotuksen johdanto-osan neljänteen perustelukappaleeseen ilmauksen "ja vesiviljelyalalla" eteen ilmaus "sisävesikalastus".
2. Alueiden komitea yhtyy Berliinin huippukokouksessa syntyneeseen, komission, neuvoston ja Euroopan parlamentin hyväksymään uuteen kantaan ja katsoo, että kalastusalan rakenteelliset toimet tulee rahoittaa yhdestä rahoitusvälineestä, KOR:stä. Tämän vuoksi komission ehdotuksesta, niin johdanto-osasta kuin artikloista, tulee poistaa kaikki viittaukset EMOTR:n tukiosastoon samoin kuin 4 artikla.
3. Lisätään johdanto-osan 7 perustelukappaleeseen ennen viimeistä sanaa ilmaus "ja yritysten tilapäisten yhteenliittymien".
4. Lisätään 6 artiklaan uusi 1 a kohta: "Jos jäsenvaltio ei ole saavuttanut monivuotisen ohjausohjelman tavoitteita kalastuslaivaston jokaisen sektorin osalta, komissio pysäyttää laivaston uudistamisen ja alusten uuden aikaistamisen rahoituksen kunnes tavoitteet on saavutettu. Alusten nykyaikaistamiseen tarkoitettu rahoitus tulisi kuitenkin myöntää joka tapauksessa, varsinkin jos se on tarkoitettu keskeisiin turvallisuutta parantaviin töihin."

5. Muutetaan 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa sana "valvontajärjestelmä" sanaksi "hallintojärjestelmä" sekä lisätään alakohdan loppuun ilmaisu "5 artiklassa säädetyllä tavalla".
6. Muutetaan 8 artiklan 1 kohdassa sana "tarkoitetuissa" sanaksi "säädettyissä".
7. Muutetaan 8 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä luku "15" luvuksi "10".
8. Korvataan 8 artiklan 3 kohdassa ensimmäinen virke seuraavalla: "Toiminnan pysyväksi lopettamiseksi edunsaajille maksettava julkinen tuki maksetaan seuraavasti."
9. Korvataan 8 artiklan 3 kohdan a alakohdassa luku "15" luvulla "10", luku "29" luvulla "24" ja luku "30" luvulla "25".
10. (Ei koske suomenkielistä toisintoa. Kyse on luvun "1" lisäämisestä asetusehdotuksen englanninkielisen version 8 artiklan 3 kohdan a alakohdan iii alakohtaan sanan "taulukkoissa" jälkeen. Suom.huom.)
11. Poistetaan 8 artiklan 4 kohdasta virke "Nämä toimenpiteet eivät anna aiheutta minkäänlaiseen julkiseen tukeen."
12. 9 artiklan kohdat 1, 2 ja 3 korvataan nykyisen asetuksen (EY) 3699/93 9 artiklan tekstillä ja lisätään säännös tilintarkastustuomioistuimen arvostelun kohteeksi joutuneiden seikkojen korjaamisesta.
13. Korvataan komission ehdotuksen 10 artiklan 1 kohdan a alakohta seuraavalla: "Valtion tukea kalastuslaivaston uudistamiseen tai nykyaikaistamiseen voidaan myöntää, jos MOO:n lopulliset tavoitteet saavutetaan kunkin laivastonosan kohdalla riippumatta siitä, syntyykö yksittäistä kapasiteetin kasvua."
14. Korvataan 10 artiklan 1 kohdan b alakohta seuraavalla tekstillä: "Jos monivuotisen ohjausohjelman (MOO) kokonaistavoitteita ja yksittäisten osien tavoitteita ei ole vielä saavutettu, laivaston uudistamiselle ja alusten nykyaikaistamiselle tulee myöntää julkista tukea ainoastaan, jos kussakin tapauksessa poistettu kapasiteetti on vähintään 30 prosenttia suurempi kuin käytöön otettu uusi kapasiteetti."
15. Poistetaan komission ehdotuksen 11 artiklan 2 kohdan b alakohta.
16. Korvataan 12 artiklan 2 ja 3 kohtien ilmaisut "jäsenvaltiot voivat toteuttaa" ja "voidaan myöntää" ilmaisulla "jäsenvaltioiden on toteutettava" ja "on myönnettävä".
17. (Ei koske suomenkielistä toisintoa. Kyse on yksikön kolmannen persoonan feminiinisen persoonapronominin lisäämisestä englanninkieliseen versioon. Suom.huom.)
18. Korvataan 13 artiklan 2 kohdassa ilmaisu "jäsenvaltiot voivat toteuttaa" ilmaisulla "jäsenvaltioiden on toteutettava".
19. Poistetaan 13 artiklan 3 kohdan b alakohdasta ilmaisu "8 artiklan mukaisesti".

(1) CdR 309/98 fin – EYVL C 93, 6.4.1999, s.16.

20. Lisätään 13 artiklan 3 kohdan c alakohtaan ilmaisen "yhteisen sosiaalisen ohjelman" jälkeen ilmaisu "sekä myös muun kuin kalatalouteen liittyvän yritystoiminnan aloittamisen".
21. Lisätään asetusehdotuksen III osaston otsikkoon ilmauksen "vesiviljely" eteen ilmaus "sisävesikalastus".
22. Lisätään asetusehdotuksen 14 artiklan 1 kohtaan uusi alakohta "sisävesikalastus".
23. Muutetaan 17 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä ilmaisu "Jäsenvaltiot voivat myöntää" ilmaukseksi "Jäsenvaltioiden on myönnettävä".
24. Muutetaan 17 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä ilmaisu "Jäsenvaltiot voivat myöntää" ilmaukseksi "Jäsenvaltioiden on myönnettävä".
25. Komission ehdotuksen liitteiden mukaan rajoitteet, jotka asetetaan yksityisten edunsaajien taloudelliselle osallistumiselle tukikelpoiseen toimintaan, ovat samat tavoite 1-alueilla ja muilla alueilla.
26. Poistetaan liitteen III 1.4 kohdan b alakohdasta virke "Pyydysten korvaamista ei katsota tukikelpoiseksi menoksi, sanottu kuitenkin rajoittamatta 17 artiklan 2 kohdan säännösten soveltamista" ja lisätään b alakohtaan seuraava uusi alakohta iv: "pyydysten ja lastiruumien ajanmukaistamiseen". Korvataan 1.4 kohdan c alakohdassa ilmaisu "iii kohdan b alakohdassa" ilmaisulla "b kohdan iii ja iv alakohdassa".
27. Korvataan tavoite 2 -alueiden osalta prosenttiluku 15 % prosenttiluvulla 25 % liitteen IV osallistumisen tasoa koskevan 2 kohdan taulukossa 3 ryhmien 2 ja 3 muiden alueiden kohdalla.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean hyväksymä päätöslauselma aiheesta ”Euroopan työllisyys sopimus”

(1999/C 293/14)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokunnan 7. toukokuuta 1999 tekemän päätöksen laatia aiheesta päätöslauselma sekä valiokunta 6:n ”Työllisyys – Talouspolitiikka – Yhteismarkkinat – Teollisuus – Pk-yritykset” tekemän valmistelutyön,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston 3. ja 4. kesäkuuta 1999 Kölnissä järjestettävän kokouksen, jossa puheenjohtajamaa Saksa esittää ehdotuksen Euroopan työllisyys sopimukseksi,

ottaa huomioon työllisyyttä käsitelleet aikaisemmat lausuntonsa aiheista

”Alue- ja paikallisviranomaisten tehtävä oppilaitosten ja yritysten lähentämisessä”⁽¹⁾, ”Ehdotus neuvoston päätökseksi innovatiivisille ja työpaikkoja luoville pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) tarkoitetuista rahoitustukitoimenpiteistä”⁽²⁾, ”Talouspolitiikan tulevat yleislinjat”⁽³⁾, ”Komission tiedonanto suuntaviivoista toiminnaksi: työllisyyttä koskevat kansalliset toimintasuunnitelmat” ja ”Komission tiedonanto – Ehdotus jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa koskeviksi suuntaviivoiksi vuonna 1999”⁽⁴⁾, ”Komission tiedonanto – Yhteisön tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun mukauttaminen ja edistäminen” ja ”Luonnos neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisöjen pysyvän työllisyyskomitean perustamisesta tehdyn päätöksen 70/532/ETY muuttamisesta”⁽⁵⁾,

ottaa huomioon valiokunta 6:n 11. toukokuuta 1999 valmisteleman päätöslauselmaluonnoksen (esittelijä: Henning Jensen),

ja joka katsoo että alue- ja paikallisviranomaisilla on monissa jäsenvaltioissa suuri vaikutusvalta yritysten toimintaympäristön ja -edellytysten muodostumiseen sekä merkittävä tehtävä taloudellisen ja teollisen kehityksen tukemisessa alueillaan tarjotessaan suotuisan yhteiskunnallisen ja taloudellisen ympäristön, joka houkuttelee yrityksiä sijoittautumaan ja kehittymään,

ja joka katsoo että alue- ja paikallisviranomaisilla on tärkeä rooli koulutuspalveluiden tarjoajina ja taloudellisen kehityksen edistäjinä, koska ne voivat toimia koulutuksen ja yrityselämän välisinä sillanrakentajina sekä vaalia strategisesti hyvältä paikaltaan kummankin alan päätekijöiden kumppanuutta ja vuoropuhelua alueellisella ja paikallisella tasolla,

ja joka katsoo että alue- ja paikallisviranomaisilla on keskeinen tehtävä työpaikkojen luomisessa sekä suoraan työnantajina että epäsuorasti suotuisen olojen järjestäjinä elinkeinoelämälle, ja ne ovat merkittäviä työllistäjiä, koska ne osallistuvat paikallisen ja alueellisen talouden kehitykseen ja niillä on alalla toimivaltaa ja (mahdollisesti) työllisyyteen liittyvää vastuuta sekä vankka paikallistuntemus etenkin työllistettävyyden edistämisessä,

ja joka katsoo että komitean ehdottaman ”Paikallistason työllisyystoimet 1999” -aloitteen ansiosta paikallis- ja alueviranomaiset pystyvät edistämään työllisyyteen liittyviä jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmia,

ja joka katsoo että se sekä paikallis- ja alueviranomaisille sekä niiden järjestöille tai molemmille tulee tarjota mahdollisuus osallistua niiden välineiden soveltamiseen, joilla työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua voidaan yhteisön tasolla edistää,

(1) CdR 346/96 fin, EYVL C 116, 14.4.1997, s. 98.

(2) CdR 46/96 fin, EYVL C 251, 10.8.1998, s. 41.

(3) CdR 110/98 fin, EYVL C 51, 22.2.1999, s. 63.

(4) CdR 279/98 fin, EYVL C 51, 22.2.1999, s. 59.

(5) CdR 343/98 fin, EYVL C 93, 6.4.1999, s. 54.

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 2. päivän kokouksessa) seuraavan päätöslauselman.

Alueiden komitea

1. kannattaa työllisyys sopimuksen yleistavoitetta koordinoida makrotalouspolitiikkaa jäsenvaltioiden kesken ja luoda kitkaton yhteys yleiseen talouskasvuun ja työllisyyden kasvuun liittyvien tavoitteiden välille säilyttäen samalla hintavakaus;
2. pitää tärkeänä, että jäsenvaltioiden työllisyysponnisteluja tuetaan eurooppalaisella työllisyys sopimuksella. EU:n jäsenvaltioiden talous- ja finanssipolitiikan koordinoinnin parantaminen, energia- ja pääomaverotuksen yhdenmukaistaminen ja rehti verokilpailu olisivat suotavia; EU:n on täydennettävä ja tuettava jäsenvaltioiden ponnisteluja työllisyysongelman ratkaisemiseksi;
3. kannattaa työmarkkinaosapuolten mukaantuloa sopimukseen, mutta pahoittelee, ettei paikallis- ja alueviranomaisten roolia ole käsitelty perusteellisesti, toisin kuin komission uudessa työllisyyttä tukevaa yhteisön politiikkaa käsittelevässä tiedonannossa;
4. painottaa, että EU:n työllisyys sopimukseen liittyvissä tomissa tulee ottaa huomioon läheisyysperiaate ja jäsenvaltioiden työmarkkinajärjestelmät sekä niihin liittyen kunkin maan työehtosopimus- ja palkanmuodostusjärjestelmät;
5. korostaa alueyhteisöjen tärkeää tehtävää toimijoina ja työnantajina pyrittäessä päätavoitteeseen eli työllisyyden edistämiseen toteuttamalla ensisijaisesti monenlaisia pysyvien työpaikkojen luomiseen tähtäviä aloitteita; alueyhteisöt ovat usein se taho, joka toteuttaa etenkin erityisryhmille suunnatut käytännön toimet (ks. myös alueiden komitean edellä mainitut aikaisemmat lausunnot);
6. pitää ratkaisevana, että kunnille ja alueille annetaan mahdollisimman laajat mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa panoksensa työllisyyden edistämiseksi kaikkein tarkoituksenmukaisimmalla tavalla; tämän tulee tapahtua yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa ja unionin vuoden 1999 työllisyysuuntaviivojen neljän pilarin mukaisesti:
 - työllistettävyyden parantaminen
 - yrittäjyyden edistäminen
 - yritysten sopeutumiskyvyn kehittäminen
 - yhtäläisten mahdollisuuksien parantaminen;
7. korostaa, että työvoiman osaamisen ja paikallisten yritysten tarpeiden yhdistäminen edellyttää alueellista ja paikallista itsehallintoa työllisyysasioissa; tämä vaatimus vahvistaa edellä mainittua tarvetta tarjota alue- ja paikallisviranomaisille mahdollisuus osallistua entistä enemmän jäsenvaltioiden työllisyystoimintasuunnitelmien laatimiseen;
8. kiinnittää huomiota siihen, että alueelliset työllisyys sopimukset tarjoavat toimivan mallin paikalliselle ja alueelliselle kumppanuudelle ja että paikallis- ja alueviranomaisilla on ratkaiseva asema näissä kumppanuuksissa;
9. katsoo, että alueellisista työllisyys sopimuksista saadut kokemukset ja niistä syntyvät uudet käytänteet tulisi ottaa aidosti huomioon suunniteltaessa jäsenvaltioiden omia työllisyystoimintasuunnitelmia;
10. painottaa, että alueelliset työllisyys sopimukset tarjoavat mahdollisuuden koordinoida työllisyyspoliittisten välineiden panoksia ja kannustaa esimerkiksi pienyritysten perustamista uusille toimialoille, joiden markkinat ovat epävarmat ja uusien yrittäjien kannalta erityisen riskialttiit; työllisyys sopimukset antavat lisäksi hyvät mahdollisuudet lisätä perustamisvaiheen jälkeistä panostusta ja seurantaa;
11. korostaa työllisyyden parantamiseen tähtäävien EU:n ohjelmien ja rahastojen merkitystä; tässä yhteydessä on rakennerahastoilla, paikallis- ja aluetason innovatiivisten toimien tuella ja työllisyyspoliittisten toimintakenttien niveltämisellä erityinen merkitys,
12. pitää erityisen tärkeänä panostamista seuraaviin ryhmiin:
 1. nuoret ja naiset
 2. työmarkkinoilta syrjäytymässä olevat
 3. ikääntyvät työntekijät
 4. vähän koulutetut työntekijät
 5. muusta kuin työttömyydestä kärsivät
 6. pakolaiset;
13. korostaa, että oikea-aikainen ja määrätietoinen panostaminen erityisesti nuorisotyöttömiin ja työttömiin naisiin on varsinkin pitkäaikaistyöttömyyden torjumisen ja tasa-arvon edistämisen kannalta erityisen tärkeää;

14. katsoo, että on erittäin tärkeää tukea erityisesti esim. terveydellisistä syistä tai puutteellisen koulutuksen vuoksi työmarkkinoilta syrjäytyviä;
15. korostaa, että ikääntyvät ovat sekä talous- että kokeneisuussyistä erittäin tärkeä ryhmä, ja tähdentää toimia, joilla ikääntyvät työntekijät saadaan pysymään työmarkkinoilla;
16. pitää siksi tärkeänä työmarkkinoiden joustavuutta ja tähän liittyen mm. vaivattomuutta koulutukseen hakeutumisessa sekä sujuvaa liikkuvuutta toimialojen välillä; tässä yhteydessä on tärkeää tutkia mahdollisuudet lisätä joustavuutta tavoitteena työajan sovittaminen kulloisenkin elämänvaiheen mukaan;
17. korostaa, että työehtojen muutoksista – mahdollisuus vaihtaa alaa, työiän pidentäminen, koulutus, liukuva työaika jne. – tulee päättää työnantajien ja työntekijöiden välisissä neuvotteluissa;
18. katsoo, että työttömyyden lisäksi fyysisistä tai psyykkisistä ongelmista kärsivien työllistämiseen on panostettava erityisesti;
19. on vakuuttunut, että EU:n vastaanottamien pakolaisten tehokkaan integroinnin tulee koskea myös työmarkkinoita; entisestä Jugoslaviasta väliaikaisesti vastaanotettavien pakolaisten kohdalla komitean kannattaa kuitenkin EU:n pyrkimystä varmistaa heidän mahdollisuutensa palata kotimaahan;
20. korostaa lopuksi työmarkkinoita koskevan vertailukelpoisen tilastotiedon tarvetta, jotta jäsenvaltiot voivat saada toisiltaan ajatuksia ja ohjeita työllisyyttä edistävästä olosuhteista ja käytänteistä.

Bryssel 2. kesäkuuta 1999.

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Vuoteen 2000 liittyvä tietokoneongelma”

(1999/C 293/15)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

katsoo että paikallis- ja alueviranomaiset ovat usein vastuussa julkisista palveluista aloilla, joihin tietokoneiden 00-ongelmat vuosituhannen vaihtuessa saattavat vaikuttaa; tällaisia ovat sairaalat, yleishyödylliset palvelut sekä liikenneinfrastruktuuri,

katsoo että nämä alat ovat usein riippuvaisia toisistaan ja yhteydessä toisiinsa kansainvälisissä perusrakenneverkostoissa, minkä vuoksi tarvitaan tiivistä yhteistyötä,

toteaa että Euroopan komissio ilmaisee tuoreimmassa kertomuksessaan erityisen huolensa paikallis- ja alueviranomaisten valmiuden puutteesta,

muistuttaa että jäsenvaltioiden ja eri alojen välillä vallitsee suuria eroja tietoisuudessa ja valmistelujen etenemisessä; tietojen antaminen julkisuuteen ja niiden vaihto ei ole riittävän laajamittaista ja jäsenvaltioissa tehdään paljon kaksinkertaista työtä,

katsoo että valveuttaminen kaikilla tasoilla on erittäin tärkeää ja että tiedon saatavuus ja hyvien käytäntöjen vaihto on nyt keskeistä,

katsoo että 00-ongelman vaikutuksia ei tässä vaiheessa tunneta eikä ole mahdotonta, että sen seuraukset ovat verrattavissa luonnonmullistukseen, joka aiheuttaa viranomaisille suuria kustannuksia kaikilla tasoilla,

katsoo että 00-ongelma ei ole vain tekninen, vaan kysymys on myös poliittisesta vastuusta,

korostaa ongelman polttavuutta erityisesti paikallis- ja alueviranomaisten kannalta,

kehottaa valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia viranomaisia tiedostamaan ongelman ja nopeuttamaan valmisteluja käyttäen mahdollisimman paljon hyväksi muiden paikallis- ja alueviranomaisten kokemusta,

esittää, että AK, joka on paikallis- ja alueviranomaisten edustaja, kutsutaan mukaan kaikkeen EU:n toimintaan, työryhmiin ja tiedotuskampanjoihin, jotka liittyvät kyseiseen aiheeseen,

kehottaa Euroopan komissiota helpottamaan tiedon ja hyvien käytäntöjen vaihtoa ja tarjoamaan tietoa kaikilla EU:n virallisilla kielillä,

pyytää Euroopan komissiota toimittamaan AK:lle tietoja ydinlaitosten turvallisuudesta EU:n ulkopuolisissa maissa,

huomauttaa, että on tutkittava ongelman taloudelliset ja oikeudelliset seuraukset kuten korvausvastuu, korvausvaatimukset ja vahingonkorvaukset, jotka ovat samankaltaisia kuin luonnonmullistustilanteessa,

kehottaa puheenjohtajaansa välittämään tämän päätöslauselman Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä jäsenvaltioiden parlamenteille.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean antama päätöslauselma aiheesta ”Seuraava hallitustenvälinen konferenssi”

(1999/C 293/16)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 10. maaliskuuta 1999 tekemän päätöksen antaa institutionaalisten asiain valiokunnan tehtäväksi valmistella päätöslauselma seuraavasta hallitustenvälisestä konferenssista,

ottaa huomioon institutionaalisten asiain valiokunnan huhtikuun 27. päivänä 1999 hyväksymän päätöslauselmaluonnoksen (CdR 54/99, esittelijät: Luc Van den Brande ja Risto Koivisto), jota esittelijät ovat edelleen työstäneet saamiensa ohjeiden mukaisesti,

ottaa huomioon Cardiffissa 15.-16. kesäkuuta 1998 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät, joiden mukaan läheisyysperiaatteen toteuttamisen käytännön kysymykset vaativat lisäselvityksiä,

ottaa huomioon Wienissä 11.-12. joulukuuta 1998 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät, jotka vahvistavat alueiden komitean konsultatiivista roolia läheisyysperiaatetta koskeissa kysymyksissä,

hyväksyi 2. ja 3. kesäkuuta 1999 pitämässään 29. täysistunnossa (kesäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan päätöslauselman.

1. Euroopan integraatio on viimeisten kymmenen vuoden aikana ollut erittäin dynaaminen prosessi, jonka virstanpylväitä ovat sisämarkkinat, Maastrichtin sopimus sekä talous- ja rahaliiton toteutuminen.

2. Edellinen hallitustenvälinen kokous ei kuitenkaan pystynyt vastaamaan kaikkiin EU:n seuraavaan laajentumiseen liittyviin kysymyksiin.

3. Amsterdamin sopimukseen liitetyt toimielimiä käsittelevä pöytäkirja sekä Belgian, Italian ja Ranskan julistus osoittavat, että seuraavan hvk:n institutionaalisia asioita ovat Euroopan komission kokoonpanon selvittäminen, jäsenvaltiokohtaisten äänimäärien jakaantumisen tarkistaminen sekä määränemmistöäänestysten yleistäminen ministerineuvostossa.

4. Välittömästi Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan päättää Kölnissä kokoontuva Eurooppa-neuvosto Wienissä joulukuussa 1998 annetun tehtävän mukaisesti, milloin ja miten ”järjestetään Amsterdamin sopimuksessa ratkaisematta jääneet institutionaaliset kysymykset, jotka on ratkaistava

ennen laajentumista”. Samalla Euroopan unionissa on tarvetta muihinkin uudistuksiin.

5. Alueiden komitea pitää institutionaalisten uudistusten toteuttamista ripeän laajentumisen kannalta välttämättömänä. Jatkouudistuksissa on pyrittävä institutionaalisten kysymysten ohella myös määrätietoisesti vahvistamaan sisäistä turvallisuutta ja oikeusasioita, kehittämään yhteisön ulko- ja turvallisuuspoliittista identiteettiä ja takaamaan kansalaisläheinen ja demokraattinen Eurooppa. Lähivuosina käytävässä laajassa uudistuskeskustelussa alueiden komitea toivoisi huomiota kiinnitettävän myös seuraaviin itseään koskeviin seikkoihin:

5.1. Läheisyysperiaatteesta käytävää keskustelua tulee jatkaa, sillä Euroopan unioni, jäsenvaltiot, osavaltiot ja alueet sekä paikallisviranomaiset voivat toimivaltansa puitteissa myötävaikuttaa läheisyys- eli toissijaisuusperiaatteen konkreettiseen ja oikeaan soveltamiseen. Tämä on todettu jo Amsterdamin sopimuksen liitetyssä Saksan, Itävallan ja Belgian julistuksessa toissijaisuudesta. Julistuksessa todetaan selkeästi, että

Euroopan yhteisön toiminta koskee toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden lisäksi myös niiden alueita siltä osin kuin niillä on omaa, kansallisen valtiosäännön mukaista lainsäädäntövaltaa. Komitea vaatii, että EY-sopimuksen 5 artiklaan tehdään läheisyysperiaatteen näkökulmasta muutos, jossa otetaan huomioon alue- ja paikallisyhteisöjen erityisasema ⁽¹⁾.

5.2. Alueiden komitea korostaa, että välttämättömään uudistusprosessiin kuuluu myös selkeä tehtäväjako Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä. Se edistäisi myös enemmistö päätösten hyväksyntää. EU:n tulee keskittyä nimenomaan eurooppalaisiin tehtäviin. Jatkouudistusten aikataulun ja tavoitteiden on oltava helposti nähtävissä. Perustana tulee olla alueiden komitean antama läheisyysperiaatetta käsittelevä lausunto "Kohti todellista subsidiariteetin kulttuuria – Alueiden komitean vetoamus" ⁽²⁾.

⁽¹⁾ CdR 305/97 fin – EYVL C 64, 27.2.1998, s. 98.

⁽²⁾ CdR 302/98 fin.

5.3. Alueiden komitea tulee kutsua alusta alkaen mukaan uuden hvk:n valmisteluun täysivertaisena kumppanina Euroopan parlamentin kanssa, ja sen tulee voida osallistua aktiivisesti uudesta hvk:sta käytäviin neuvotteluihin ja päätöksentekoon.

5.4. Alueiden komitea haluaa, että sen asema toimielimenä EY-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä tunnustetaan.

5.5. Komitean jäseniä nimitettäessä on edellytettävä, että jäsenet ovat paikallis- tai alueyhteisöjen vaaleilla valittuja luottamushenkilöitä tai poliittisessa vastuussa jollekin yleisillä ja välittömällä vaaleilla valitulle edustuselimelle ⁽¹⁾.

5.6. Alueiden komitealle on annettava kanneoikeus vedota Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen omien oikeuksiensa ajamiseksi. Kanneoikeus on annettava myös niille alueille, joilla on lainsäädäntövaltaa ⁽¹⁾.

Bryssel 3. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Päätöslauselma Kosovon tilanteesta

(1999/C 293/17)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

1. tähdentää, että Euroopan unionin on osallistuttava aktiivisesti keskellä Euroopan mannerta tapahtuvien ihmisoikeuksien loukkauksien ja pakkosiirtojen lopettamiseen sekä myöhemmin kyseisen alueen jälleenrakentamiseen,
2. korostaa paikallis- ja alueyhteisöjen halukkuutta solmia alueellisia ja paikallisia kumppanuuksia Kosovon paikallis- ja alueyhteisöjen kanssa humanitäärisen avun antamiseksi sekä kunnallishallinnon ja julkisten palvelujen jälleenrakentamisen tukemiseksi pakolaisten palatessa,
3. on vakuuttunut siitä, että Euroopan yhdentymisen oikeutus riippuu paljolti siitä, pystyykö Euroopan unioni kantamaan vastuunsa maanosastamme, estämään väkivaltaisuudet ja takaamaan rauhan,
4. vaatii kulttuuristen, etnisten ja alueellisten erityispiirteiden ja identiteettien säilyttämistä ja suojelemista sekä väestöryhmien siteiden säilyttämistä niiden syntyperään ja kotimaahan,
5. on vakuuttunut siitä, että Balkanin alueen rauha ja vakaus on Euroopan unionin yleisen edun mukaista,
6. kannustaa tavoittelemaan kaikissa aloitteissa monikansallista ja demokraattista Kosovoa, jossa kaikki sen kansat voivat elää turvassa ja rauhan vallitessa, sekä kannattaa Venäjän asianmukaista osallistumista rauhanaloitteisiin,
7. ilmaisee myötätuntonsa niitä satojatuhansia pakolaisia kohtaan, jotka on väkivalloin pakotettu jättämään kotinsa, ja kannustaa kaikkien EU:n jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisia ottamaan väliaikaisesti vastaan osan Kosovosta tulevasta pakolaistulvasta sekä kehottaa jäsenvaltioita poikkeuksellisenä ja väliaikaisena toimenä vastaanottamaan alueelta enemmän pakolaisia, jolloin taakkaa jaettaessa on otettava huomioon valtion väestömäärä ja taloudellinen suorituskyky,
8. vaatii, että kaikki Serbian asevoimien siviiliväestöä vastaan toteuttamat toimet lopetetaan, sillä se on välttämätön edellytys hyväksyttävän ratkaisun löytämiseksi Kosovon tilanteeseen,
9. tahtoo mahdollisimman pikaista poliittista ratkaisua, joka johtaa sotatoimien päättymiseen ja takaa pakolaisten paluun ja on vakuuttunut siitä, että tällainen ratkaisu edellyttää kansainvälisten asevoimien käyttöä siirtymäkauden ajan ja Yhdistyneiden Kansakuntien merkittävää roolia,
10. uskoo lujasti, että humanitaarista apua ja kansainvälistä solidaarisuutta tulisi täydentää teknisellä avulla kaikilla politiikan, talouden ja yhteiskuntaelämän aloilla kulttuurien moninaisuutta kunnioittavan kansalaisvaltion demokraattista kehittämistä edistäen; taloudellisen avun tulisi olla riittävä, jotta se kattaa sekä alue- ja paikallisviranomaisten asiantuntijoiden yleiskustannukset että yksittäisten hankkeiden toteuttamiskustannukset; komitea toivoo huomattavaa taloudellista tukea niille paikallis- ja alueviranomaisille, jotka haluavat toteuttaa teknisiä ohjelmia kyseisen alueen jälleenrakentamiseksi ja kansalaisoikeuksien palauttamiseksi heti konfliktiin päätyttyä,
11. on vakuuttunut siitä, että Balkanin alueen rauhan palauttamisen ja kestäväen taloudellisen hyvinvoinnin välttämättömiä edellytyksiä ovat yhtäältä se, että Euroopan unioni kantaa sille kuuluvan vastuun Balkanin alueesta, ja toisaalta laajamittainen itsehallinto samalla alueen valtioiden alueellista koskematomuutta kunnioittaen, ja haluaisi käynnistää prosessin, jolla vahvistetaan Balkanin kuntien ja alueiden itsenäistä vastuuta ja edistetään kunnallisen ja alueellisen itsehallinnon asteittaista rakentamista,

12. antaa tukensa Euroopan parlamentin sekä Euroopan unionin neuvoston päätöslauselmille, joissa ilmaistaan selvästi, että NATO:n toimia ei ole suunnattu Serbian tai Jugoslavian väestöä vastaan, vaan Milosevicin hallintoa vastaan, sillä se on lakkaamatta loukannut perustavaa laatua olevia ihmisoikeuksia sekä jatkanut etnisiä puhdistuksia,
13. katsoo konfliktin osoittavan, että on hyvin tärkeää, että seuraavassa hallitustenvälisessä konferenssissa (HVK:ssa) saadaan aikaan yhdenmukainen ja todellinen yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä muuttoliikkeitä ja turvapaikkakysymyksiä koskeva Euroopan unionin politiikka; HVK:ssa tulisi harkita myös kansalaisten ja vähemmistöryhmien oikeuksia koskevan eurooppalaisen peruskirjan laatimista,
14. vaatii Amsterdamin sopimuksessa määrättyjen toimenpiteiden pikaista toteuttamista; AK toivoo, että mahdollisimman pian nimitetään yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta vastaava pääsihteeri, perustetaan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikkö, johon myös Euroopan komissio osallistuu, sekä laaditaan yhteisiä ulkopoliittisia strategioita,
15. kehottaa Euroopan unionin neuvostoa, Euroopan parlamenttia ja Euroopan komissiota aloittamaan Balkanin vakauttamissopimuksen ja jälleenrakennussuunnitelman laatimisen yhdessä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa.

Bryssel, 2. kesäkuuta 1999.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER
